

Guia de l'estudiant

2002 | 2003

Universitat de Vic

**Assignatures Optatives
i de Lliure Elecció**

Mestre - Totes les especialitats

Educació Social

Psicopedagogia

Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 2002

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Llibreria-Copisteria de la Universitat de Vic

Índex

Presentació	5
Crèdits d'assignatures optatives i de lliure elecció	7
Oferta d'assignatures optatives i de lliure elecció	9
Programes de les assignatures optatives i de lliure elecció	13
Bloc A	
Activitats aquàtiques	13
Art i Museus a Catalunya	15
Aprofundiment en Llengua Catalana	17
Literatura i Didàctica de la Literatura	19
Matemàtiques a partir de l'Entorn	21
Primers Auxilis	23
Psicologia de la Iniciació Esportiva	25
Bloc B	
Audició Musical	27
Educació Ambiental	28
Pràctiques d'Expressió Oral i Escrita	30
Taller de Geografia i Història de Catalunya	33
Infància i Desenvolupament	35
Pedagogia i Didàctica de la Religió	37
Jocs Populars i Tradicionals	38
Activitats Físiques amb suport Musical.....	40
Bloc C	
Festes i Activitats d'Oci a l'Escola	41
Dramatització	43
Tallers Literaris	45
Psicologia de l'Adolescència	47
Salut, Higiene i Alimentació a l'Escola	50
Bloc D	
Expressió Dinàmica: el Cos i la Veu / El Joc i l'Expressió Corporal com a Recurs Educatiu	52
Mediació i Resolució de Conflictes	54
Psicopatologia per a Educadors	56
Intel·ligència Emocional (Educació afectiva i social)	57
Estratègies Metodològiques en l'Educació Infantil (2n cicle)	60
L'Ordinador a l'Escola	62
Bloc E	
Didàctica de la Llengua Castellana	63
Dinàmica de Grups	65

Intervenció Socioeducativa en l'Àmbit Familiar	67
Educació per a la Salut i Intervenció en Drogodependències	69
Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar	71
Recursos Audiovisuals: Fotografia i Vídeo	72
Bloc F	
Història de la Infància i de la Joventut	73
Filosofia de l'Educació	76
Desenvolupament Humà, Diversitat i Sostenibilitat	77
Literatura i Societat	79
Intervenció Psicopedagògica en la Inadaptació Social	81
Llengua Anglesa i la seva Didàctica per a Ed. Infantil	83
Bloc G. Seminaris vinculats a projectes de Pràctiques (1r Q)	
Seminari d'Escola Rural	84
Seminari de Cooperació amb Centreamèrica	86
Seminari de Cooperació amb el Marroc	90
Seminari sobre el Joc a l'Escola Bressol	92
Seminari sobre les Pràctiques a Anglaterra	94
Altres assignatures	
Activitats Esportives a la Natura	95
Ed. Física per a Alumnes amb Necessitats Educatives Especials i Esport Adaptat	97
Assignatures de lliure elecció (comunes de la UV)	
Aula de Cant Coral I	99
Aula de Cant Coral II	101
Curs d'Iniciació al Teatre	103

Presentació

Aquesta Guia complementa la Guia de programes de les assignatures troncal i obligatòries dels diferents estudis de la Facultat d'Educació.

Hi trobaràs la distribució dels crèdits optatius i de lliure elecció de cada titulació, l'oferta d'assignatures, les condicions de matrícula i els programes de cada assignatura per tal d'oferir-te el màxim d'informació que et permeti de fer l'elecció que consideris més convenient per a la teva formació. La informació d'aquesta Guia es completa amb la distribució horària que trobaràs en el quadre d'horaris de la Facultat d'Educació.

És molt important que al llarg de la carrera planifiquis bé el nombre de crèdits d'optatives i de lliure elecció que has de cursar per tal d'evitar problemes al final de la carrera. Recorda que, en aquest tema, tu ets el principal responsable del teu «pla d'estudis». En cas de dubte ja saps que pots consultar el cap d'estudis i el coordinador dels estudis que t'orientaran i t'ajudaran a prendre decisions.

Antoni Tort i Bardolet
Degà de la Facultat d'Educació

Crèdits d'assignatures optatives i de lliure elecció

Distribució de crèdits del Pla d'estudis de Mestre (Totes les especialitats)

	<i>E. Infantil</i>	<i>E. Primària</i>	<i>E. Especial</i>	<i>Ll. Estrangera</i>	<i>E. Física</i>
Matèries Troncals	130,5	138	145,5	168	160
Matèries Obligatòries	37,5	30	22,5	–	8
Matèries Optatives	18	18	18	18	18
Matèries de Lliure Elecció	21	21	21	21	21
Total	207	207	207	207	207

Distribució de crèdits del Pla d'estudis d'Educació Social

Matèries Troncals:	95 crèdits
Matèries Obligatòries:	60 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits
Total:	194 crèdits

Distribució de crèdits del Pla d'estudis de Psicopedagogia

Matèries Troncals	72 crèdits
Matèries Obligatòries	36 crèdits
Matèries Optatives	12 crèdits
Matèries de Lliure Elecció	18 crèdits
Total:	138 crèdits

Distribució de crèdits del Pla d'estudis de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport

Matèries Troncals i Obligatòries:	240 crèdits
Matèries Optatives:	30 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	30 crèdits
Total:	300 crèdits

Crèdits d'assignatures optatives

A les pàgines següents hi figuren les assignatures optatives que la Facultat d'Educació ofereix per al curs 2002-03. Cal que l'estudiant tingui en compte quin pla d'estudis està cursant i combini la realització de les assignatures optatives necessàries com més li convingui durant els cursos de la carrera.

Per horaris, aquestes assignatures són compatibles amb les obligatòries.

S'ofereixen en blocs horaris (A, B i C de matí i D, E, F de tarda) de manera que només se'n pot escollir una de cada bloc (ja que les assignatures del mateix bloc s'imparteixen dins la mateixa franja horària). Per tant, si es volen cursar dins l'horari lectiu de la carrera (matí o tarda), només se'n poden cursar 3 (una de cada bloc). L'estudiant, si ho desitja, pot escollir-ne fora del seu horari lectiu de matí o de tarda i d'aquesta manera fer-ne més de 3, combinant-les entre matí i tarda. Els blocs A, B, D i E són al primer quadrimestre. Els blocs C i F són en el segon. També s'organitzen assignatures fora d'aquests horaris (Bloc G). Consulteu-los.

Crèdits de Lliure Elecció

(Vegeu la normativa acadèmica. Llibre de l'Estudiant 2002-03, p. 135-141)

L'obtenció dels crèdits de Lliure Elecció requerits en el Pla d'Estudis pot fer-se per les següents vies:

- A. Cursant i aprovant les assignatures de Lliure Elecció que s'ofereixen en els ensenyaments de la Universitat de Vic.
- B. Per reconeixement d'altres estudis reglats de nivell universitari.
- C. Per reconeixement d'activitats d'interès acadèmic no reglades a nivell universitari.

Assignatures de Lliure Elecció

L'estudiant podrà triar les assignatures de lliure elecció:

- Entre les assignatures optatives o de lliure elecció ofertes en el seu propi ensenyament.
- Entre la resta d'assignatures ofertes en els ensenyaments de la UV, ja siguin troncal, obligatòries, optatives o de lliure elecció per aquells ensenyaments, amb les següents excepcions:
 - Assignatures subjectes a prerequisits i incompatibilitats.
 - Assignatures el contingut de les quals coincideixi en més d'un 20% amb alguna de les assignatures del Pla d'Estudis que ha de cursar l'estudiant per a l'obtenció del títol corresponent.

Oferta d'assignatures optatives i de lliure elecció

Horari Matí

Dilluns i dimecres, de 12 a 14 h.

Bloc A - 1r quadrimestre	Física	Primàr.	Infantil	Espec.	Estran.	Psico.	E.Soci	CAFE
Activitats aquàtiques (6 cr.)	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Art i museus a Catalunya (6 cr.)	L.E.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Aprofundim. Llengua Catalana (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Literat. i didàctic. de la literatura (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Matemàtiques a partir de l'entorn (6 cr.)	L.E.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Primers auxilis (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Psicolog. iniciació esportiva (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.

Dimarts i dijous, de 12 a 14 h.

Bloc B - 1r quadrimestre	Física	Primàr	Infantil	Espec.	Estran	Psico.	E.Soci	CAFE
Audició musical (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Educació ambiental (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Infància i desenvolupament (6 cr.)	L.E.	L.E.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Pràctiques d'expressió oral i escrita (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Taller de geogr. històr. Catalunya (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Pedagogia i didàctica de la religió (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Jocs populars i tradicionals (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.
Act. físiq. amb suport musical (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.

Dilluns i dimecres, de 8,30 a 10,30 h.

Bloc C - 2n quadrimestre	Física	Primàr	Infantil	Espec.	Estran	Psico.	E.Soci	CAFE
Psicologia de l'adolescència (6 cr.)	OPT.	OPT.	L.E.	OPT.	L.E.	OPT.	OPT.	L.E.
Salut Higiene i alimentació a l'escola (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Festes i activitats d'oci a l'escola (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Dramatització (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Tallers literaris (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.

Horari Tarda

Dilluns i dimecres, de 19 a 21h.

Bloc D - 1r quadrimestre	Física	Primàr.	Infantil	Espec.	Estran.	Psico.	E.Soci	CAFE
Expres.dinàmica:el cos i la veu (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.
Joc i expr.corp.com a recurs edu. (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.	L.E.
Estratèg.metodol.2n cicl.ed.infan. (6 cr.)	L.E.	L.E.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Mediació i resolució de conflictes (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.	OPT.	L.E.
Psicopatologia per a educadors (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.	OPT.	L.E.
Intel.ligència emocional (6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.	L.E.	L.E.
L'ordinador a l'escola (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.

Dimarts i dijous, de 17 a 19h.

Bloc E - 1r quadrimestre	Física	Primàr	Infantil	Espec.	Estran	Psico.	E.Soci	CAFE
Recursos àudiovis:fotografia i video (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.			
Dinàmica de grup (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.		OPT.	
Intervenc.sòcioed.àmbit familiar (6 cr.)			OPT.	OPT.		OPT.	OPT.	
Intervenció psicop.i currícul.escolar (6 cr.)						OPT.		
Educ.per a la salut i int.en drogod. (6 cr.)							OPT.	
Didàctica de la llengua Castellana (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.			

Dilluns i dimecres, de 15 a 17h.

Bloc F - 2n quadrimestre	Física	Primàr	Infantil	Espec.	Estran	Psico.	E.Soci	CAFE
Filosofia de l'educació (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.			
Història de la infància i la joventut (6 cr.)	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.	OPT.			
Literatura i societat (6 cr.)							OPT.	
Desenvolup.humà div.i sostenib (6 cr.)							OPT.	
Intervenc.ed.problem.inadap.social (6 cr.)						OPT.		
Lleng.angl. i didàct.per a ed.infant. (6 cr.)			OPT.					

Bloc G	Física	Primàr	Infantil	Espec.	Estran	Psico.	E.Soci	CAFE
Activitats esportiv.a la natura (6 cr.) Anual	OPT.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.
Ed.fisi.alum.nec.ed.esp.i espo.adap.(6 cr.)	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	L.E.	OPT.
Seminari escola rural (*) (3 cr.) 1r quad								
Semin.cooper.Centre.am. (*) (3 cr.) 1r quad								<i>Horari: dilluns i dimecres de 15 a 16,30 h.</i>
Semin.cooper.al Marroc (*) (3 cr.) 1r quad								Totes són assignatures de Lliure Elecció
Seminari el joc a l'escola bressol (3 cr.) 1r quad								
Seminari pràct. Anglaterra (3 cr.) 1r quad								
Curs d'iniciació al teatre (3 cr.) 1r quad								
Aula cant coral I (3 cr.) Anual								Totes són assignatures de Lliure Elecció
Aula cant coral II (3 cr.) Anual								
Tallers d'Educació Social (Activ.formativ.transvers.I) (1,5 cr.) 2n quad								Assignatura de Lliure Elecció

Complements de Formació de Mestre a Psicopedagogia

Assignatura	Crèdits
Processos Psicològics Bàsics	6
Psicologia Social	6
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica	6
Psicologia de la Personalitat	6

(Veure horaris i programes a la Guia de Psicopedagogia)

Complements de Formació d'Educació Social a Psicopedagogia

Assignatura	Crèdits
Mètodes, Dissenys i Tècniques d'Investigació Psicològica	6
Processos Psicològics Bàsics	6
Psicologia de la Personalitat	6
Organització del Centre Escolar	4
Psicologia de l'Educació	4

(Veure horaris i programes a la Guia de Psicopedagogia o Mestre)

Complements de Formació de Mestre-Ed. Física a Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Assignatura	Crèdits
Bases Biològic, i mecànic.act. físiques i esport.	9
Fonaments i manifest.bàsiq.motric.humana	6
Teoria i història de l'esport	6
Fonaments dels esports: voleibol	6
Fonaments dels esports: bàsquet	6
Fonaments dels esports: gimnàstica	6
Fonaments dels esports: atletisme	6
Fonaments dels esports: futbol	6
Fonaments dels esports: rugby	6
Fonaments dels esports: handbol	6
Fonaments dels esports: natació	6

(Veure horaris de Mestre-Educació Física i programes a la Guia de Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport)

Activitats Aquàtiques

PROFESSOR: Gil PLA

OBJECTIUS:

1. Reflexionar sobre les condicions físiques i les possibilitats educatives i recreatives que ens ofereix el medi aquàtic.
2. Mostrar els recursos d'ensenyament i plantejaments metodològics necessaris per dur a terme activitats educatives, utilitàries i recreatives en el medi aquàtic.
3. Oferir al futur mestre especialista en Educació Física, aquells continguts i coneixements necessaris per treballar continguts propis de l'Educació Física en el medi aquàtic.

PROGRAMA:

1. Coneixement del medi aquàtic
 - 1.1. Els principis hidrodinàmics
 - 1.1.1. Resistència
 - 1.1.2. Propulsió
 - 1.1.3. Flotació
 - 1.2. Diferències entre el medi aquàtic i el terrestre
 - 1.3. La piscina
2. El nen en el medi aquàtic
 - 2.1. Desenvolupament motor en el medi aquàtic
 - 2.2. La por a l'aigua
3. Àmbits d'actuació de les Activitats Aquàtiques
 - 3.1. Activitats aquàtiques educatives
 - 3.1.1. Activitats aquàtiques i currículum
 - 3.1.2. Psicopedagogia de les Activitats Aquàtiques educatives
 - 3.2. Activitats aquàtiques esportives
 - 3.3. Activitats aquàtiques recreatives
4. Nocions de salvament aquàtic
5. Grups de població i medi aquàtic
 - 5.1. Nadons
 - 5.2. Amb disminucions
 - 5.3. Gent gran

METODOLOGIA:

Les sessions combinaran el treball teòric dels continguts de les Activitats Aquàtiques i els seus aspectes pràctics. És imprescindible la participació activa dels estudiants per obtenir una bona assimilació de tot allò que comporta l'educació per mitjà de l'Educació Física.

OBSERVACIONS:

Les sessions de caràcter pràctic es duran a terme a la piscina. Així doncs, per a la participació activa durant les classes serà obligatori l'ús de la vestimenta adequada.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura sortirà dels següents aspectes:

- Prova escrita sobre els continguts teòrics: 50% de la nota final.

- Lectura i aprofundiment d'articles: 20% de la nota final.
 - Programació en grup d'una activitat en el medi aquàtic: 30% de la nota final.
- Per aprovar l'assignatura serà imprescindible assolir el 70% d'assistència i participació activa de l'alumne en totes les classes pràctiques.

BIBLIOGRAFIA

- Cabello, A. (1997). *Natación para adultos*. Madrid: Gymnos.
- Camus, J. (1993). *Las prácticas acuáticas del bebé*. Barcelona: Paidotribo.
- Cirigliano, P. (1989). *Iniciación acuática para bebés: Fundamentos y metodología*. Buenos Aires: Paidós.
- Conde, E; Peral, F.L. i Mateo, L. (1997). *Educación infantil en el medio acuático*. Madrid: Gymnos.
- Counsilman, J.E. (1990). *La natación*. Barcelona: Editorial Hispano Europea.
- De Lanuza, F i Torres, A. (1989). *1060 ejercicios y juegos de natación*. Barcelona: Ed. Paidotribo.
- González, C. A. i Sebastiani, M. (2000). *Actividades acuáticas recreativas*. Barcelona: Inde.
- Guerrero, R. (1991). *Guía de actividades acuáticas*. Barcelona: Paidotribo.
- Jardí, C. (1996). *Movernos en el agua*. Barcelona: Paidotribo.
- Jardí, C. (2001). *Jugar en el agua. Actividades acuáticas infantiles*. Barcelona: Paidotribo.
- Jiménez, J. (1998). *Columna vertebral y medio acuático*. Madrid: Gymnos.
- Lloret, M. (1990). *Waterpolo*. Barcelona: Hispano Europea.
- Lloret, M. i al. (1995). *Natación terapéutica*. Barcelona: Paidotribo.
- Maglischo, E.W. (1990). *Nadar más rápido. Tratado completo de natación*. Barcelona: Hispano Europea.
- Mantiléri, A. (1984). *Los niños y el agua actividades lúdicas en piscina*. Madrid: Narcea.
- Moreno, J.A. (1998). *Actividades Acuáticas Educativas*. Barcelona: Inde.
- Moreno, J.A. (2001). *Juegos acuáticos educativos*. Barcelona: Inde.
- Pansu, C. (2002). *El agua y el niño. Un espacio de libertad*. Barcelona: Inde.
- Soler, À. i Jimeno, M. (1998). *Actividades acuáticas para personas mayores*. Madrid: Gymnos.
- Vázquez, J. (1999). *Natación y discapacitados*. Madrid: Gymnos.

Publicacions periòdiques

Comunicaciones Técnicas

Apunts d'Educació Física i Esports

Recursos a internet

Real Federación Española de Natación, <http://www.rfen.es>

El Portal de los profesionales del deporte, <http://sportsiences.com/es/>

Revista Digital de Educación Física y Deportes, <http://www.efdeportes.com>

Web dedicada al món de l'aigua <http://www.wateronet.com/>

Art i Museus a Catalunya

PROFESSOR: Miquel PÉREZ i MAS

OBJECTIUS:

Introducció a l'estudi de la Història de l'Art Català, concretament dels tres períodes en els quals hom considera que hi ha aportacions de gran valor artístic i que coincideixen en moments de naixença, plenitud o recuperació nacionals.

CONTINGUTS:

1. L'Art Romànic:

- 1.1. Principis estructurals i tipològics de l'arquitectura clàssica i llur projecció històrica.
- 1.2. La formació de l'estil medieval a Europa.
- 1.3. L'arquitectura romànica a Catalunya: el marc físic, històric, social i econòmic. Arquitectura del s. XI, característiques i obres. Arquitectura del s. XII, característiques i obres. L'escultura.
- 1.4. La pintura romànica: suports i tècnica. Fonaments estètics. Iconografia i fonts. Mestres de la pintura romànica catalana.

2. L'Art Gòtic:

- 2.1. Transició del romànic al gòtic: l'arquitectura del Císter.
- 2.2. L'arquitectura gòtica: la catedral com a sistema constructiu i simbòlic. Arquitectura gòtica catalana, característiques i obres.
- 2.3. La pintura gòtica: suports i tècniques. Fonaments estètics. Iconografia. Corrents i mestres.

3. El Modernisme:

- 3.1. El Modernisme, fenomen internacional.
- 3.2. Arrels històriques i socials del Modernisme.
- 3.3. Arquitectura i pintura modernistes.

4. El s. XX a Catalunya:

- 4.1. Les avantguardes artístiques a Catalunya.
- 4.2. Picasso, Miró, Dalí, Tàpies.

5. Museus i centres d'art a Catalunya:

- 5.1. El Museu: de l'acumulació a l'exposició.
- 5.2. Funcions del museu: conservar, documentar i educar.
- 5.3. La interrelació obra-espectador.
- 5.4. Tipologies de museus i estudi de casos concrets.

METODOLOGIA:

El programa es durà a terme per mitjà de l'exposició per part dels professors dels diferents temes a classe. Es complementarà amb la projecció de diapositives, vídeos i el comentari a classe d'alguns textos lliurats pels professors. Al llarg del curs hi haurà dues visites guiades al Museu Episcopal de Vic, seccions de romànic i gòtic.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es farà per mitjà de dues proves parcials i un treball de museografia per a grups de tres o quatre estudiants.

BIBLIOGRAFIA:

- Benevolo, L. *Historia de la arquitectura moderna*. Barcelona: Gustavo Gili, 1974.
- Bohigas, O. *Reseña y catálogo de la arquitectura modernista*. Barcelona: Lumen, 1971.
- Carbonell, E. *La pintura mural romànica*. Barcelona: La Llar del Llibre, 1984.
- Cirici, A.; Gumí, J. *L'art gòtic català*. Barcelona: 1977.
- Diversos Autors, *Catalunya Romànica*, 24 vols. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1984.
- Diversos Autors, *Diccionari d'arquitectura*. Barcelona: Cirit, Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Herrera, M.L. *El museo en la educación*. Madrid-Barcelona: Index, 1971.
- Història de l'Art Català*, 8 vols. Barcelona: Edicions 62, 1985.
- Junyent, E. *Catalunya romànica*, 2 vols. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1976.
- Martorell, C. *Gaudí. Su vida, su teoria, su arte*. Barcelona: Blume, 1977.
- Pedrola, A. *Materials, procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1990.
- León, Al. *El Museo. Teoría, praxis i utipia*. Madrid: Cátedra, 1978.
- Mallese, C. *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
- Schmutzler, R. *El Modernismo*. Madrid: Alianza Editorial, 1980.
- Sureda, J. *La pintura romànica en Catalunya*. Madrid: Alianza Editorial, 1980.
- Von Simpson, O. *La catedral gòtica. Orígenes de la arquitectura gòtica y del concepto medieval de orden*. Madrid: Alianza Editorial, 1982.
- Yarza, J. *Arte y arquitectura en España. 500-1250*. Madrid: Cátedra, 1985.

Aprofundiment en Llengua Catalana

PROFESSORA: Jordina COROMINA i SUBIRATS

OBJECTIU:

L'assignatura pretén consolidar els coneixements de llengua catalana pel que fa a aspectes de tipus morfològic i sintàctic de nivell superior. Així mateix, vol incidir en uns quants aspectes de lèxic. Es treballarà la normativa referent a aquestes qüestions a fi que se sàpiga aplicar adequadament en textos escrits. Tenint en compte l'especificitat dels continguts, se sobreentén que s'ha de conèixer bé l'ortografia del català.

CONTINGUT:

1. Morfosintaxi del sintagma nominal:
 - 1.1. Article neutre
 - 1.2. Pronoms relatius
 - 1.3. Pronoms febles
 - 1.4. Quantitatius i indefinits
 - 1.5. Preposicions
 - 1.5.1. Preposicions simples
 - 1.5.2. Preposicions compostes
 - 1.5.3. Locucions prepositives
 - 1.5.4. Canvi i caiguda de preposicions
 - 1.6. Conjuncions i locucions conjuntives
2. Morfosintaxi del sintagma verbal:
 - 2.1. Formes no personals
 - 2.2. Formes incoatives
 - 2.3. Formes velars
 - 2.4. L'imperatiu
 - 2.5. Pronominalitzacions incorrectes
 - 2.6. Els verbs *ser* i *estar*
 - 2.7. Perífrasis verbals
3. Aspectes de lèxic
 - 3.1. Formació de paraules
 - 3.2. Precisió lèxica

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

A les classes s'alternaran explicacions teòriques sobre els continguts i exercicis pràctics. S'avaluarà l'assignatura a partir de diverses proves eliminatòries que es faran durant el quadrimestre; cada prova s'haurà de superar com a mínim amb un cinc. també es valorarà la participació de l'alumnat a classe. En la convocatòria d'examen del mes de juny només caldrà examinar-se dels exàmens parcials no aprovats.

BIBLIOGRAFIA:

Gramàtiques

Badia, J. i altres. *El llibre de la llengua catalana*. Barcelona: Castellnou, 1997.

Badia i Margarit, A. M. *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1994.

Castellanos i Vila, J. A. *Quadern: normativa bàsica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998.

López del Castillo, Lluís. *Gramàtica del català actual. Sintaxi i morfologia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
Ruaix i Vinyet, J. *Català progressiu 1. Morfologia i sintaxi*. Moià: Josep Ruaix, 1997.
Ruaix i Vinyet, J. *Català complet 2. Morfologia i sintaxi*. Moià: Josep Ruaix, 1998.

Diccionaris generals

Gran diccionari de la llengua catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
Gran diccionari 62 de la llengua catalana. Barcelona: Edicions 62, 2000.
Institut d'Estudis Catalans. *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana i Edicions 62, amb la col·laboració de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Edicions Moll, i Edicions 3 i 4, 1996 (1a ed., 1a reimpressió).

Diccionaris específics

Abril, J. *Diccionari pràctic de qüestions gramaticals*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
Diccionari castellà-català. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1999.
López del Castillo, Lluís. *Diccionari complementari del català normatiu*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
Paloma, D. i Rico, A. *Diccionari de dubtes del català*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
Pey, S. *Diccionari de sinònims i antònims*. Barcelona: Teide, última edició.

Llibres de verbs

Torras, J. i Robert, M. *Els verbs catalans. Models de conjugació*. Barcelona: Proa / Enciclopèdia Catalana, 1995.
Xuriguera, J. B. *Els verbs catalans conjugats*. Barcelona: Editorial Claret, última edició.

Literatura i Didàctica de la Literatura

Iniciació a la poesia: claus de lectura i implicacions educatives

PROFESSOR: Francesc CODINA i VALLS

PRESENTACIÓ I OBJECTIUS:

Amb aquesta assignatura es vol facilitar una aproximació a la poesia, tant en els aspectes formals com de continguts, per tal de descobrir-ne les seves potencialitats educatives. La finalitat última és proporcionar un conjunt de coneixements, de conceptes i de tècniques, que ens siguin útils tant a l'hora de llegir textos poètics com de treballar-los amb alumnes d'infantil i primària.

PROGRAMA:

1. Poesia, literatura i societat
 1. 1 L'art de la paraula: de l'oralitat a l'escriptura
 1. 2 Els gèneres èpic, dramàtic i líric
 1. 3 Funcions culturals i socials de la poesia al llarg dels temps
 1. 4 Tradició i renovació de les idees poètiques: del romanticisme a l'actualitat
2. El discurs poètic
 2. 1 Prosa i vers. La versificació
 2. 2 Llenguatge: les figures retòriques
 2. 3 Continguts: temes, motius i símbols
 2. 4 Formes poètiques: del sonet al poema visual
3. La poesia a l'escola
 3. 1 Poesia i educació: usos pedagògics de la poesia
 3. 2 La poesia en el currículum de l'educació infantil i primària
 3. 3 La lectura comprensiva del text poètic. El joc poètic
 3. 4 Recursos: publicacions impreses, audiovisuals i en línia; rutes i museus literaris

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

La metodologia es basarà en la participació activa dels estudiants, tot combinant algunes exposicions teòriques amb les anàlisis pràctiques de textos de grans autors de la literatura catalana i universal, preferentment contemporània. Com a activitats complementàries, es durà a terme una excursió literària i es realitzaran com a mínim dues lectures-tertúlies amb poetes.

A part d'un dossier de textos que s'aniran treballant a classe, es llegirà el llibre d'un autor, el qual es determinarà a principi de curs. També s'haurà de realitzar un treball, individual o en grup, a partir d'una de les possibilitats següents: l'anàlisi d'una obra; l'elaboració d'una breu antologia escolar, temàtica o d'autor; i la planificació d'una proposta didàctica, o bé d'una ruta literària.

L'avaluació es basarà en la valoració del treball (40%) i de les activitats pràctiques dutes a terme a classe (60%), entre les quals s'inclourà algun exercici escrit de comentari de text. La nota obtinguda en les activitats pràctiques podrà ser recuperada o millorada en una prova final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Apartats 1 i 2

Abellan, J., Ballart, P., Sullà, E. *Introducció a la teoria de la literatura*. Barcelona: Angle Editorial, 1997.

Agamben, G. et al. *Teorías sobre la lírica*. Madrid: Arco libro, 1999.

Aguiar e Silva, V. M. de. *Teoría de la literatura*. Madrid: Gredos, 1972.

- Bargalló Valls, J. *Manual de mètrica i versificació catalanes*. Barcelona: Empúries, 1991
- Dauder, J.A. i Giralt, J.O., *Diccionari de figures retòriques*. Barcelona: Llibres de l'índex, 1995.
- Ferraté, J. *Dinàmica de la poesia*. Barcelona: Seix Barral, 1982.
- Friedrich, H. *Estructura de la lírica moderna*. Barcelona: Seix Barral, 1974.
- Groupe µ. *Rhétorique de la poésie*. París: Éditions du Seuil, 1982.
- Jakobson, R. *Lingüística i poètica i altres assaigs*. Barcelona: Edicions 62, 1989
- Llovet, Jordi (editor). *Teoria de la literatura*. Barcelona: Columna, 1996.
- Medina, Jaume. *L'art de la paraula. Tractat de retòrica i poètica*. Barcelona, Proa, 2000.
- Núñez Ramos, Rafael. *La poesía*. Madrid: Editorial Síntesis, 1992.
- Oliva, S. *La mètrica i el ritme de la prosa*. Barcelona: Quaderns Crema, 1992.
- Parramon, Jordi. *Diccionari de poètica*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Preminger, A. i Brogan, T.V.F.(ed.). *Princeton Encyclopedia of Poetry and Poetics*. Princeton: P.U.P, 1993.
- Reduccions. Revista de poesia*. Vic: Eumo / Edipoies. [publicació iniciada el 1977].
- Salvador, V. *El gest poètic. Cap a una teoria del poema*. València: Institut de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986.
- Selden, R. *La teoría literaria contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1991.
- Wellek, R. i Warren, A. *Teoría literaria*. Madrid: Gredos, 1966.

Apartat 3

- "La poesia" [monogràfic]. *Articles de didàctica de la llengua i la literatura*. Núm. 10 (octubre 1996).
- "Poesia a l'escola" [monogràfic]. *Guix*. n. 241 (gener 1998).
- Casa, Maurizio della. *Leggere e scrivere poesia nella scuola*. Brescia: La Scuola, 1989.
- Fonoll, C. (ed.). *La poesia a l'escola*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensiona, 1987.
- Janer Manila, Gabriel. *Pedagogia de la imaginació poètica*. Barcelona: Fundació Serveis de Cultura Popular, Altrafulla, 1986.
- Moreno, Víctor. *El juego poético en la escuela*. Pamplona: Pamiela, 1989.
- Moreno, Víctor. *Va de poesía: propuestas para despertar el deseo de leer y escribir poesías*. Pamplona: Pamiela, 1998.
- Pujol, M. Antònia i Roig, Tina. *Recull de poemes per a petits i grans*. Barcelona: Rosa Sensat i Editorial Klairos, 1978.
- Serra, Màrius. *Verbàlia*. Barcelona: Empúries, 2000.

Matemàtiques a partir de l'Entorn

PROFESSOR: Pau CASAÑAS i XURIACH

INTRODUCCIÓ:

Per al seu seguiment, l'assignatura requereix uns coneixements i un domini de les Matemàtiques a nivell d'ensenyament obligatori. La metodologia inclou explicacions teòriques per part del professor, resolució comentada d'exercicis i treballs de recollida de dades i d'investigació fets pels estudiants individualment o en petit grup. Aquests treballs, que en part es faran a les hores de classe, es recolliran en un quadern de grup –que s'anirà elaborant al llarg del quadrimestre– i també seran objecte d'exposició i debat a la classe.

OBJECTIUS:

- Presentació dels materials estructurats, útils per a l'aprenentatge de la Matemàtica a Educació Infantil i Primària.
- Veure totes les possibilitats de cada material, a partir de la seva construcció, elaboració i manipulació.
- Mostrar la manera d'aplicar-lo als diversos punts del Currículum d'Educació Infantil i Primària, on sigui possible.
- Reflexionar sobre els coneixements matemàtics generals que la majoria de persones fan servir en la seva vida quotidiana.

CONTINGUTS:

1. Geometria de l'entorn. Descoberta i representació d'elements geomètrics:
 - 1.1. Tàngrams:
 - 1.1.1. Construcció amb diversos materials.
 - 1.1.2. Dibuix amb les eines de dibuix lineal.
 - 1.1.3. Estudi de relacions topològiques i geomètriques.
 - 1.1.4. Descoberta d'elements de la Geometria Plana.
 - 1.1.5. Mesura d'àrees i superfícies.
 - 1.2. El Geoplà:
 - 1.2.1. Construcció.
 - 1.2.2. Utilització per a l'estudi de diversos elements de la Geometria Plana.
 - 1.2.3. Càlcul d'àrees i perímetres.
 - 1.2.4. Representació de nombres i descoberta de certes propietats numèriques.
 - 1.2.5. Activitats ludicomatemàtiques.
 - 1.3. Materials per a la representació i estudis de la Geometria de l'Espai:
 - 1.3.1. Construcció de poliedres amb diversos materials.
 - 1.3.2. Descoberta dels elements d'un poliedre i relacions numèriques entre ells.
 - 1.3.3. Estudi dels desenvolupaments plans.
 - 1.3.4. Els sòlids platònics.
2. Les eines per al càlcul:
 - 2.1. Calculadores:
 - 2.1.1. Descoberta del teclat.
 - 2.1.2. Els nombres de la calculadora i les seves relacions.
 - 2.1.3. Diferents maneres de fer les mateixes operacions.
 - 2.1.4. Memòries i tecles de constant.
 - 2.1.5. Treball amb nombres negatius i expressions numèriques complexes.

- 2.1.6. Descomptes i percentatges.
- 2.1.7. El missatge d'error.
- 2.1.8. Activitats ludicomatemàtiques.
- 2.2. El full de càlcul:
 - 2.2.1. Construcció de diverses taules numèriques.
 - 2.2.2. Descoberta de les propietats dels nombres.
 - 2.2.3. Taules per a càlculs geomètrics i investigació de propietats geomètriques.
- 3. Jocs populars, casolans i de tauler. Aprofitament per a fer matemàtiques.

AVALUACIÓ:

Al llarg del curs, després de cada tema, s'avaluarà el quadern de grup i al final es farà una prova individual escrita. La presentació del quadern de grup és condició necessària per a superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Bell, R.; Corneliu, M. *Juegos con tableros y fichas. Estimulos a la investigacion Matemática*. Barcelona: Labor, 1990.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Bolt, B. *Más actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.
- Bolt, B. *Aun más actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1989.
- Bolt, B.; Hobbs, D. *101 Proyectos matemáticos*. Barcelona: Labor, 1991.
- Briales, F.; Gimenez, M. *Matemática viva*. Madrid: Alhambra, 1989.
- Castelnuovo, E. *La Geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Codina, R. et al. *Fer Matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial, UB, UAB, 1992.
- Diversos Autors, *Breu viatge al món de la Matemàtica*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions, 1983.
- Diversos Autors, *Matemáticas: cultura y aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1991.
- Fisher, R.; Vince, A. *Investigando las Matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Fletcher; Ibotson. *Tangram*. Barcelona: Teide, 1973.
- García, J.; Bertran, C. *Geometría y experiencias*. Madrid: Alhambra, 1988.
- Gete-Alonso, J.C.; Del Barrio, V. *Medida y realidad*. Madrid: Alhambra, 1989.
- Holt, M. *Matemática Recreativa 2*. Barcelona: Martínez Roca, 1986.
- Holt, M. *Matemática Recreativa 3*. Barcelona: Martínez Roca, 1988.
- Meavilla, V.; Canteras, J. *Viaje gráfico por el mundo de las Matemáticas*. Saragossa: ICE Universidad de Zaragoza, 1985.
- Northrop, E. *Paradojas matemáticas*. Mèxic: UTEHA, 1981.
- Perelman, V. *Matemática recreativa*. Barcelona: Martínez Roca, 1968.
- Segarra, L. *Repertori. Matemàtica recreativa*. Barcelona: Teide, 1985.
- Segarra, L. *Encercla el cercle. Matemàtica recreativa*. Barcelona: Graó, 1987.

Primers Auxilis

PROFESSORAT: Olga ISERN i FARRÈS
Elisenda JAUMIRA i AREÑAS
Pilar TURON i MORERA

OBJECTIUS:

Que l'estudiant:

1. Conegui els signes i símptomes importants en la valoració de la persona
2. Sàpiga identificar les situacions que posen en perill la vida d'una persona
3. Prengui consciència de la necessitat d'organitzar-se davant d'una situació d'emergència.
4. Conegui els principis d'intervenció davant d'una situació d'emergència.
5. Actuï correctament davant d'una situació d'emergència.

CONTINGUTS TEÒRICS:

1. Introducció als primers auxilis.
2. Actuació general davant d'una emergència.
3. Obstrucció de la via aèria (adult i nen).
4. Suport vital bàsic (adult i nen).
5. Hemorràgies.
6. Xoc.
7. Traumatismes.
8. Immobilització i mobilització d'accidentats.
9. Cremades, causticacions i lesions per electricitat.
10. Trastorns provocats pel fred i la calor.
11. Alteracions de la consciència.
12. Malaltia coronària aguda.
13. Reaccions al·lèrgiques i anafilàctiques.
14. Intoxicacions.
15. Picades i mossegades.
16. Convulsions i atac epilèptic.
17. Accidents en el medi aquàtic.
18. Farmaciola.
19. Legislació.

SEMINARIS PRÀCTICS:

1. Valoració de les constants vitals.
2. Suport vital bàsic.
3. Desobstrucció via aèria.
4. Tècniques mobilització i immobilització bàsica.
5. Extracció del casc.
6. Anàlisi de casos pràctics.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà d'acord amb els següents criteris:

- Participació i assistència de l'estudiant a classe.

- Participació i assistència en seminaris.
- Realització d'un treball.
- Una prova escrita.

BIBLIOGRAFIA:

- Gelonch, A. *Manual d'emergències i primeres cures*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.
- Jiménez, L; Montero, F.J. *Protocolos de actuación en medicina de urgencias*. Barcelona: Mosby / Doyma Libros, 1995.
- Manual Cruz Roja de primeros auxilios*. El País-Aguilar, 1999.
- Moreno Millán, E. *Manual de soporte vital básico*. Madrid: Alan Ed., 2000.
- Net, A. i altres. *Aprèn a salvar una vida. Curs intensiu de suport vital bàsic*. CD Rom.
- Seiler, T. *Primeros auxilios para niños y bebés*. Madrid: Edaf, 1996.
- Socorrisme. Tècniques de suport a l'atenció sanitària immediata*. Creu Roja de Catalunya, 1998.

Psicologia de la Iniciació Esportiva

PROFESSOR: Julio C. FIGUEROA

OBJECTIUS:

- Conèixer i comprendre els factors psicològics que influeixen en la participació i en el rendiment esportiu.
- Conèixer i comprendre els efectes psicològics que es deriven de la participació en un programa d'iniciació esportiva..
- Proporcionar recursos per desenvolupar i perfeccionar les habilitats psicològiques destinades a millorar el rendiment del professor/entrenador en el moment de treballar en la iniciació esportiva..
- Aplicar els coneixements adquirits durant el curs en diferents esports i àrees d'intervenció.

CONTINGUTS:

1. La iniciació esportiva i el jove en desenvolupament.
2. La iniciació esportiva. Objectius i valors.
3. Desenvolupament psicològics dels nens i nenes a través de l'esport.
4. Motius per a l'inici de la pràctica esportiva.
5. Causes d'abandonament de l'esport.
6. Desenvolupament d'una filosofia de l'entrenament.
7. L'entrenament eficaç dels entrenadors:
 - 7.1. Pertquè són tan importants els entrenadors.
 - 7.2. La psicologia de la iniciació esportiva en l'entrenament.
 - 7.3. Els estils d'entrenament.
 - 7.4. Els enfocaments positius vs negatius en l'entrenament.
 - 7.5. Augment en l'eficàcia de l'entrenament en la iniciació esportiva.
 - 7.6. Formació de la unitat i la cohesió d'un grup.
 - 7.7. Aspectes psicològics que intervenen en l'ensenyament efectiu de les habilitats esportives.
 - 7.8. Coneixement i desenvolupament de les facultats de comunicació, principis de reforç i de motivació.
 - 7.9. Coneixement de com l'estrès afecta el jove esportista.
8. La competició en la iniciació esportiva:
 - 8.1 Importància de la participació dels joves en competicions esportives.
 - 8.2 Motius de la participació dels infants en competicions esportives.
 - 8.3 Causes d'abandonament dels joves en les competicions esportives.
9. La interacció amb els pares:
 - 9.1 Tasques dels pares en la iniciació esportiva.
 - 9.2 Tipus de pares problemàtics en les relacions pares-esportistes.
 - 9.3 Assessorament psicològic als pares d'esportistes joves.

METODOLOGIA:

Consistirà en treballar el programa a partir de les explicacions a classe, la participació dels estudiants mitjançant lectures obligatòries i l'aplicació dels coneixements adquirits en exercicis pràctics.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada mitjançant:

- Una prova escrita.
- Un treball en grup relacionat amb el programa de l'assignatura: Aquest treball consistirà en l'aplicació dels conceptes teòrics exposats a classe a un cas pràctic. La nota resultant farà mitjana amb la nota obtinguda de manera individual en la prova escrita.

BIBLIOGRAFÍA:

- Balaguer, I. *Entrenamiento psicológico en el deporte*. Valencia: Albarros Educación, 1994.
- Blázquez, D. *La iniciación deportiva y el deporte escolar*. Barcelona: INDE, 1998.
- Cruz, J. *Factores motivacionales en el deporte infantil y asesoramiento psicológico a entrenadores y padres*. Dins Jaume Cruz (Ed.). *Psicología del deporte*, pp. 147-174. Madrid: Síntesis Psicología, 1997.
- Figuerola, J. *Aspectos psicológicos implicados en el aprendizaje de la técnica y la táctica del fútbol*. Dins Julio Figuerola, J. i Colomer. *Videos, Secretos del fútbol I y II*. Barcelona: PR Vídeo, 1999.
- Gordillo, A. Orientaciones psicológicas en la iniciación deportiva. *Revista de psicología del deporte*, 1, 27-36, 1992.
- Linaza, J. i Maldonado, A. *Los juegos y el deporte en el desarrollo psicológico del niño*. Barcelona: Anthropos, 1987.
- Martens, R. i altres. *El entrenador*. Barcelona: Hispano Europea, 1995.
- Riera, J. *Fundamentos del aprendizaje de la técnica y la táctica deportivas*. Barcelona: INDE, 1989.
- Roberts, G. *Actividad física competitiva para niños: consideraciones de la psicología del deporte*. Dins *Actas I Congreso Nacional de psicología de la actividad física y del deporte*, pp. 48-62. Esplugues de Llobregat, Barcelona: ACPE Direcció General de l'Esport, 1986.
- Scanff, C. i Bertsch, J. *Estrés y rendimiento*. Barcelona: INDE, 1999.
- Smith, R. and Smoll, F. *Way to go, coach*. Portola Valley, California: Warde Publishers, Inc., 1996.
- Smoll, F. *Relaciones padres – entrenador: mejorar la calidad de la experiencia deportiva*. Dins J.M. Williams. *Psicología aplicada al deporte*, pp. 92-106. Madrid: Biblioteca Nueva, 1991.
- Smith, R. *Principios de reforzamiento positivo y feedback de la ejecución*. Dins J.M. Williams. *Psicología aplicada al deporte*, pp. 75-90. Madrid: Biblioteca Nueva, 1991.
- Weinberg, R. S. i Gould. *Facilitación del crecimiento y el desarrollo psicológico: desarrollo psicológico de los niños a través del deporte*. En *Fundamentos de psicología del deporte y el ejercicio físico*, pp. 523-541. Barcelona: Ariel Psicología, 1996.
- Valiente, L.; Figuerola, J.; Boixados, M.; Torregrosa, M.; Rodríguez, M. i Cruz, J. Impacto de una campaña de promoción del fairplay y la deportividad en el deporte en edad escolar. *Cuadernos de psicología del deporte*, 1, 10-17, 2001.

Audició Musical

PROFESSOR: Arnau VERNIS i LLAMBIAS

OBJECTIUS:

- Millorar el coneixement i contemplació d'obres d'art musicals prou significatives a través d'una audició raonada, situada culturalment i tècnicament, per tal de fer més sòlida i crítica la cultura musical.
- Projectar audicions a les escoles de Primària, a través de la selecció reflexiva de possibles centres d'interès compromesos amb les activitats escolars i la mateixa labor educacional.
- Motivar la dinàmica interna a través de la música.

CONTINGUTS:

1. Consideracions entorn de la formació de l'oïda:
 - 1.1. Les capacitats atentives, retentives i informatives.
 - 1.2. La sensibilitat auditiva.
 - 1.3. La via auditiva en el món de l'expressivitat i de la creació.
2. El fenomen musical i la societat:
 - 2.1. Entorn del concepte i de l'ús de la música.
 - 2.2. Criteris de valoració –social i individual– de la música.
3. Importància de la música en la formació de la persona:
 - 3.1. Diferenciació cultural de la música,
4. Audició i coneixement més detallat d'algunes de les principals i més significatives obres d'art sonores de les diverses èpoques culturals occidentals:
 - 4.1. Evolució cronològica de la música de la tradició occidental.
 - 4.2. Anàlisi formal elemental de cara a l'audició.
 - 4.3. L'orquestració:
 - 4.3.1. Identificació i anàlisi instrumental.
 - 4.4. Orientacions específiques, comentaris i valoracions prèvies i posteriors.

AVALUACIÓ:

- Contínua. L'assistència assídua, activa i interessada és imprescindible per aprovar l'assignatura.
- Elaboració d'una proposta didàctica d'audició musical destinada a nens de Primària i Infantil.

BIBLIOGRAFIA:

- Abraham, G. *The Concise Oxford History of Music*. Londres: Oxford University Press, 1979.
- Artigues, M.; Barjau, I.; Bonal, M.D. *51 Audicions*. Barcelona: Teide, 1986.
- Barlow, H. et al. *A Dictionary of Musical Themes*. Londres: Ernest Benn, 1975.
- Bennet, R. *Form and Design*. Cambridge: Cambridge University Press, 1980.
- De Candé, R. *Invitación a la Música*. Madrid: Aguilar, 1980.
- De Candé, R. *Diccionario de la Música*. Barcelona: Edicions 62, 1967.
- Fubini, E. *La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX*. Madrid: Alianza Editorial, 1988.
- Guillard, G. *Manuel Pratique pour Analyse auditive*. París: Éditions Transatlantiques, 1983.
- Hodeir, A. *Les Formes de la Musique*. París: Presses Universitaires de France, 1978.
- Maideu, J. *Instruments Musicals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Michels, U. *Atlas de Música, I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 1989 - 1991.
- Moore, D. *Guía de los estilos musicales*. Madrid: Taurus, 1988.
- Valls, M. *Diccionario de la Música*. Madrid: Alianza Editorial, 1974.

Educació Ambiental

PROFESSOR: Sebastià RIERA i CUSÍ

INTRODUCCIÓ:

La Facultat d'Educació considera que l'educació ambiental no ha de ser patrimoni exclusiu d'un departament o d'una àrea de coneixement i que els continguts propis d'aquesta disciplina han d'estar inclosos entre totes les matèries del pla d'estudis d'una titulació i per tant assumits per tot el professorat en la mesura de la seva formació i de les característiques i continguts de les assignatures que imparteixen.

Sense perdre de vista aquest principi, la Facultat d'Educació ha optat per oferir una assignatura independent amb la finalitat de donar una visió global de tota aquesta temàtica que al mateix temps permeti que els estudiants interessats puguin aprofundir-hi.

OBJECTIUS:

- Conèixer, clarificar, analitzar i interpretar les problemàtiques ambientals actuals.
- Valorar les relacions d'interdependència que hi ha entre l'home, la seva cultura i el seu medi biofísic.
- Identificar i reconèixer valors que comportin una millora de la qualitat del medi ambient.
- Treballar la presa de decisions i elaborar un codi de comportament individual en relació a aspectes mediambientals.

CONTINGUTS:

1. Educació ambiental: concepte i necessitat.
2. Història de l'Educació ambiental a nivell global i local.
3. Destinataris d'iniciatives d'educació ambiental. A qui li convé?
4. Concepte de medi ambient.
5. Ecologia i ecologisme.
6. Anàlisi de la problemàtica ambiental a nivell mundial:
 - 6.1. Demografia i densitat de població.
 - 6.2. Efecte hivernacle, escalfament global de l'atmosfera, canvi climàtic.
 - 6.3. La capa d'ozó.
 - 6.4. La pluja àcida.
 - 6.5. Deforestació.
 - 6.6. Erosió.
 - 6.7. Residus sòlids: ramaders, industrials, urbans.
 - 6.8. Contaminació de l'aire i de l'aigua
 - 6.9. Diversitat biològica i recursos genètics.
 - 6.10. L'aigua.
 - 6.11. L'energia.
 - 6.12. Espais naturals.
 - 6.13. Altres. Transgènics, nuclears.
7. La globalització i el medi ambient.
8. Problemàtiques ambientals de Catalunya i Osona
9. Experiències i resultats en el camp de l'educació ambiental.
10. Desenvolupament sostenible.
11. Desenvolupament humà.
12. Educació ambiental i internet.

METODOLOGIA:

Els diferents temes que configuren el programa de l'assignatura es desenvoluparan partint d'una informació teòricopràctica facilitada pel professor de l'assignatura o per part de col·laboradors convidats. A continuació la informació serà analitzada en forma de seminari, amb participació activa per part de tots els assistents a l'aula.

Tots els blocs s'analitzaran des de tres punts de vista. El primer centrarà la informació "científica" sobre la qüestió, el segon servirà per determinar quina és la problemàtica concreta i el tercer per establir un codi de comportament que com a mínim serveixi per no agreujar la problemàtica tractada.

AVALUACIÓ

La qualificació final de l'assignatura s'obtindrà, a parts iguals, dels següents apartats:

- Un treball de curs individual (dedicació entre 5 i 10 hores, el 50% en horari de classe)
- Un treball de curs realitzat en grups de tres persones (dedicació 5-6 hores)
- Una prova final escrita.
- Tasques realitzades a l'aula durant el curs.

Les quatre parts han d'estar aprovades per separat i la nota final serà la mitjana de totes elles.

L'assistència a l'aula ha de ser continuada. En cas contrari l'estudiant no podrà ser avaluat d'aquesta part i en conseqüència no podrà superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Es cita a continuació una bibliografia bàsica. Durant el curs, i per a cada tema, es donarà una bibliografia específica.

- Barcena, I. Ibarra, P. i Zubiaga, M. *Desarrollo sostenible: un concepto polémico*. Bilbao: Servicio Editorial Eskal Herriko Unibersitatea, 200.
- Brown, L.R. et al. *L'estat del món 2001*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2001.
- Capdevila, I. *L'ambientalització de la universitat*. Col·lecció Monografies d'Educació Ambiental, n.6. Di7 Edició. Binissalem: SCEA-SBEA, 1999.
- Caride, J.A; Meira, P. *Educación ambiental y desarrollo humano*. Ariel Editorial. 2001.
- Comisión Temática de la Educación Ambiental. *Libro Blanco de la Educación Ambiental*. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente, 1999.
- Cousteau, J. i altres *Una sola terra*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, 1990.
- Espinàs, J.M. *L'ecologisme és un egoisme*. Barcelona: La Campana, 1993.
- Lean, G; Hinrichsen, D. *Atlas del medio ambiente*. Sevilla: Algaida, 1992.
- Monereo, M.; Riera, M. (eds.) *Porto Alegre: otro mundo es posible*. El Viejo Topo, 2001.
- Myers, N; Gaia, G. *El atlas de la gestión del planeta*. Madrid: Herman Blume, 1994.
- Revista de Medi Ambient*. N. 1 al 40. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient, 1991 a 2002.
- Tyler Miller, G. Jr. *Introducción a la ciencia ambiental*. Madrid: Thomson Editore, 2002.
- UINC / PNUMA / WWF. *Cuidem la terra*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament del Medi Ambient, 1992.

Pràctiques d'Expressió Oral i Escrita: l'Expressió Oral a l'Aula

PROFESSORA: Teresa PUNTÍ i JUBANY

OBJECTIUS:

D'una banda, aquesta assignatura té com a objectiu millorar la capacitat d'expressió oral dels estudiants, tenint en compte les principals necessitats comunicatives dels futurs mestres en el marc educatiu i social. De l'altra, vol dotar aquests futurs professionals de criteris, recursos i estratègies que els permetin treballar i potenciar l'expressió oral a l'aula.

PROGRAMA:

1. Llengua i comunicació.

- 1.1. Les funcions comunicatives de la llengua. La competència comunicativa del parlant. El concepte de parlant.
- 1.2. La comunicació verbal i la comunicació no verbal.
- 1.3. Parlar i escriure: algunes diferències importants. Funcions de la parla i l'escriptura.
- 1.4. La llengua parlada: varietats i registres. L'estàndard oral.
- 1.5. Tipus de comunicacions orals: plurigestionades i monogestionades.

2. Pràctiques d'expressió oral:

2.1 La descripció:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- Textos breus: descripció de persones, llocs, objectes, processos.

2.2 La narració:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- Creació i exposició oral d'un conte a partir d'alguna de les tècniques descrites per G. Rodari a *Gramàtica de la fantasia*.

2.3. L'exposició:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- Preparació i presentació d'una exposició de caràcter divulgatiu amb elements de suport (transparències, diapositives, documents sonors o audiovisuals).

2.4. L'argumentació:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- El debat: discussió sobre temes polèmics.

2.5. La conversa:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- L'entrevista: Tipologia i tècniques.

2.6. Les instruccions:

- Característiques.
- Observació i anàlisi de models.
- Recursos i estratègies a l'aula.
- Elaboració d'instruccions per a realització de jocs, per a normes de convivència, etc.

METODOLOGIA:

El treball es farà mitjançant activitats continuades que tinguin en compte les diverses situacions comunicatives que impliquin l'ús dels diferents registres de la llengua segons les diferents actuacions orals. Les sessions giraran entorn d'un tema o projecte. A partir d'aquí s'aniran desenvolupant una sèrie d'activitats ordenades gradualment (debats, entrevistes) muntades sobre suports gràfics, escrits o audiovisuals (pel·lícules, reportatges) i sobre jocs de rol i de simulació que permetin treballar els components lingüístics, discursius i l'adequació al context en el marc de la competència comunicativa en llengua catalana i alhora serveixin de model per a treballar l'expressió oral a l'aula.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada i es basarà en la valoració progressiva de les diverses activitats, individuals o en grups, realitzades al llarg del curs. Aquestes activitats suposaran el 50% de la qualificació final. El 50% restant s'avaluarà a partir de dos treballs (individuals o en grups) presentats en suport audiovisual (àudio i vídeo). Atès el caràcter pràctic de l'assignatura, és indispensable la participació en el treball a l'aula i la realització de *totes* les pràctiques programades.

BIBLIOGRAFIA:

- Abril, J.. *Diccionari pràctic de qüestions gramaticals*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Articles de didàctica de la llengua*. "La diversitat discursiva". Barcelona: abril de 1995.
- Azevedo, M.M. *La parla i el text*. Lleida: Pagès Editors, 1996.
- Badia, D. Vila, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
- Bassols, M. M. *Endevinaller*. València: 3i 4, 1995.
- Bassols, M.M; Torrent, A.M. *Models textuais. Teoria i Pràctica*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Bryant, S.C. *Com explicar contes*. Barcelona: Biblària, 1999.
- Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
- Camps, A, i altres. *Jocs de llenguatge. 1. Jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Editorial Teide, 1985.
- Camps, A, i altres. *Jocs de llenguatge. 2. Jocs d'expressió*. Barcelona: Editorial Teide, 1985.
- Canal, I.; Mallart, J.; Vial, S. *Elaboració d'un instrument d'avaluació de la llengua oral per a alumnes de 7-8 anys*. Barcelona: SEDEC, 1996.
- Cassany, D; Luna, M; Sanz, G. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
- Castellanos, J.A. *Manual de pronunciació*. Vic: Eumo, 1992.
- Com ensenyar català als adults*, suplement núm. 8, octubre de 1991.
- Comelles, S. i altres. *Test de català oral*. Terrassa: Àrtic Edicions, 1996.
- Coromina, E. *Explicar mots i fets*. Barcelona: Teide, 1988.
- Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Coromina, E; Casacuberta, X; Quintana, D. *El treball de recerca*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Cros, A.; Vilà, M. "La llengua oral: propostes per a l'avaluació". A: *L'avaluació formativa de l'àrea de llengua*. Barcelona: Graó, 1996.
- Cuadernos de Pedagogia*, núm. 216, 1993.
- Departament d'Ensenyament. *Educació primària: currículum*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1994.
- Direcció General de Política Lingüística. *Curs de correcció de textos orals i escrits*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Direcció General de Política Lingüística. *Habilitats comunicatives*. Vic: Eumo Editorial, 1999.

- Esteban, J. *Mots amagats I*. Barcelona: Edicions de la Magrana, 2000.
- Esteban, J. *Mots amagats II*. Barcelona: Edicions de la Magrana, 2000.
- Fratini, E; Quesada, M. *La entrevista. El arte y la ciencia*. Madrid: Eudema, 1994.
- Garcia, I. i altres. *Expressió oral*. Barcelona: Ed. Alhambra, 1987.
- Grup de Recerca d'Écouen. *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó, 1992.
- Institut d'Estudis Catalans. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. I. Fonètica*. Barcelona, 1990.
- Institut d'Estudis Catalans. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana. II. Morfologia*. Barcelona, 1992.
- Jorba, J; Gómez, I; Prat, À. i altres. *Parlar i escriure per aprendre*. Barcelona: ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1998.
- Laborda, X. *De retòrica. La comunicació persuasiva*. Barcelona: Barcanova, 1993.
- Lacreu, J. *Manual d'ús de l'estàndard oral*. València: Universitat de València, 1992.
- López del Castillo, Ll. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
- Morera, M. *Expressió oral*. Barcelona: Ediuoc, 1997.
- Paloma, D. i Rico, A. *Diccionari de dubtes del català*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Payrató, Ll. *Català col·loquial. Aspectes de l'ús corrent de la llengua catalana*. València: Universitat de València, 1988.
- Payrató, Ll. *La interferència lingüística. Comentaris i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
- Rodari, G. *Exercicis de fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1995.
- Rubio, J. i Puigpelat, F. *Com parlar bé en públic*. Barcelona: Pòrtic, 2000.
- Sánchez, M. *Aprenent i ensenyant a parlar*. Lleida: Pagès editors, 1999.
- Serra, M. *Verbàlia*. Barcelona: Empúries, 2000.
- Serrano, S. *Cap a una lògica de la seducció*. Barcelona: EUB, 1996.
- Televisió de Catalunya. *El català a TV3: llibre d'estil*. Barcelona: Edicions 62, 1995.
- Tuson, A. *Anàlisi de la conversa*. Barcelona: Empúries, 1995.
- Vallverdú, F. *El català estàndard i els mitjans audiovisuals*. Barcelona: Edicions 62/Televisió de Catalunya, 2000.
- Vilà, M; Fargas, A. (coords). *Normativa i ús de la llengua*. Barcelona: Graó, 1999.
- Vilà, M. "La planificació i el tractament de la llengua oral". A: *Comunicacions. Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no catalanoparlants*. Vic: Eumo, 1991.

Taller de Geografia i Història de Catalunya

PROFESSOR: Josep CASANOVAS i PRAT

INTRODUCCIÓ:

Els continguts de la geografia i la història de Catalunya tenen una gran presència en els currículums escolars, per això és important i útil per als/les mestres de tenir un coneixement aprofundit d'aquesta matèria. Sovint la geografia i la història s'ensenyen d'una forma molt clàssica, a partir de la memorització repetitiva es pretén fer recordar noms i dates. La geografia i la història tenen, però, moltes possibilitats d'enyament-aprenentatge que aquesta assignatura tractarà en forma de taller.

OBJECTIUS:

- Aprofundir en els coneixements de la història i geografia de Catalunya.
- Treballar els procediments i tècniques que permeten als estudiants un aprenentatge participatiu de la geografia i la història de Catalunya.
- Desenvolupar propostes didàctiques per aplicar a l'aula.

CONTINGUTS:

- 1.- Funció i usos de la geografia i la història.
- 2.- La geografia i la història a l'escola.
- 3.- Els procediments en geografia i història.
- 4.- El coneixement del territori.
- 5.- L'activitat humana en el territori.
- 6.- Les terres catalanes en l'antiguitat.
- 7.- La formació de Catalunya i la Catalunya comtal.
- 8.- Catalunya en la monarquia Hispànica.
- 9.- La Catalunya contemporània.

METODOLOGIA:

L'assignatura tindrà una orientació pràctica. Constarà d'una explicació inicial dels continguts del programa per part del professor i de la realització en forma de taller d'activitats d'ensenyament-aprenentatge, de forma individual i en grup per part dels estudiants. Els estudiants hauran de desenvolupar un treball en grup sobre un tema de l'assignatura i fer-ne una proposta didàctica que hauran d'exposar a la classe.

AVALUACIÓ:

- Les activitats de classe.
- Exposició oral del treball en grup.
- Un control individual sobre els continguts de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Balcells, A (coord.). *Història dels Països Catalans*. Barcelona: Edhasa, 1980, 3 volums.
- Calaf, R. *Didàctica de las ciencias sociales: didàctica de la historia*. Vilassar: Oikos-Tau, 1994.
- Conèixer la Història de Catalunya*. Barcelona: Vicens Vives, 1983, 6 volums.
- Ferreres, E.; Llorens, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Grup Promotor, 1989.
- Gil, E.; Peris, T. *Interroguem el passat recent. El mètode indagatori en la classe d'història*. Alzira: Germania, 1995.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya*. Barcelona: Pòrtic, 1998.

- Hurtado, V. I altres *Atles d'història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1995.
- Llorens, M.; Ortega, R.; Roig, J. *Història de Catalunya*. Barcelona: Vicens Vives, 1993.
- Mestre, J (dir.) *Diccionari d'Història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1992.
- Mestre, J.; Hurtado, V. (dirs.) *Atles d'Història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1995.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Rabella, J.M. i altres *Atles de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Riquer, Borja de (dir.) *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1995, 12 volums.
- Risques, M. *Història de Catalunya contemporània*. Barcelona: Pòrtic, 1999.
- Sòria, R. *Diccionari d'Història de Catalunya*. Barcelona: Barcanova, 1989.
- Trepal, C-A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: ICE – Editorial Graó, 1995.
- Varela, A. I altres *Història de Catalunya*. Barcelona: Columna, 1989.
- Vilar, P. (dir.) *Història de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1978-1979, 8 volums.

Infància i Desenvolupament

PROFESSORA: Anna PUJOL i COSTA

OBJECTIUS:

- Conèixer el procés de desenvolupament de la infància per poder-ne atendre adequadament les necessitats i garantir la base que permetrà aconseguir una personalitat íntegra i equilibrada.
- Iniciar un procés d'autoeducació a partir del coneixement d'un mateix.
- Acostar-se al coneixement de diferents autors i concepcions teòriques que al llarg de la història han fet les seves aportacions i que continuen essent punts de referència obligats per al coneixement de l'infant.

CONTINGUTS:

1. Vers un concepte d'infància natural. La Infància seguint Rousseau, Fröbel, Pestalozzi, Rudolf Steiner, Freud, Erikson, W. Reich, Piaget, Wallon, Vigotski, Tolstoi, Neill, A. Maslow, Carl Rogers, Ferrer i Guardia...
2. Cap a un desenvolupament integral de la personalitat (cap, cor, mans). Fases i característiques de l'evolució infantil.
3. La importància de les primeres experiències. Bases per a la salut mental.
4. El ritme del desenvolupament.
5. La influència de la societat i dels adults en el desenvolupament de la infància.
6. Desenvolupament de les capacitats comunicatives. Evolució dels diferents llenguatges (oral, escrit, gràfic, matemàtic, corporal...).
7. Desenvolupament de la voluntat, del sentiment i del pensament i les necessitats del nen en cadascuna de les fases de creixement.
8. Joc i educació. L'art d'educar.
9. L'autoeducació o el coneixement d'un mateix. Camí imprescindible per educar els altres.
10. El despertar de l'autoconsciència.

AVALUACIÓ:

Presentació d'una memòria individual del contingut treballat i una ressenya d'un llibre a escollir de la bibliografia presentada.

BIBLIOGRAFIA:

- Autors varis. *L'Escola Nova Catalana*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1994.
- Carlgrén Frans. *Pedagogia Waldorf: Una Educació hacia la libertad*. Ed. Rudolf Steiner, 1989.
- Claparède, E. *L'Educació funcional*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Erikson, E. H. *El ciclo vital completado*. Paidós Studio, 1986.
- Ferrer i Guardia, F. *L'Escola Moderna*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Freud, A. *Psicoanàlisi per a pedagogs*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Fröbel, F. *L'Educació de l'Home i el jardí d'Infants*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Maslow, A. *El hombre autorrealizado. Hacia una psicología del ser*. Barcelona: Kairós, 1991.
- Neill, A.S. *Summerhill*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Panikkar, R. *Invitació a la Saviesa*. Barcelona: Ed. Proa, 1997.
- Pestalozzi, J. *Com Gertrudis educa els fills*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Piaget, J. *Escrits per a educadors*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Reich, W. *Anàlisi del caràcter*. Paidós Studio, 1986.

- Rogers, C. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1985.
- Rousseau, J.J. *Emili o de l'Educació*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Thomson, J. *Infancia natural*. Barcelona: Blume, 1997.
- Tolstoi, Lev. *Qui ha d'ensenyar a qui*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Vigotski, Lev. *Pensament i llenguatge*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Wallon, H. *De l'acte al pensament*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Wehr, G. *Carl Gustav Jung*. Col·lecció Pere Vergés de Biografies. Edicions 62, 1969.

Pedagogia i Didàctica de la Religió

PROFESSOR: Ramon RIAL i CARBONELL

Els crèdits d'aquesta assignatura i els de l'assignatura "Introducció al Cristianisme", que aquest curs no s'ofereix, però que s'ofereix el curs vinent, comptabilitzen per a l'obtenció de la Declaració Eclesiàstica d'Idoneïtat (DEI), indispensable per a l'ensenyament de la Religió Catòlica a l'Educació Primària. Per obtenir la Declaració, però, l'estudiant haurà de cursar uns altres sis crèdits en un dels Instituts Superiors de Ciències Religioses dels bisbats de Catalunya.

A més, l'assignatura atorga continguts bàsics per poder impartir Cultura Religiosa a l'escola, com a alternativa a la classe de Religió Catòlica.

OBJECTIUS:

1. Conèixer i analitzar, des del camp de la pedagogia, les característiques que componen l'ensenyament de l'àrea de religió en el context de l'educació primària.
2. Adquirir un coneixement del currículum de l'àrea de religió i situar-lo en el conjunt del fet escolar.
3. Donar a conèixer els instruments bàsics per a treballar l'ensenyament de l'àrea de religió. Aprofundir en eines didàctiques.

CONTINGUTS:

- El context social i l'ensenyament de la religió
- Evolució moral i religiosa dels infants i els adolescents (3-16 anys)
- L'ensenyament de la religió a l'escola
- Projecte educatiu de centre i projecte curricular d'etapa
- La programació d'aula
- La comprensió del temps i l'espai aplicats a la religió
- La lectura de l'art com a recurs didàctic
- Anàlisi de materials curriculars

AVALUACIÓ:

L'assignatura s'avaluarà de forma continuada. Durant el quadrimestre s'entregarà la ressenya de dos articles i es realitzaran dues propostes didàctiques a partir de les pautes marcades a l'aula.

BIBLIOGRAFIA:

- AA.VV. *La Bíblia didàctica. Recursos per a l'aula*. Ed. Cruïlla. Barcelona, 1999.
- A. SALAS i altres, *Didáctica de la enseñanza de la religión*. CCS. Madrid, 1993.
- C.A. Trepal i P. Comas, *El tiempo y el espacio en la didáctica de las Ciencias Sociales*. Ed. Graó. M.I.E. número 133. Barcelona, 1998.
- C.E.E. *La enseñanza de la religión, una propuesta de vida*. Editorial PPC. Madrid, 1999
- C.E.E. *La enseñanza religiosa escolar*. Editorial Edice. Madrid, 1999
- Col·lecció *Comprendre i ensenyar la religió*. Ed. Edebé. Barcelona, 1996
- Curriculum de Primària. Generalitat de Catalunya*, Barcelona, 1992.
- J.M. Puig, *La construcción de la personalidad moral*, Ed. Paidós. Barcelona, 1996.
- J.M. Puig i X. Martín *La educación moral en la escuela*. Ed. Edebé. Barcelona, 1998.
- Miquel Martínez, *El contrato moral del profesorado*. Ed. Desclée de Brouwer. Bilbao, 1999.
- Miquel Martínez i Carlota Bujons (Coordinadors) *Un lugar llamado escuela*. Ariel, Barcelona, 2001.
- * Al llarg de l'optativa es donaran materials i bibliografia més específica.

Jocs Populars i Tradicionals

PROFESSOR: Jacint TORRENTS i BUXÓ

OBJECTIUS:

Conèixer les teories explicatives sobre els orígens i les funcions dels jocs populars i tradicionals a fi de poder reflexionar sobre la importància del joc com a element cultural de les societats.

Donar les bases metodològiques per investigar, recuperar i practicar jocs d'arrel popular i tradicional en el marc de l'educació física.

Conèixer i practicar alguns dels principals jocs populars i tradicionals propis de Catalunya i d'altres llocs, en el context d'una societat multicultural amb aportacions de la cultura popular universal.

PROGRAMA:

BLOC I: Antropologia dels jocs populars i tradicionals.

1. Homo faber / homo ludens
2. El joc i l'entorn socio-cultural.
3. Universalitat del joc en les societats humanes.

BLOC II: A la recerca del joc perdut.

4. El joc com a sistema.
5. Les tipologies de jocs.
6. Metodologia de recerca en jocs.

BLOC III: Juguem jocs populars i tradicionals.

7. Pràctica de jocs d'avui i d'ahir, d'aquí i d'arreu.

METODOLOGIA:

El bloc I es realitzarà a partir de les explicacions del professor, de la lectura obligatòria de textos i de la seva discussió a classe.

El bloc II, a partir de les orientacions del professor, es treballarà de forma aplicada planificant i realitzant un treball de camp consistent en la recerca dels jocs propis de la comunitat d'origen de l'alumne.

El bloc III es portarà a terme en petits grups mitjançant la selecció, preparació, presentació i realització de diversos jocs populars i tradicionals, actuals i antics, de les diverses comarques de Catalunya i d'altres llocs del món.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació final de l'assignatura caldrà realitzar les activitats següents:

1. Presentació d'un treball individual de recerca sobre jocs de la comunitat d'origen. (20 %)
2. Realització de jocs en petits grups i presentació de l'informe. (30 %)
3. Examen final al acabar l'assignatura. (50 %)

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels apartats. Es valorarà la participació a les activitats de classe i l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Adell, J. A. i Garcia, C. *Los juegos tradicionales Aragoneses. Patrimonio etnológico. Aplicaciones didácticas.* Saragossa: Gobierno de Aragón, 1998.
- Aguayo i Serra, G. *Bitlles i bitllets. Un joc tradicional a Catalunya.* Lleida: Pagès Editors, 1996.
- Allué, J. M. *El gran llibre dels jocs.* Barcelona: Parramon, 1998.

- Allué, J. M. *Un, dos, tres, pica, paret!* Barcelona: Col. El bagul, La Galera, 2000.
- Amades, J. *Auca dels jocs de la mainada*. Barcelona: Alta Fulla (fac.), 1984.
- Anton, M. *Els jocs de sempre*. Barcelona: Llar del Llibre, 1990.
- Armengaud, C. *Jeux et jouets retrouvés*. Paris: Editions du Chêne-Hachette, 1997.
- Beauviala, A.-C. *Jeux de société traditionnels. Histoire et règle de 100 jeux*. Paris: Editions Bonneton, 1997.
- Beltran, J. M. i altres. *Aplicació didàctica dels jocs a l'educació física*. Castelló: Universitat Jaume I, 1998.
- Botermans, J. i Burret, T. *El libro de los juegos*. Esplugues de Llobregat: Plaza & Janés, 1989.
- Bulbena, A. *Joguines, jouets, jouguetes, toys*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Busqué, M. i Pujol, M. A. *Ximic. Jocs tradicionals*. Berga: Amalgama edicions, 1996.
- Castellote, R. M. *Juegos de los indios norteamericanos*. Madrid: Miraguano Ediciones, 1996.
- Chanan, G. i Francis, C. *Juegos y juguetes de los niños del mundo*. Barcelona: Ed. del Serbal / Unesco, 1984.
- Costafreda, A. *Jocs i entreteniments populars*. Lleida: Pagès Editors, 1997.
- Costes, A. *Emborrapà! Jocs de carrer jugats a Amposta*. Amposta: Ajuntament d'Amposta, 1997.
- Descomps, D. *Jouets rustiques*. Occitània: Ostal del Llibre, 1992.
- Descomps, D. *Jouets d'autrefois*. Occitània: Ostal del Llibre, 1994.
- Descomps, D. *Jouets de toujours*. Occitània: Ostal del Llibre, 1997.
- Galiana, C. *Juguem, juguem. Jocs populars de les Terres de l'Ebre per a xiquets*. Tortosa: Mediscrit, 1997.
- Garmendia, J. *Juegos infantiles*. Vitoria: Departamento de Cultura. Diputación Foral de Álava, 1995.
- Grunfeld, F. V. *Juegos de todo el mundo*. Madrid: UNICEF Edilan Madrid, 1978.
- Guitart, R. M. *101 jocs no competitiu*. Barcelona: Graó, 1984.
- Kandert, J. *Les jouets dans le monde*. Paris: Librairie Gründ, 1994.
- Lavega, P. *Juegos y deportes populares tradicionales*. Barcelona: Inde, 2000.
- Lavega, P. *La litúrgia de les bitlles. Funcions i sentit d'un joc tradicional*. Lleida: Pagès Editors, 1997.
- Lavega, P. i Olaso, S. *1000 juegos y deportes populares y tradicionales*. Barcelona: Paidolibro, 1999.
- Maestro, F. *Del Tajo a la replaceta. Juegos y divertimentos en el Aragón rural*. Saragossa: Ediciones 94, 1996.
- Maña, J. *Jugar amb el vent. Homenatge a la Tramuntana. Catàleg de l'exposició del Museu de Juguets de Figueres*. Figueres: Ajuntament de Figueres i Caixa de Barcelona, 1986.
- Marin, I. *Jocs populars: i tu, a què jugues?* Barcelona: Rosa Sensat, 1994.
- Marin, I. *Juegos populares: Jugar y crecer juntos*. Barcelona: Rosa Sensat, 1995.
- Marin, I. i Pardo, O. *El jugar de l'Amades (vol. 1 i 2)*. Barcelona: El Mèdol, 1996.
- Moreno, C. *Juegos y deportes tradicionales en España*. Madrid: Alianza, 1992.
- Muñoz de la Mata, N. *Jeux du monde*. Paris: Editions La Nacelle, 1996.
- Museu dels Juguets. *Visca la Baldufa. L'art i poètica d'un joguet. Catàleg exposició*. Figueres: Museu del Joguet. Ajuntament de Figueres. La Caixa, 1990.
- Obón, X., Torrus, J. i Miracle, L. *Todos los juegos del mundo*. Barcelona: Planeta, 1996.
- Riera, C. *Jocs de la mainada d'un poble a començaments de segle*. Barcelona: Escola de l'esplai, 1983.
- Sac de Danses, El. El Galop. *Danses catalanes i jocs dansats*. Barcelona: Alta Fulla, 1994.
- Sedupaz. *Manos cooperativas*. Madrid: Sedupaz, 1993.
- Serrabona, M. I Ares, P. *Eth jòc popular tradicionau ena Val d'Aran*. Lleida: Institut d'Estudis Ilerdencs, 2001.
- Soler i Amigó, J. *Enciclopèdia de la fantasia popular catalana*. Barcelona: Barcanova, 1998.
- Vidal, E. *Jocs i juguines. Records de la infantesa*. Barcelona: Alta Fulla (fac.), 1999.
- Villatoro, V. i Clariana, A. *Jocs d'ahir, d'avui i de sempre*. Terrassa: Òmnium Cultural, 1997.
- Violant i Simorra, R. *Obra Oberta, 1*. Barcelona: Alta Fulla, 1979.
- Violant i Simorra, R. *La juguina tradicional*. Barcelona: Alta Fulla, 1996.

Activitat Física amb suport Musical

PROFESSORA: Gemma TORRES i CLADERA

OBJECTIUS:

L' alumne/a ha de tenir les eines necessàries per poder-se desenvolupar en qualsevol sector que impliqui realitzar activitat física amb base musical:

- Aprendre i practicar els moviments bàsics de qualsevol activitat física amb base musical.
- Entendre l'estructura musical i acoblar els moviments a la música.
- Saber diferenciar i analitzar una classe coreografiada.

METODOLOGIA:

Les sessions seran teoricopràctiques al gimnàs i puntualment a l'aula.

Caldrà realitzar treballs individuals i en grup.

CONTINGUTS:

- Definició d'activitat física amb suport musical.
- Estructura de sessions. Identificació i coneixement de cada fase.
- La música.
- Passos bàsics i progressions.
- Mètodes de treball i noves tendències.
- Estils coreogràfics.
- Funció del professional.

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'assistència, la participació i l'actitud a classe.

Es realitzaran treballs teoricopràctics de manera continuada.

Es realitzarà un exàmen teòric i també pràctic.

OBSERVACIONS:

Per a les classes pràctiques s'ha de portar roba i calçat esportiu.

BIBLIOGRAFIA:

Diéguez, J. *Aeròbic en salas de fitness. Manual teórico-práctico*. Barcelona. INDE .

Baraldés, G. *Iniciación al aeróbic y al step. Apunts de cursos d'estiu d'EF i esport a Barcelona 1999-02*.

Varis. *Tres-fit '98. Aerobic and Fitness Asociación*. Barcelona 1998.

Varis. *Programa de formación de instructor nacional e internacional de aeróbic I*. AEFA. Barcelona. 1998.

Revista *Sport Life*. n.12. *Step non stop*. Carmen Díaz. Madrid 2000.

Apunts de cursos de formació d'activitats dirigides .Orthos i AEFA. 1998-2002. Barcelona.

Festes i Activitats d'Oci a l'Escola

PROFESSOR: Jacint TORRENTS i BUXÓ

OBJECTIUS:

Aportar coneixements bàsics que permetin apropar-se a la cultura popular, al calendari festiu i a les activitats d'oci (de lleure o de temps lliure) a l'escola com a importants elements organitzadors de la dinàmica escolar.

Valorar les festes i altres activitats d'oci a l'escola com a referents de la cultura popular que ens ajuden a construir la identitat, milloren les relacions internes, connecten amb l'entorn social i permeten un tractament global de les diverses àrees del currículum escolar.

CONTINGUTS:

1. El patrimoni popular a l'escola:
 - 1.1. La vivència humana del temps.
 - 1.2. El calendari en la societat moderna.
 - 1.3. La festa, ahir i avui.
 - 1.4. El calendari festiu i el costumari a Catalunya.
2. L'educació en l'oci:
 - 2.1 Les activitats d'oci, ahir i avui.
 - 2.2 Festa, oci i institucions.
 - 2.3 L'animació sociocultural.
 - 2.4 Organitzacions de temps lliure.
3. Festa i oci a l'escola:
 - 3.1. La vivència del temps a l'escola.
 - 3.2. La festa i l'oci com a: elements motivadors, projectes de grup, elements d'interacció amb el medi, centres d'interès, eines d'animació.
 - 3.3. Activitats: celebracions festives, sortides de camp, setmanes culturals i altres
 - 3.4. Procediments i recursos per a la programació de festes i activitats d'oci.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

Les exposicions a classe es complementaran amb un dossier de textos escollits de la bibliografia i per l'anàlisi de materials diversos.

Es realitzaran dos treballs:

- un treball de camp individual de recerca en una comunitat humana. (25%)
- un treball col·lectiu de i realització d'una activitat festiva. (25%)

Es realitzarà un examen final al mes de juny. (40%)

Es tindrà en compte l'assistència a les classes i a les activitats proposades, així com la participació i la motivació per l'assignatura. (10%)

Els quatre elements d'avaluació hauran d'assolir el nivell d'aprobat per poder-se sumar.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

- Campbell, J. *Las máscaras de Dios: Mitología occidental*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.
- Cardús, S. *Saber el temps. El calendari i la seva significació en la societat moderna*. Barcelona: Alta Fulla, 1985.
- Caro Baroja, J. *El Carnaval, La estación de amor i El estío festivo*. Trilogia. Madrid: Taurus, 1979, 1979 i 1984 (respectivament).

- Delgado, M. *La festa a Catalunya, avui*. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Diversos. *Organizaciones infantiles y juveniles de tiempo libre*. Madrid: Narcea, 1994.
- Elias, N. i Dunning, E. *Deporte y ocio en el proceso de la civilización*. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 1992.
- Eliade, M. *Lo sagrado y lo profano*. Barcelona: Col. Punto Omega nº 2, 1983.
- Fàbregas, X. *El fons ritual de la vida quotidiana*. Barcelona: Edicions 62, 1982.
- Franch, J. *El lleure com a projecte*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1985.
- Hobsbawn, E. i Ranger, T. *L'invent de la tradició*. Vic: Eumo Editorial, 1982.
- Janer i Manila, G. *Cultura popular i ecologia del llenguatge*. Barcelona: CEAC, 1982.
- Janer i Manila, G. *Pedagogia de la imaginació poètica*. Barcelona: Alta Fulla, 1986.
- Lévi-Strauss, C. *Mito y significado*. Madrid: Alianza Editorial, 1978.
- Llopart, D., Prat, J. i Prats, L. *La cultura popular a Catalunya. Estudiosos i institucions 1853-1981*. Barcelona: Serveis de Cultura Popular, 1985.
- Masferrer, M. *L'infant i el jove en el món del lleure*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1985.
- Prat, J. *La mitologia i la seva interpretació*. Barcelona: Els llibres de la frontera, 1984.
- Prat, J. i Contreras, J. *Les festes populars*. Barcelona: Els llibres de la frontera, 1987.
- Puig, A. i Colomer, J. *Les festes populars i l'infant*. 3 vols. Barcelona: La Llar del Llibre, 1977.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA:

- Ajuntament de Barcelona. *Clendari de festes i tradicions, La Festa de la Mercè i El Carnaval a Barcelona*. Barcelona: Quaderns de divulgació cultural, 1980 i 1984.
- Amades, J. *Costumari català. El curs de l'any*. 5 vols. Barcelona: Salvat/Edicions 62, 1982.
- Artís-Gener, A. i Moya, B. *Festes populars a Catalunya*. Barcelona: Editorial HMB, 1980.
- Caballé, I. i Ibern, P.M. *El carnestoltes arenyenc al segle XIX*. Barcelona: Alta Fulla, 1985.
- Campmany, A. *Calendari de llegendes, costums i festes tradicionals catalanes*. 3 vols. Barcelona: Laia, 1978.
- Colomer, J. *Festes populars de Catalunya*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1978.
- Colomer, J. *Festa i escola. Recursos per a les festes populars*. Barcelona: Graó, 1987.
- Direcció General de Turisme. *Festes i tradicions de Catalunya*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1992.
- Diversos. *Festes i tradicions a l'escola. Tardor-Hivern. Primavera-Estiu*. 2 vols. Barcelona: CEAC, 1989 i 1990 (respectivament).
- Fàbregas, X. *Cavallers, dracs i dimonis*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1976.
- Fundació Serveis de Cultura Popular. *Calendari de festes de Catalunya, Andorra i la Franja*. Barcelona: Alta Fulla, 1989.
- Moya, B. *Calendes. Impresions sobre mites, festes i celebracions catalanes*. Tarragona: El Mèdol, 1996.
- Obra Social. *Ara ve Nadal. Les festes de primavera*. Barcelona: Caixa de Barcelona, 1981 i 1983 (respectivament).
- Soler i Amigó, J. *La cultura popular tradicional*. Barcelona: Pòrtic, 2001.
- Soler i Sabaté, F. *Tarasca. Dies de llum i festa. Patrimoni popular a Televisió de Catalunya*. Tarragona: El Mèdol, 2001.
- Violant i Simorra, R. *El llibre de Nadal*. Barcelona: Alta Fulla, 1983.

Dramatització

PROFESSORA: Dolors RUSIÑOL i CIRERA

OBJECTIUS:

Que el futur mestre pugui utilitzar el joc dramàtic com a eina educativa que li permeti fomentar la investigació, l'observació, la imaginació i la capacitat de creació.

Conèixer de l'estructura dramàtica i de les tècniques expressives que la configuren. Comunicació i creació. Facilitar una experiència pràctica de realització completa d'un projecte dramàtic.

PROGRAMA:

1. El joc dramàtic, eina pedagògica:
2. Estudi dels elements que conformen l'estructura dramàtica.
 - Tema.
 - Argument.
 - Conflicte.
 - Personatges.
 - Temps.
 - Espai-lloc.
3. Aproximació a diverses tècniques dramàtiques.
 - Teatre
 - Titelles
 - Ombres xineses
 - Mim
 - Dansa
4. Realització d'un muntatge dramàtic. (teatre, titelles, ombres xineses).
 - Selecció de textos.
 - Confecció del guió dramàtic.
 - Posada en escena.
 - Selecció de músiques.
 - Escenografia.
 - Vestuari.
 - Maquillatge.
 - Il·luminació.

METODOLOGIA:

La classe és fonamentalment pràctica.

A cada sessió es donarà una explicació dels conceptes a treballar, i a partir d'aquí es distribuïran els grups de treball per tal d'investigar i experimentar les pròpies propostes, consolidar-les amb l'ajut del professor, si cal, i mostrar-les als companys de classe per compartir i confrontar experiències i opinions. Es faran exercicis individuals i en grup.

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'actitud, l'esforç, la participació i l'habilitat. L'assistència a classe és obligatòria.

Hi haurà una lectura obligada d'un llibre, el títol del qual s'anunciarà oportunament a principi de curs. S'haurà d'assistir a una representació de teatre professional i a una de teatre infantil i fer una crítica, tant dels elements tècnics com artístics.

La qualificació final serà el resultat de la valoració de totes les activitats realitzades a l'aula de les crítiques i del treball sobre el llibre de lectura obligatòria.

BIBLIOGRAFIA:

- Amades, J. *Folklore de Catalunya-Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1973.
- Bercebal, F. *Drama. Un estadio intermedio entre juego y teatro*. Ciudad Real, Ñaque
- Laferrière, G. *Prácticas creativas para una enseñanza dinámica*. Ciudad Real: Ñaque
- Mantovani, A.; Morales, R.I. *Juegos de expresión dramática*. Ciudad Real: Ñaque
- Motos, T.; Tejedo, E. *Prácticas de Dramatización*. Barcelona: Humanitas, 1987.
- Slade, P. *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana, 1978.
- Carlos Álvarez-Nóvoa *Dramatización: el teatro en el aula*. Barcelona: Octaedro.
- Cañas Torregrosa, J. *Actuar para ser. Tres experiencias*. Magina.

Tallers Literaris

PROFESSORA: Maria Carme BERNAL i CREUS

INTRODUCCIÓ:

Aquesta assignatura consisteix a fer llegir per escriure i a escriure per llegir. La lectura de textos té com a finalitat la motivació literària en primer lloc, però també l'observació i l'anàlisi de tècniques que podran tenir una aplicació en l'escriptura. Així doncs, el destinatari és l'estudiant interessat per la literatura en la doble vessant receptiva i productiva.

OBJECTIUS:

1. Millorar la capacitat creativa i expressiva dels estudiants a partir de l'aplicació pràctica de tècniques i procediments literaris a diverses propostes d'escriptura de textos.
2. Ajudar l'estudiant a ampliar els coneixements literaris a partir de l'estudi d'aspectes relacionats amb els gèneres narratius d'alguns autors emblemàtics.
3. Fomentar el gust per la literatura mitjançant la lectura de llibres i el comentari a la classe.

PROGRAMA:

1. Introducció a la producció de textos literaris escrits:
 - 1.1. Reflexions a l'entorn de la producció i de la composició de textos literaris escrits. La construcció del text: fases de treball.
 - 1.2. Els gèneres narratius en prosa. Acostament a les tècniques i als procediments.
2. La narració breu; el conte literari.
 - 2.1. El naixement del conte literari.
 - 2.2. Indagacions a l'entorn del conte literari: Poe, Txèkhov, Kafka i altres.
 - 2.3. Tipologia de contes literaris: observació i anàlisi de models.
 - 2.4. Elaboració de contes a partir de criteris i tècniques diversos.
3. La prosa narrativa llarga: la novel·la
 - 3.1. Algunes reflexions a l'entorn del gènere novel·lístic.
 - 3.2. Consideracions estètiques sobre la novel·la des del romanticisme fins a l'actualitat. Alguns autors: Goethe, Melville, Oller, Conrad, Joyce i Rodoreda, entre altres.
 - 3.3. Aspectes de la novel·la:
 - 3.3.1. La gent i les veus
 - 3.3.2. El temps i l'espai.
 - 3.3.3. L'ambient.
 - 3.3.4. To i estil.
 - 3.3.5. Observació de models a partir de fragments de diversos autors.
 - 3.3.6. Redacció de textos argumentatius i expositius a partir de l'anàlisi d'alguns aspectes de la novel·la.
4. Altres formes narratives: la literatura del «jo»:
 - 4.1. Autobiografies, diaris, llibres de viatges, dietaris i epistolars.
 - 4.2. Les tècniques narratives de la literatura autobiogràfica.
 - 4.3. Observació de models a partir de fragments de diversos autors.
 - 4.4. Descripció i autoretrat: redacció de textos.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

L'assignatura tindrà una orientació teoricopràctica. Algunes sessions seran de caràcter purament informa-

tiu i de transmissió de continguts. La majoria, però, es destinaran a la realització de propostes col·lectives o individuals d'anàlisi de procediments literaris o de creació. En aquesta assignatura la funció de la tutoria tindrà una importància cabdal, atès que l'estudiant ha de poder recificar, ampliar o reelaborar el continguts dels seus textos mitjançant la discussió amb el professor, per tal de poder millorar l'expressió escrita personal. L'avaluació serà contínua i es basarà en la valoració progressiva de les diverses activitats realitzades al llarg del curs i en el control de les lectures consignades com a obligatòries. Atès el caràter de taller de l'assignatura, és indispensable l'assistència a classe, la participació en el treball a l'aula i la realització de totes les pràctiques programades. Qualsevol exercici o treball lliurat al professor com a definitiu i que no reuneixi els requisits de la bona normativa no podrà ser avaluat (el límit màxim d'errors tolerat és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

BIBLIOGRAFIA

- Alcoverro, C. *Llegir per escriure. Escriure per llegir*. Barcelona: Barcanova, 1993
- Anderson Imbert, E. *Teoría y técnica del cuento*. Barcelona: Ariel, 1992.
- Balcells, J.; Coromina, E. *Papers de comunicació*. Barcelona: Teide, 1989.
- Pagés, Vicenç. *Un tranvia anomenat text. El plaer en l'aprenentatge de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Bou, E. *Papers privats. Assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques*. Barcelona: Edicions 62, 1993.
- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1987.
- Cassany, D. Luna, M.; Sanz, G. *Escriure (I, II, III)*. Barcelona: Cruïlla, 1987.
- Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
- Centelles, E. *El conte des de 1939*. Barcelona: Edicions 62, 1981.
- Coromina, E. *Pràctiques d'expressió i comunicació*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Coromina, E. *Manual de redacció i estil*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Foster, E. M. *Aspectes de la novel·la*. Barcelona: Columna, 1992.
- García Márquez, Gabriel. *La bendita mania de contar*. Madrid: Ollero & Ramos Editores, 1998.
- Freixas, Laura. *Taller de narrativa*. Madrid: Araya, 1999.
- Planelles, A; Vernet. *Contologia. Antologia del conte literari*. Barcelona: La Magrana, 1991.
- Propp, V. *Morfologia del cuento*. Madrid: Akal, 1985.
- Queneau, R. *Exercicis d'estil*. Barcelona: Quaderns Crema, 1987.
- Sargatal, A. *Iniciació al conte literari*. Barcelona: Glauco, 1987.
- Soldevila, Ll. *Un temps, un país (1888-1939). Antologia de textos memorialístics*. Barcelona: Ed. 62, 1993.
- Soler, I; Trilla, M.R. *Les línies del text*. Barcelona: Empúries, 1989.
- Sunyol, V. *Màquines per a escriure*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

(La bibliografia referida a obres literàries es consignarà a classe).

Psicologia de l'Adolescència

PROFESSOR: Àngel SERRA i JUBANY

INTRODUCCIÓ :

Si comparem els comportaments dels nens amb els dels joves entre els 12 i els 16 anys, ens adonarem dels profunds canvis tant físics com psicològics que es produeixen al llarg d'aquest període de transició. Es tracta d'una transformació important que requereix una acció educativa específica donada la rellevància que té per al futur de l'individu i la conflictivitat que potencialment pot ocasionar.

L'enfocament que es donarà serà el de la psicologia ecològica, tenint en compte de manera relacionada, tant els aspectes conductuals, cognitius, com els socials i biològics, per poder incidir psicopedagògicament de forma adequada.

A nivell de contingut, es tractarà els diferents enfocaments o teories del desenvolupament adolescent, els aspectes biològics i físics del canvi, la nutrició i conducta alimentària, la construcció de la identitat i la vivència del cos, els canvis en les relacions socials bàsiques, així com el desenvolupament afectiu.

CONTINGUTS:

1. Naturalesa de l'adolescència
 - L'adolescència: període de transició
 - Concepte d'adolescència
2. L'estudi de l'adolescència
 - Història dels estudis sobre l'adolescència
 - Teories sobre el desenvolupament adolescent
3. Adolescència i cultura
 - Perspectiva antropològica i cultural
4. Desenvolupament físic i maduració sexual
 - La pubertat
 - El rellotge biològic
 - Les hormones sexuals i les hormones del creixement
 - Conseqüències físiques i psicològiques dels canvis hormonal
5. La imatge corporal
 - La vivència del cos
 - Importància de l'autoimatge en la formació de l'autoconcepte i la identitat
6. La nutrició de l'adolescent
 - Els aliments
 - Els hàbits alimentaris
 - Nutrició i exercici físic
7. Trastorns de la conducta alimentària
 - Anorexia nerviosa i bulímia
 - Aspectes preventius
8. Desenvolupament psicosexual en els adolescents
 - Conducta sexual i diferències individuals
 - Representació social del comportament sexual
 - Etapas en el desenvolupament psicosexual
 - Orientació i identitat sexual
 - Educació sexual
9. El gènere en l'adolescència

- El sexe i el gènere
- Gènere, autoconcepte i autoestima
- Estereotips de gènere
- Identitat i gènere
- 10. El desenvolupament emocional i afectiu
 - La vida afectiva
 - Creences populars sobre la vida emocional
 - Trastorns d'ansietat i trastorns de l'estat d'ànim
- 11. Canvis en les relacions socials bàsiques
 - Canvis en les relacions familiars
 - Canvis en les relacions socials i d'amistat
 - Canvis en l'àmbit acadèmic
 - L'orientació professional
- 12. Desenvolupament i canvi cognitiu
 - Etapas en el desenvolupament cognitiu
 - Efectes del pensament adolescent en la personalitat i la conducta
- 13. Escriptura i adolescència
 - Investigació en l'àmbit de les funcions de l'escriptura en l'adolescència
 - Elaboració qüestionari
 - Interès per l'escriptura
 - Nous mitjans de comunicació
 - El diari adolescent
 - Literatura i adolescència
- 14. La prevenció de drogodependències
 - Concepte i tipologies
 - Aspectes preventius
- 15. Violència juvenil
 - Concepte
 - Aspectes psicosocials facilitadors
- 16. Entrevista amb adolescents
 - Globalització del temari desenvolupat durant el curs
 - Anàlisi de l'observació

METODOLOGIA:

L'assignatura es treballarà a partir de les explicacions del professor i la participació dels estudiants en les diferents activitats didàctiques.

AVALUACIÓ:

Participació activa dels estudiants (10%) i un examen escrit sobre els conceptes i les lectures aportades durant les classes (90%).

BIBLIOGRAFIA:

- Aguirre, A. *Psicologia de la adolescència*. Barcelona: Boixareu, 1994.
- Corbella, J.; Valls, C. *Davant una edat difícil*. Barcelona: Columna, 1994
- Delval, J. *El desarrollo humano*. Madrid: Siglo XXI, 1994
- Encinas, J.L. *Bandas juveniles*. Mèxic: Trillas, 1994
- Funes, J. *Drogas y adolescentes*. Madrid: Aguilar, 1996.
- Hoffman, L.; Paris, S.; Hall, E. *Psicología del desarrollo hoy*. Madrid: Mc Graw Hill, 1996 (volum 2).

- Kimmel, D.G. i Weiner, I.B.: *La adolescencia: una transición del desarrollo*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puig, J.M. (ccord.): *Educar a la secundària*. Vic: Eumo Editorial, 2000
- Rice, F.P.: *Adolescencia. Desarrollo, relaciones y cultura*. Madrid: Prentice Hall, 2000.
- Stassen Berger, K. i Thompson, R.A. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Panamericana, 1997.
- Toro, J. *El cuerpo como delito*. Barcelona: Ariel, 1996.

Salut Higiene i Alimentació a l'Escola

PROFESSOR: Miquel CASADEVALL i GINESTET

OBJECTIUS:

Adquirir uns coneixements sobre el que és la Salut i l'Educació per a la Salut.

Prendre consciència del paper de l'educació i del mestre en el manteniment i millora de la salut.

Conèixer els principals problemes de salut en l'edat escolar i saber com s'ha d'actuar davant de les emergències i accidents que es veuen amb més freqüència.

PROGRAMA:

Tema 1.- La salut. Conceptes actuals.

L'educació per a la salut. Conceptes. Nivells.

El paper de l'escola.

Tema 2.- Emergències i accidents. Situació actual.

Conducta a seguir davant dels accidents i problemes de salut més freqüents a l'escola:

Emergències

Cremades

Hemorràgies

Ferides

Fractures

Intoxicacions

Diarrea

Vòmit

Febre

Mal de cap

Dolor abdominal

Mal d'orella

Mal de coll

Picades

Altres.

La farmaciola escolar. L'ús dels medicaments.

Coneixement, prevenció i control de les malalties transmissibles. Vacunacions.

Tema 3.- Creixement i desenvolupament del nadó. Alimentació del lactant.

Tema 4.- Alimentació i nutrició. Importància de l'alimentació

Composició dels aliments. Tipus d'aliments. Higiene dels aliments. El menú escolar.

Tema 5.- Els hàbits i la salut. Influència dels hàbits de vida en la salut. La higiene corporal. Visió general.

Higiene dels diferents sistemes orgànics.

METODOLOGIA:

Els diferents continguts es tractaran a la classe a través de les explicacions del professor i de les aportacions dels estudiants a partir de les discussions a la classe i de les exposicions de temes treballats en grup.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura es tindran en compte l'assistència, l'interès de l'estudiant, la participació i les exposicions a la classe i una prova a final de curs.

BIBLIOGRAFIA:

- Academia Norteamericana de Pediatria, *Manual de Nutrición en pediatría*. Madrid: Panamericana, 1995.
- Bras, J. *Per a tots salut*. Barcelona: Laia, 1980
- Clapés, J. *Nutrició i dietètica a l'assistència primària*. Barcelona: Edicions 62, 1985.
- Cruz, M. *Tratado de Pediatría*. Barcelona: Espaxs, 1990.
- La Prevenció de la Cardiopatia Coronària*. Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1983.
- Laporte, J. *Les Drogues*. Barcelona: Edicions 62, 1976.
- Manual d'Exàmens de Salut Escolar*. Generalitat de Catalunya.
- Manual de Prevenció dels accidents en la infància*. Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1984.
- Manual de Prevenció i Control de la Càries Dental*. Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1983.
- Manual de Prevenció i Control del Tabaquisme*. Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1982.
- Manual de Vacunacions*. Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social, 1987.
- Orientacions i Programes d'Educació per a la Salut a l'Escola*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1984.
- Riba, M.; Vila, L.; Infesta, F.; Rivero, M. *Manual práctico de nutrición y dietética*. Madrid: Vicente Ediciones, 1993.
- Salud Escolar*. Escuela Universitaria de Enfermería (Hospital Provincial de València). València, 1980.
- Salleras, Ll. *Principios y métodos de la educación sanitaria*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1978.
- Valtueña, O. *Manual para el control de las enfermedades transmisibles en los centros docentes*. Madrid: Ministerio de Sanidad y Seguridad Social, 1980.
- Vieux, N.; Pons, P. *Manual de Socorrismo*. Barcelona: Jims, 1968.
- Vila-Abadal, J. *Per què es droguen els joves*. Barcelona: Caixa de Barcelona, 1988.
- Zamora, P. *La alimentación infantil natural*. Barcelona: Integral, 1988.

Expressió Dinàmica: el Cos i la Veu / El joc i l'Expressió Corporal com a Recurs Educatiu

PROFESSORA: Dolors RUSIÑOL i CIRERA

OBJECTIUS:

Oferir els coneixements i recursos necessaris que ajudin l'estudiant a trobar en el cos un mitjà d'expressió i de creació, intentant contribuir a la seva maduració global i a fomentar el sentit lúdic, la imaginació i la capacitat d'observació.

Que l'estudiant experimenti amb el seu cos per conèixer millor el cos del nen. Facilitar una experiència pràctica d'exercicis i jocs. Facilitar una experiència pràctica de la dansa.

Oferir a l'estudiant uns coneixements bàsics que li permetin prendre consciència de la pròpia veu, de desbloquejar les possibilitats vocals no utilitzades i d'afavorir l'expressivitat sonora.

Valorar la importància de la línia melòdica per a la lectura, la vocalització i la dicció expressiva.

PROGRAMA:

1. Expressió del cos:

Relaxació.

Desinhibició.

Observació.

El cos que comunica.

Gest que amplia el missatge.

Valor expressiu de cada segment corporal

Iniciació al moviment.

2. Dansa:

Coneixement de l'espai

Exploració del moviment

Relació amb objectes

La dansa a partir de l'impuls musical

La dansa a partir d'un tema conceptual

Dances populars

Dansa lliure

3. Preparació corporal per a la fonació:

Relaxació.

Observació del propi cos.

Exercicis de buf.

Automassatges.

Exercicis mecànics de llavis, llengua i musculatura.

Ressonadors.

Articulació: consonants i vocals.

4. Propietats acústiques: to, intensitat, timbre i quantitat.

Expressió.

Dicció i línia melòdica.

METODOLOGIA:

Les classes seran fonamentalment pràctiques.

En cada sessió es donarà una explicació sobre els conceptes que es treballaran i a partir d'aquí l'estudiant ex-

perimentarà, buscarà i farà una proposta de treball que desenvoluparà durant la sessió.
Es faran exercicis individuals i en grup.
Es treballarà en grups de tres persones un text narratiu i individualment un text poètic.

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'assistència a classe, l'esforç, la participació i l'actitud.
Es realitzarà una memòria en forma de fitxes de tots els exercicis fets a classe.
La nota final sortirà del conjunt de notes dels exercicis que es fan a classe i de la memòria presentada.

BIBLIOGRAFIA:

- Dobbelacre, G. *Pedagogia de la expressió*. Barcelona: Nova Terra, 1964.
Motos, T.; Aranda, L.G. *Prácticas de expresión corporal*. Ciudad Real: Ñaque
Motos, T.; Tejedó, E. *Prácticas de Dramatización*. Barcelona: Humanitas, 1987.
Slade, E. *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana, 1978.
Barlow, W. *El principio de Maties ALEXander. Técnicas y lenguajes corporales*. Barcelona: Paidós, 1986.
Bustos, L. *Reeducación de los problemas de voz*. Madrid: Ciencias de la Educación, 1981
Correderas Sánchez, T. *Defectos en la dicción infantil*. Buenos Aires: Kapeluz, 1949.
Hiltrud Lodes. *Aprende a respirar*. Barcelona: Integral, 1990.
Le Huche, F.; Aliad, A. *La voz*. Barcelona- Masson, 1993.
Peña Casano, J. *Manual del Logopeda*. Barcelona. Masson, 1991.
Perelló, J.; Caballé, M., *Canto-Dicción*. Barcelona: Científico Médica, 1975.
Poulter, C. *Jugar al juego*. Ciudad Real: Ñaque.

Mediació i Resolució de Conflictes

PROFESSOR: Joan SALA i BAIGET

OBJECTIUS:

Es pretén que els estudiants d'aquesta assignatura aprofundeixin en el conflicte, aprenguin a identificar-lo, analitzar-lo i avaluar-lo i adoptin envers ell –i les diferents parts involucrades– una actitud positiva que tendeixi cap a la seva comprensió i posterior resolució.

Pel que fa a les tècniques de resolució de conflictes, es pretén que els estudiants assoleixin el domini de la Mediació en els seus tres models i en els tipus més afins a les funcions de l'educador social. També es pretén que coneguin altres tècniques de resolució de conflictes que els permetin afrontar amb garanties les diferents i complexes situacions que es puguin trobar al llarg de la seva vida professional.

CONTINGUTS:

1. El conflicte:

- 1.1. El conflicte: definició, identificació, origen, causes i tipus.
- 1.2. Escalada del conflicte i tècniques de desescalada: actituds i diferents estats emocionals de cada moment.

2. Coneixements bàsics per a la resolució de conflictes:

- 2.1. La PNL (Programació Neuro Lingüística).
- 2.2. El llenguatge no verbal.
- 2.3. Com neutralitzar actituds agressives, passives i/o destructives en la relació.
- 2.4. La negociació: definició, estils, elements, tècniques i tàctiques.

3. Tècniques de resolució de conflictes:

3.1. La mediació:

- 3.1.1. Elements:
 - Definició.
 - Funció i perfil del mediador
 - Pràctica i ètica del mediador
 - Context legal de la mediació.
- 3.1.2. Models:
 - Tradicional-Lineal (Harvard).
 - Psicologista (circular-narratiu).
 - Transformador.
- 3.1.3. Tipus:
 - Familiar
 - Familiar amb adolescents
 - Escolar.
 - Comunitària.
 - Àmbit penal de menors i d'adults.
 - Mediambiental.

3.2. Tècniques de relació d'ajuda (Carkhuff, R.):

- Definició i característiques.
- Perfil del professional que la desenvolupa.
- Les 4 fases.

3.3. Altres tècniques d'intervenció en la resolució de conflictes:

- Entrevista.
- Observació.
- Acció tutorial.
- Treball en grup i supervisió grupal.

METODOLOGIA:

El professor exposarà el contingut teòric dels temes a classe, fet que es complementarà —donada la importància del lligam entre la teoria i la realitat— amb la discussió de casos pràctics i exemples proposats tant pel professor com pels estudiants. Aquesta podrà ser en el grup classe o en petits grups, amb posada en comú posterior. També es procurarà aconseguir la col·laboració d'una persona especialista en algun tema concret i es treballaran alguns punts amb material audiovisual específic.

AVALUACIÓ:

Els estudiants hauran de demostrar el grau d'assoliment d'objectius amb un examen final que valorarà el 70% de la nota final i que es complementarà amb la puntuació d'un treball, el 30%, fet individualment o per parelles sobre un tema del contingut, pactat prèviament amb el professor. La presentació del treball és obligada.

BIBLIOGRAFIA:

- Bramson, R. *Cómo tratar con personas difíciles*. Bilbao: Deusto, 1989.
- Bush, R. i Folger, J.P. *La promesa de la mediación*. Buenos Aires: Granica, 1996.
- Díez, F. i Tapia, G. *Herramientas para trabajar la mediación*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Fischer, R. i Ury, W. *Sí, de acuerdo*. Bogotá: Norman.
- Funes, J. *Mediación y justicia juvenil*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1994.
- González-Capitel Martínez, C.M. *Manual de mediación*. Barcelona: Atelier, 1999.
- Gorvein N. *Divorcio y mediación*. Mèxic: Maldonado Editores, 1999.
- Grover Duffy, K i Grosch J.W. *La mediación y sus contextos de aplicación*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Haynes, J.M. *Fundamentos de la mediación familiar*. Madrid: Gaia, 1995.
- Haynes, J.M. *La mediación en el divorcio*. Barcelona, Granica, 1997.
- Marroquín, M. *La relación de ayuda*. Bilbao: Mensajero, 1982.
- Moore, C. *El proceso de mediación*. Buenos Aires: Granica, 1995.
- Raiffa, H. *El arte y la ciencia en la negociación*. Mèxic: F.C.E., 1991.
- Ripoll-Millet, A. *Separació i divorci, la mediació familiar*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia, 1997.
- Robert, R. *Carkhuff*. Bilbao: Mensajero, 1982.
- Singer, L.R. *Resolución de conflictos. Técnicas de actuación en el ámbito empresarial, familiar y legal*. Barcelona, Paidós.
- Suarez, M.I. *Mediación, conducción de disputas, comunicación y técnicas*. Barcelona. Paidós.
- Ury W. *Cómo superar el no*. Bogotá: Norman.
- Watzlawick, P. *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona: Herder, 1993.

Psicopatologia per a Educadors

PROFESSORA: Assumpció GUILLÉN i FONT

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

1. Adquirir un coneixement ampli dels trastorns mentals i de les persones que els pateixen.
2. Conèixer els diferents abordatges dels trastorns mentals.
3. Aprofundir en les intervencions des de l'àmbit de l'educació en els trastorns mentals.

CONTINGUTS:

1. Salut mental *versus* malaltia mental
2. Característiques dels diferents trastorns mentals: psicosi, depressió, demència, retard mental...
3. Evolució dels diferents trastorns mentals. La cronicitat i el deteriorament.
4. Organització de l'atenció en Salut Mental.
5. Programes d'Atenció en Salut Mental, des d'una perspectiva assistencial, rehabilitadora i comunitària.
6. L'Educació per a la Salut Mental:
 - Prevenió
 - Rehabilitació: habilitats socials, reinserció, intervenció comunitària.
7. Estratègies i tècniques d'intervenció per als educadors socials:
 - En el treball amb els adults amb trastorns mentals
 - En el treball amb els nens amb trastorns mentals i amb les seves famílies
 - En el treball amb els familiars de les persones amb trastorn mental.

METODOLOGIA:

S'alternaran les sessions teòriques, les sessions pràctiques, els treballs de grup i l'estudi de casos.

AVALUACIÓ:

L'assignatura s'avaluarà per mitjà d'un examen final i un treball, individual o en grup.

BIBLIOGRAFIA:

- Barcia, D. (2000): *Tratado de Psiquiatria*. Madrid: Arán.
- Ayuso (1997): *Depresión: Visión actual*. Madrid.: Aula Médica.
- Cervera i altres (1997): *Manual del residente de Psiquiatria*. Madrid: Litofinter.
- Kaplan (1996): *Psiquiatria clínica*. Buenos Aires: Waverly Hispanica.
- Vallejo (1997): *Introducción a la psicopatología y psiquiatria*. 4a ed. Barcelona: Masson.
- Vallejo (2000): *Trastornos afectivos; ansiedad y depresión*. Barcelona: Masson.
- Mendez F. (1989): "El modelo comunitario en Salud mental". *Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatria*, núm. 28 p. 115-122.
- Baca E. (1992): "Psiquiatria Social y Psiquiatria Comunitaria". Dins Ayuso: *Manual de Psiquiatria*. Vol II. Madrid: Interamericana Mc Graw-Hill.

Intel·ligència Emocional (Educació afectiva i social)

PROFESSOR: Àngel SERRA i JUBANY

OBJECTIUS:

A nivell educatiu i relacional, sovint hem donat massa pes al currículum considerat com acadèmic, i hem descuidat altres capacitacions que poden afavorir l'adaptació global a la nostra societat i sobretot la relació amb un mateix i amb els altres.

La formació en els àmbits afectiu i social pot ser un element preventiu de problemes de conducta en els estudiants, incidir en la millora del seu rendiment acadèmic i fomentar, en general, la satisfacció i la qualitat de vida.

Els objectius són:

- Valorar la importància de la interacció professor-alumne en els aspectes emocionals i afectius dels estudiants.
- Conèixer les característiques del desenvolupament del vincle afectiu i emocional en les diferents etapes evolutives.
- Conèixer les habilitats emocionals i socials que configuren el concepte *d'intel·ligència emocional* i els diferents programes educatius per promoure-les.

CONTINGUTS:

1. Intel·ligència i emoció
 - 1.1. La intel·ligència, les intel·ligències
 - 1.2. Més enllà del quocient d'intel·ligència
 - 1.3. Les emocions
 - 1.4. Orígen i naturalesa de la intel·ligència emocional
 - 1.5. Analfabetisme emocional
 - 1.6. Propostes d'alfabetització emocional
2. Desenvolupament afectiu i social
 - 2.1. La formació del vincle afectiu
 - 2.2. Concepte i funcions del vincle afectiu
 - 2.3. Desenvolupament del vincle afectiu durant la infància
 - 2.4. Desenvolupament emocional
 - expressió emocional
 - comprensió i reconeixement d'emocions
 - regulació emocional
 - 2.5. Desenvolupament socioafectiu
 - Dels 2 als 6 anys
 - Dels 6 als 12 anys
 - Durant l'adolescència
3. Programes de desenvolupament afectiu i social
 - 3.1. Currículum de l'educació socioafectiva
 - Habilitats afectives
 - Habilitats sociocognitives
 - Habilitats de comportament
 - 3.2. Propostes per desenvolupar l'educació socioafectiva
 - Autoconcepte i autoestima
 - Llenguatge afectiu

- Empatia
- Autocontrol emocional
- Educació en valors
- Habilitats socials i assertivitat
- Habilitats de comunicació
- Habilitats de resolució de conflictes

METODOLOGIA:

La dinàmica de treball del curs compaginarà les activitats de formació conceptual, amb la voluntat de poder aplicar els coneixements, així com l'elaboració d'estratègies a partir de la reflexió de la pràctica quotidiana.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació de l'assignatura es tindran en compte:

- L'assistència i participació a les classes (10%)
- L'elaboració d'un treball individual o en grup sobre la proposta d'estratègies educatives per a identificar i promoure una educació afectiva i social adequada. (40%)
- L'examen escrit sobre els continguts del temari. (50%)

BIBLIOGRAFIA:

- Abascal, E.; Palmero, Fr. *Emoción y salud*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Álvarez González, Manuel *Diseño y evaluación de programas de educación emocional*. Barcelona: Ciss Praxis, 2001.
- Alcántara, J. A. *Como educar la autoestima*. Barcelona: Ceac, 1995.
- Bowlby, J. *Los vínculos afectivos: formación, desarrollo y pérdida*. Madrid: Morata, 1999, (3a ed.).
- Carpena, Anna *Educació socioemocional a primària*. Vic: Eumo, 2001.
- Catanyer, Olga *La asertividad: expresión de una sana autoestima*. Bilbao: Desclée De Brower, 1996.
- Castro Posada, J. A. *Guía de autoestima para educadores*. Salamanca: Amarú, 2000.
- De la Cruz, M.V. i Mazaira, M.D.C. *DSA Programa de desarrollo socio-afectivo*. Madrid: Tea, 1998.
- De la Fuente, J. *Educación para la construcción personal*. Bilbao: Desclée De Brouwer, 1999.
- Eisenberg, N. i Strayer, J. *La empatia y su desarrollo*. Bilbao: Desclée De Brower.
- Fernández-Abascal, E.; Palmero, Fr. *Emociones y adaptación*. Barcelona: Arien, 1998.
- Gardner, H. *Inteligencias múltiples*. Barcelona: Paidós, 1993.
- Goldstein, A.P. i Keller, H.P. *El comportamiento agresivo*. Bilbao: Desclée De Brower
- Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.
- Goleman, D. *La práctica de la inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 2000.
- Gonzales, M. C. ; Touron, J. *Autoconcepto y rendimiento escolar. Sus implicaciones en la motivación y autorregulación del aprendizaje*. Pamplona: Eunsa, 1992.
- Güell Barceló, M.; Muñoz Redon, J. *Desconeix-te a tu mateix*. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Harris, Paul *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Ed.
- Kohlberg, L. *Psicología del desarrollo moral*. Bilbao: Desclée De Brower.
- Lazarus, R.S. i Lazarus, B.N. *Pasión y razón*. Barcelona: Paidós, 2000.
- LeDoux, J. *El cerebro emocional*. Madrid: Planeta, 1999 (2a ed.).
- López, F.; Etxebarria, I., i altres. *Desarrollo afectivo y social*. Madrid: Pirámide, 1999.
- Marchago, J. *El profesor y el autoconcepto de sus alumnos*. Madrid: Escuela Española, 1991.
- Marina, J. *El laberinto sentimental*. Barcelona: Anagrama, 1996.
- Marina J. i López Penas, M. *Diccionario de los sentimientos*. Barcelona: Anagrama, 1999.
- Martínez Roig, A.; Ochotorena, J. de P. *Maltrato y abandono en la infancia*. Barcelona: Martínez Roca.
- Meichenbaum, D. *Manual de inocuación al estrés*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

- Mruk, Chris. *Autoestima: investigación, teoría y práctica*. Bilbao: Desclée De Brower, 1998.
- Pascual Ferris, V. i Cuadrado Bonilla, M. *Educación emocional. Programa de actividades para educación secundaria obligatoria*. Barcelona: Ciss Praxis, 2001.
- Pérez Simó, Roser *El desarrollo emocional de tu hijo*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Pinel, J.P.J. *Biopsicología*. Madrid: Prentice-Hall, 2001.
- Stenberg, R. *Más allá del cociente intelectual*. Bilbao: Desclée De Brower.
- Temprano, Emilio *El arte de la risa*. Barcelona: Seix Barral, 1999.
- Weisinger, H. *Técnicas para el control del comportamiento agresivo*. Barcelona: Martínez Roca, 1998.

Estratègies Metodològiques en l'Educació Infantil

PROFESSORA: Maite PUJOL i MONGAY

OBJECTIUS:

Prendre contacte amb diverses metodologies de treball al parvulari, mitjançant l'anàlisi, la reflexió i la comparació.

Aprofundir en aspectes pedagògics específics del parvulari relacionats amb l'organització de l'espai i el temps, i amb l'agrupació dels estudiants.

Conèixer propostes didàctiques innovadores pròpies del cicle.

PROGRAMA:

1. Revisió del marc general psicopedagògic de l'educació al parvulari.
 - 1.1. Els trets psicopedagògics característics dels infants de 3 a 6 anys com a eina educativa.
 - 1.2. Criteris metodològics i organitzatius de la intervenció educativa al parvulari.
 - 1.3. La construcció del coneixement al parvulari: algunes idees bàsiques.
2. Anàlisi d'algunes estratègies metodològiques:
 - 2.1. Tallers.
 - 2.2. Racons.
 - 2.3. Projectes.
 - 2.4. Grups flexibles.
 - 2.5. Llibres de classe.
 - 2.6. Sortides i visites.
 - 2.7. Festes.
 - 2.8. Altres estratègies a l'entorn de les àrees del currículum.

METODOLOGIA:

L'assignatura es desenvoluparà mitjançant exposicions orals per part de la professora, anàlisis col·lectives i en petit grup al voltant de documents diversos (textos, audiovisuals, materials escolars...), la realització col·lectiva d'un projecte de treball i la visita a un parvulari.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà continuada i valorarà:

- l'assistència i la participació activa a la classe
- la realització d'una prova escrita en la qual s'haurà de reflexionar sobre la relació teoria i pràctica.
- els comentaris i reflexions orals i escrites sobre lectures realitzades.
- l'elaboració d'un dossier de síntesi realitzat en grup sobre una de les estratègies metodològiques treballades.

BIBLIOGRAFIA:

- Bassedas, E.; Hugueta, T. i Solé, I. *Aprendre i ensenyar a l'ed. infantil*. Barcelona: Graó, 1998.
- Bernal, Defis, Pujol. *L'educació infantil: una nova etapa*. Col. MIE, n. 6. Barcelona: Graó/ICE de la UB, 1996.
- Du Saussois, N; *Actividades en talleres para guarderías y preescolar*. Madrid: Editorial Cincel, 1988.
- Figueras, C.; Pujol, M.A. *Els racons de treball*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Hernández, F; Ventura, M. *La organización del currículum pro proyectos de trabajo*. Barcelona: Graó/ICE (UB) Col. MIE n. 6, 1992.

- Laguia, M.J.; Vidal, C. *Racones d'activitat a l'escola bressol i al parvulari*. Barcelona: Graó, 1987.
- Molina, L.; Jiménez, N. *La escuela infantil. Acción y participación*. Barcelona: Paidós, 1992.
- Pujol, M. Habitar el aula. *Cuadernos de Pedagogía*, n. 226. Barcelona: Fontalba, juny de 1994.
- Pujol, M.; Roca, N. *Treballar per projectes a parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Selmi, L.; Turrini, A. *La escuela infantil a los tres años*. Madrid: Morata/M.E.C., 1988.
- Selmi, L.; Turrini, A. *La escuela infantil a los cuatro años*. Madrid: Morata/M.E.C., 1989.
- Selmi, L.; Turrini, A. *La escuela infantil a los cinco años*. Madrid: Morata/M.E.C., 1989.
- Torrents, M.; Torrents, C. *Per una escola sobre mínims*. Vic: Eumo Editorial, 1991
- Trueba, B.; *Talleres integrales en Educació Infantil*, Madrid: Ediciones de la Torre, 1989.
- Vayer, P.; Duval, A. i Roncín, Ch. *Una ecología de la escuela*. Barcelona: Paidós, 1993.

En el seu moment es proporcionarà la bibliografia específica de revistes educatives adequada als diferents aspectes que es vagin desenvolupant.

L'Ordinador a l'Escola

PROFESSORA: Marta MARIMON i MARTÍ

L'assignatura s'imparteix durant el segon quadrimestre. La limitació de coneixements anteriors es redueix a haver fet l'assignatura troncal de primer de Mestre «Fonaments Informàtics i Audiovisuals».

INTRODUCCIÓ:

Aquesta assignatura està pensada per tothom qui vulgui aprofundir en la navegació per Internet i l'accés a la informació que suposa a nivell mundial dins l'àmbit educatiu. Es treballen els recursos de correu electrònic i de creació de pàgines web.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència del paper de les Noves Tecnologies en el camp pedagògic.
2. Saber extreure informació d'Internet.
3. Saber utilitzar els diversos recursos del correu electrònic.
4. Saber dissenyar una pàgina web a partir del llenguatge HTML.
5. Saber dissenyar una pàgina web a partir d'un editor.
6. Elaborar una publicació escolar mitjançant eines informàtiques.

CONTINGUTS:

1. Història d'Internet: orígens i evolució.
2. Presentació d'Internet: què és, com funciona i què ofereix.
3. El programari per a navegar: Netscape.
4. El correu electrònic.
5. La recerca d'informació.
6. El llenguatge HTML.
7. L'editor de pàgines web: Netscape Composer
8. Les publicacions a l'escola.

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'assistència i la participació activa a classe (més d'un 30% de faltes d'assistència no justificades impediran aprovar l'assignatura).

Per a aprovar l'assignatura caldrà:

- a) Presentar un treball imprès amb informació extreta d'Internet sobre un tema específic.
- b) Superar una prova final individual en què es demanarà la creació d'una pàgina web.
- c) Treball de recerca d'informació en diversos mitjans per a elaborar una publicació en format digital.

BIBLIOGRAFIA:

- Bernaus, A.; Blanco, J. *Diseño de páginas web*. Barcelona: Inforbook's, 1996.
- Cabaleiro, B. (coord.) Automatización. Redes. Internet, *Educación y Biblioteca*, 1996, n. 70, p. 31-49.
- Tema del mes: Internet en el aula, *Cuadernos de Pedagogía*, 1997, n. 258, p. 53-79.
- Gallego, D.J; Alonso, C.M; Canton, I (coords.) *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Vilassar: Oikos-tau, 1996.
- Gros, B. (coord.) *Diseños y programas educativos*. Barcelona, Ariel, 1997.
- Martí, E. *Aprender con ordenadores en la escuela*. Barcelona, Horsori, 1992.
- Sancho, J. M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona, Horsori, 1994.

Didàctica de la Llengua Castellana

PROFESSORA: Carme RUBIO i LARRAMONA

INTRODUCCIÓ:

Aquesta assignatura està pensada especialment per a l'ensenyament de la llengua castellana dins un àmbit de parla catalana. Pretén donar eines per a treballar la llengua, sense donar per suposats coneixements que l'estudiant no té.

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, en primer lloc, establir la necessitat d'una metodologia específica en el tractament de la segona llengua i proporcionar recursos i estratègies per al treball d'aquesta matèria a l'escola. En segon lloc, també pretén que els estudiants adquireixin tècniques i recursos pel que fa a les qüestions de treball sistemàtic d'ortografia, gramàtica i lèxic

CONTINGUTS:

1. Introducció de la segona llengua
2. Habilitats perceptives:
 - La comprensió oral: programació, tècniques i recursos.
 - La comprensió lectora: programació, tècniques i recursos.
3. Habilitats productives:
 - L'expressió oral: programació, tècniques i recursos.
 - L'expressió escrita: programació, tècniques i recursos.
4. Aspectes del treball sistemàtic de llengua.
 - 4.1. L'ortografia:
 - El treball de l'ortografia a l'escola.
 - Interferències entre català-castellà.
 - Tècniques i recursos per al treball a classe.
 - 4.2. La gramàtica:
 - Programació i activitats del treball de gramàtica a l'escola.
 - Aspectes concrets de morfosintaxi.
 - 4.3. Lèxic i semàntica:
 - El treball del lèxic i semàntica a l'escola.
 - Aspectes bàsics del lèxic castellà.
 - Els diccionaris: classes i utilitats.

AVALUACIÓ:

Per a la nota final de l'assignatura es tindran en compte: la prova que els estudiants hauran de fer al final del curs; un treball individual d'observació i anàlisi de l'expressió escrita; els exercicis puntuals fets a classe o a casa, i la participació de l'estudiant a classe. Per poder fer mitjana, cal que tant la prova com el treball estiguin aprovats.

BIBLIOGRAFIA

- Alcina, J. y Blecua, J.M. *Gramàtica española*. Barcelona: Ariel, 1975.
- Atwood, Beth. *Cómo desarrollar la lectura crítica*. Barcelona: Ceac, 1983.
- Bastons, C. i altres. *Nuevas cuestiones de didáctica de Lengua y Literatura en tiempos de reforma*. Barcelona: PPU, 1994.

- Battaner, M.P. i altres. *Introducción a la enseñanza de la Lengua y Literaturas españolas*. Madrid: Alhambra, 1986.
- Battaner, M.P. i Pujals i Pérez, G. *El vocabulari i l'escrit*. Barcelona: PPU, 1990.
- Esquer, Ramón. *Didáctica de la lengua española*. Madrid: Alcalá, 1971.
- Ferrandez/Ferreres/Sarramona. *Didáctica del lenguaje*. Barcelona: Ceac, 1982.
- Marcos Marín, Marcos. *Metodología del español como lengua segunda*. Madrid: Alhambra, 1982.
- Recasens, M. *Cómo jugar con el lenguaje*. Barcelona: Ceac, 1986.
- Sánchez, A. *Una metodología de la lengua oral*. Madrid: Escuela Española, 1983.
- Sánchez/Matilla. *Manual práctico de corrección fonética del español*. Madrid: Sgel, 1974.
- Textos de didáctica de la Lengua y de la Literatura*. Barcelona: Graó, 1996.
- Torres, Federico. *Ortografía para todos*. Madrid: Paraninfo, 1982.
- Varela, Soledad. *La formación de palabras*. Madrid: Taurus, 1993.

Dinàmica de Grups

PROFESSORA: Neus SOL i MAURI

OBJECTIUS

- Comprendre la importància que tenen els fenòmens grupals en la vida quotidiana, però sobretot, en el context educatiu.
- Conèixer les principals característiques dels fenòmens grupals i les seves dinàmiques internes.
- Saber analitzar els processos grupals que es donen en l'àmbit educatiu.
- Descobrir la importància que tenen les relacions humanes en els aprenentatges.
- Incrementar l'autoconeixement.
- Millorar la comunicació i la percepció social.
- Fomentar els valors d'empatia i respecte a l'opinió dels altres.
- Fomentar les habilitats socials.
- Conèixer les principals tècniques de grup que es poden utilitzar en el context educatiu.
- Aprendre a avaluar el grup.

CONTINGUTS DE FETS I CONCEPTES:

- Inici i formació del grup:
 - . Presentació personal. Presentació del petit grup. Descoberta dels altres.
- El jo dins del grup:
 - . L'Autoconeixement i L'Afirmació. L'Autoestima.
- Les Relacions en el grup:
 - . La cohesió. L'empatia. Rol i estatus. La comunicació. La percepció i els seus enganys. La resolució de conflictes. La presa de decisions.
- El treball en grup. El treball cooperatiu.
- Habilitats a fomentar:
 - . La confiança. El respecte. Identificació, expressió i comprensió de sentiments. La responsabilitat. La sinceritat. La cooperació i col·laboració. L'amistat. El compartir. La creativitat.
- L'avaluació del treball en grup i de la pròpia percepció del grup.

CONTINGUTS DE PROCEDIMENTS:

- Observació i reconeixement de les diferents dinàmiques grupals.
- Classificació de tècniques.
- Autoconeixement
- Reflexió del propi procés d'aprenentatge social.
- Comentari de textos relacionats amb els diferents temes.

CONTINGUTS D'ACTITUDS, VALORS I NORMES:

- Ordre, rigor i constància en el treball
- Participació en les activitats plantejades
- Sensibilització per tractar reflexivament els diversos temes.
- Posicionament davant els diferents conceptes trobats.

METODOLOGIA:

- Desenvolupament dels temes a través de diferents tècniques de la dinàmica de grup.
- Lectura reflexiva de la bibliografia.
- Participació i reflexió personal i grupal.

AVALUACIÓ:

L'avaluació individual d'aquesta assignatura es farà a partir dels criteris següents:

- Participació activa en el desenvolupament de les sessions.
- Ressenya d'un llibre vinculat al temari de l'assignatura.
- Elaboració satisfactòria d'un dossier-recull de les tècniques desenvolupades mitjançant la implicació en el treball cooperatiu de tot el grup-classe.
- Treball en grup sobre el desenvolupament d'una habilitat relacionada amb els continguts de l'assignatura per tal d'interrelacionar teoria i pràctica.
- Valoració personal del propi procés d'aprenentatge.
- Resten inclosos en l'avaluació tots els continguts de fets i conceptes, procediments i actituds, valors i normes esmentats en aquest programa.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES:

- Arnaiz, P. (1988): *Qui és qui. Les relacions humanes al grup-classe*. Barcelona: Graó.
- Arnaiz, P.; Isus, S. (1995): *La tutoria, organización y tareas*. Barcelona: Biblioteca de Aula. Graó.
- AAVV: Monogràfic sobre *Resolución de conflictos* a *Cuadernos de Pedagogía*. Abril, 1997. n. 257.
- Brunet, J.J.; Negro, J.L. (1993): *Tutoria con adolescentes*. Madrid: Ediciones San Pío X.
- Carreras, L. i altres (1998): *Cómo educar en valores*. Madrid: Narcea.
- Darder, P.; Franch, J.; Coll, C.; Pèlach, J. (1991): *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial.
- Díez, A.; Masegosa, A. (1996): *La dinàmica de grups en l'acció tutorial*. Barcelona: Graó.
- Fabra, M.L. (1992): *Técnicas de grupo para la cooperación*. Barcelona: Ediciones CEAC. Aula Práctica Secundaria.
- Hostie, R. (1990): *Técnicas de dinámica de grupo*. Madrid: Publicaciones ICCE.
- Pallarés, M. (1996): *Técnicas de grupo para educadores*. Publicaciones ICCE. Educación.
- Roche, R.; Sol, N. (1998): *Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas*. Barcelona: Blume.
- Wilks, F. (2000): *Emoción inteligente*. Barcelona: Planeta.

Intervenció Socioeducativa en l'Àmbit Familiar

PROFESSORAT: Nilda ESTRELLA SAYAG
Roser CASALPRIM MARESCH

OBJECTIUS:

- Introducció als conceptes fonamentals sobre l'àmbit familiar
- Adquisició de coneixements bàsics teòrico-pràctics per a la intervenció socioeducativa en l'àmbit familiar

CONTINGUTS:

1. La família
 - Introducció als conceptes de família, parentesc, matrimoni i filiació
 - La família com a institució social
 - Evolució històrica i noves formes d'organització familiar
 - Noves formes de filiació
2. Família i sociabilitat
 - La família moderna: crisi o diversitat?
 - El nen i l'adolescent dins l'estructura familiar
3. El lloc de l'infant i de l'adolescent en la societat
 - Marginació i/o segregació
 - El nen, l'adolescent i l'àmbit institucional
4. El lloc del professional
 - Necessitat, demanda i desig
 - Posició i ètica
5. Possibilitats i límits de la intervenció socioeducativa
 - L'àmbit clínic i l'àmbit educatiu
 - Quins són els mitjans a través dels quals actua l'educador?
 - Possibilitats i límits de la família i de l'educador

METODOLOGIA:

L'assignatura es desenvoluparà a partir de l'exposició teòrica, el debat i l'intercanvi, l'anàlisi de textos i la discussió de casos que siguin d'utilitat per a reflexionar sobre la intervenció Socioeducativa amb famílies.

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació de l'assignatura l'alumne haurà de realitzar un treball final.

BIBLIOGRAFIA GENERAL:

- A.V. "Les noves filiacions". *Rambla 12 Revista de l'Associació Promotora del Treball Social*, núm. 9. (Juliol 1997)
- Ariés, Ph. *El niño y la vida familiar en el antiguo régimen*. Madrid: Ed. Taurus, 1987.
- Casalprim, R. "Programa d'intervenció amb menors vinculats a la addicció". *L'Interrogant*. Barcelona: Fundació Nou Barris per a la Salut Mental, núm. 2 (1999)
- Cevasco, R. "Psicoanálisis y ciencias sociales *L'Interrogant*. Barcelona: Fundació Nou Barris per a la Salut Mental, núm. 1 (1998)
- Estrella, N. "Paternidad y maternidad". *L'Interrogant*. Barcelona: Fundació Nou Barris per a la Salut Mental, núm. 1 (1998)

- Freud, S. *Tres ensayos y una teoría sexual*. Cap. III *La metamorfosis de la pubertad* Tomo IV Obras Completas Amorrortu Editores
- Giddens, A. *Sociología* Madrid: Alianza Universidad, 1996.
- Ianitelli, S i Gómez-Franco, A. "El Conflicto". *Servicios Sociales y política social nº 53*. Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social.
- Ubieto, J.R. "Familia moderna: crisis o diversitat?" *Rambla 12 Revista de l'Associació Promotora del Treball Social*, núm. 7. (Juny 1995)

Educació per a la Salut i Intervenció en Drogodependències

PROFESSORAT: Sònia REIG i ORTA
Jordi VERDAGUER i GORCHS

OBJECTIUS:

1. Conèixer què és l'educació per a la salut.
2. Conèixer què són i a quines necessitats responen els Programes de Reducció de Danys.
3. Saber com es pot intervenir sobre el col·lectiu d'usuaris de drogues per millorar o mantenir el seu estat de salut.
4. Identificar les intervencions més adequades per a cada usuari de drogues, des de l'àmbit de l'educació per la salut.
5. Conèixer què són les drogues i els efectes que ocasionen en l'organisme.
6. Conèixer les principals substàncies consumides i la dimensió del fenomen.
7. Identificar els factors personals, educatius i socials que predisposen a entrar en la drogoaddicció.
8. Conèixer els efectes de les substàncies específiques que més desestructuració ocasionen al consumidor.
9. Conèixer els recursos terapèutics que s'apliquen a l'addicte i l'abordatge multidisciplinar de la seva problemàtica.
10. Saber en quin moment del procés terapèutic ha d'intervenir cada professional i en quin l'educador social.

CONTINGUTS:

1. L'educació per a la salut
2. Estudi d'algunes problemàtiques: La infecció pel virus de la immunodeficiència humana (VIH), la SIDA, les malalties de transmissió sexual (MTS), la tuberculosi (TBC), les hepatitis víriques...
3. Programes de reducció de danys: programa de tractament amb metadona, programa d'intercanvi de xeringues (PIX), tècniques d'higiene en la punció, tècniques de sexe segur, counselling pel VIH, intervencions per fer que el consum de drogues (heroïna, cocaïna, drogues de síntesi, alcohol...) sigui el més saludable o el menys perjudicial possible.
4. Classificació dels tipus de drogues i conceptes. El procés d'addicció.
5. Consum de drogues en població: drogues legals i il·legals.
6. Dades assistencials a Catalunya.
7. Alcohol: descripció, els seus efectes, tipus de bevedors i tractament.
8. Drogues il·legals: heroïna, cocaïna, drogues de síntesi, cannabis. Efectes, formes de consum, perfils de consumidors, efectes sobre el comportament, conseqüències socials. Personalitat: en situació de consum i de no consum.
9. Tractament: lliures de drogues, programa de manteniment de metadona, unitat hospitalària de desintoxicació, comunitat terapèutica. Analítiques d'orina.
10. Patologia dual. Definició. Tipus de patologia dual.
11. Centre de Dia per a pacients toxicòmans. Definició, objectius, població candidata, població real atesa, variabilitat de la població, activitats realitzades, adherència dels usuaris.
12. Legislació sobre drogues. Aspectes jurídics toxicomania. Compliment de condemnes alternatives.

METODOLOGIA:

Les sessions de classe tindran un caràcter marcadament pràctic. Es combinaran les explicacions del professor sobre les qüestions més conceptuals amb la presentació i l'anàlisi d'experiències i programes.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà segons els següents criteris:

- Una prova escrita a final del quadrimestre
- Participació en treballs proposats pels professors

BIBLIOGRAFIA:

- Saez, S.; Marques, F.; Isla, P. (1999): *Promoció de la salut i educació sanitària*. Lleida: Universitat de Lleida.
- Greene, W.H.; Simons-Morton, B.G. (1984): *Educación para la salud*. Editorial Interamericana.
- Baulenas, G.; Borrás, T.; Magrí, N. (1998): *Políticas e intervenciones de reducción de riesgos*. Barcelona: Grup Igia.
- Rodés, A.; Valverde, C. (1996): *Manual d'educació sanitària per a la prevenció de la infecció pel VIH*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Sanitat i Seguretat Social.
- Escobedo, A. (1990): *Història de las drogas*. Madrid: Alianza Editorial.
- Griffith, E. (1997): *Alcohol y salud pública*. Barcelona: Prous Science.
- Departament de Sanitat i Seguretat Social (1992): *L'atenció primària de salut i les drogodependències*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Pichot, P. (Coord.) (1995): *DSM-IV. Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales*. Barcelona: Masson.

Intervenció Psicopedagògica i Currículum Escolar

PROFESSOR: Robert RUIZ i BEL

OBJECTIUS:

Des d'una perspectiva d'atenció a la diversitat de necessitats i característiques de l'alumnat que cursa l'educació infantil i obligatòria i tenint en compte la normativa vigent, es pretén que l'alumnat que cursi aquest assignatura sigui capaç de:

1. Formular procediments i elaborar materials facilitadors del desplegament del Currículum Escolar en els Centres Educatius (protocols, documents sobre procediments i fases de desplegament del Currículum Escolar).
2. Elaborar instruments i procediments per a l'avaluació de l'alumnat des d'una perspectiva curricular.
3. Disposar d'instruments i procediments per a l'assessorament sobre desplegaments curriculars en centres educatius,

CONTINGUTS:

1. Comprensivitat escolar en l'atenció a la diversitat.
2. Normativa curricular vigent en relació a cada contingut de l'assignatura.
3. Elaboració de materials de desplegament curricular.
4. Disseny d'estratègies, procediments i estratègies de programació i d'adaptació de les programacions (diversificació i personalització).
5. Aspectes crítics per a l'assessorament en el desplegament del currículum.
6. Desplegament del Currículum Escolar: breu referència a conceptes bàsics en el context de l'actual ordenament del sistema educatiu.
7. Assessorament Curricular i Intervenció Psicopedagògica: suports, tècnic, en recursos i en l'avaluació, en el desplegament del currículum.

METODOLOGIA:

Comentari de textos relacionats amb els continguts i objectius de l'assignatura i, particularment, del dossier corresponent.

Elaboració de materials per part dels estudiants amb el suport del professor.

Exercicis sobre intervenció psicopedagògica en relació al desplegament curricular.

AVALUACIÓ:

1. L'avaluació es basarà en els següents aspectes: un treball de grup sobre continguts de l'assignatura i sobre els exercicis realitzats a classe.
2. Elaboració d'una síntesi personal sobre els continguts treballats a classe, a partir d'un guió presentat pel professor.

BIBLIOGRAFIA:

Normativa curricular vigent.

Publicacions sobre Currículum Escolar de les Administracions Educatives.

Bibliografia corresponent a l'assignatura de Disseny, Desenvolupament i Innovació del currículum.

Altres fonts segons els treballs plantejats a les classes.

Recursos Audiovisuales: Fotografía i Vídeo

PROFESSOR: Miquel PÉREZ i MAS

OBJECTIUS:

Taller pràctic per a la creació d'imatges fotogràfiques i la producció audiovisual videogràfica. L'assignatura pretén familiaritzar els estudiants amb les tècniques audiovisuals, les seves potencialitats expressives i llur aplicació en el marc escolar.

CONTINGUTS:

1. Fotografia:

- 1.1 Fonaments de la tècnica fotogràfica: la llum i els materials fotosensibles.
- 1.2 Les emulsions fotosensibles: fotogrames, quimigrames, luminogrames.
- 1.3 Procediments fotogràfics alternatius: la cianotípia.
- 1.4 Construcció i presa d'imatges amb càmera estenoipeica.
- 1.5 Revelatge de negatius i tiratge de positius.
- 1.6 La fotografia digital.

2. Vídeo:

- 2.1 Fonaments tecnològics del vídeo.
- 2.2 Formats, sistemes i estàndards de vídeo.
- 2.3 La càmera de vídeo, el magnetoscopi i el televisor: tipologies, configuracions, connexions i controls.
- 2.4 Característiques del llenguatge i de la producció audiovisual electrònica.
- 2.5 Producció d'un videograma:
 - 2.5.1 Guionització.
 - 2.5.2 Preparació i realització.
 - 2.5.3 Postproducció.
- 2.6 El vídeo a l'aula.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

Es tracta d'una assignatura totalment pràctica que es desenvoluparà en una aula que pugui ser convertida succeïvement en laboratori fotogràfic i taller audiovisual. En acabar l'assignatura els estudiants hauran produït individualment un nombre determinat d'imatges fotogràfiques i, en grups de cinc o sis, una producció videogràfica. Amb el conjunt d'aquests elements es durà a terme l'avaluació de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Cyr, D. *Fotografía recreativa para niños*. Barcelona: Daimón, 1978.
- Ferrés, J.; Prats, J. *Per una didàctica del vídeo*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Ferrés, J.; Bartolomé, A.R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Font, A. *33 Tècniques. Recursos audiovisuales*. Barcelona: Graó, 1985.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Giacomantonio, M. *La enseñanza audiovisual. Metodología didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1979.
- Langford, M. *Fotografía básica*. Barcelona: Omega, 1978.
- Pérez, M. *Diccionario dels mitjans audiovisuals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Zelich, C. *Manual de técnicas fotográficas del siglo XIX*. Utrera: Arte y Proyectos Editoriales, 1995.

Història de la Infància i la Joventut

PROFESSOR: Joan SOLER MATA

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén apropar-se a l'evolució dels conceptes d'infància i joventut al llarg de la història i a la diversitat de situacions i de models infantils i juvenils en les diferents cultures.

La visió històrica vol facilitar la comprensió de la realitat actual de la infància i la joventut i oferir pistes per plantejar-se la tasca educativa en els diferents àmbits escolars o de fora de l'escola.

CONTINGUTS:

1. Aproximació als conceptes d'infància i joventut. La visió del menor des de diversos àmbits del coneixement. Les aportacions del dret, la psicologia, la sociologia i la medicina. El sentit de ser infant i jove en el segle XXI. Els mitjans de comunicació i els models infantils i juvenils.
2. Els infants i els joves a l'Antiguitat clàssica.
Els mites grecs. Esparta: nens i joves al servei de la polis. La vida familiar a la democràcia d'Atenes. Roma: la patria-potestas i l'autoritat del paterfamilias sobre els fills. Les relacions dels infants i joves amb els adults. El rebuig dels fills: abandonaments i infanticidis.
La cultura judeocristiana. La família patriarcal. Els ritus hebreus. La protecció del cos i l'ànima de l'infant.
3. La infància invisible i la cultura oral a l'edat Mitjana.
Oblats, expòsits, criats, aprenents i escuders. Les causes de la mortalitat infantil.
La diversitat cultural a l'Europa medieval: el naixement i la criança dels nens a les famílies àrabs, jueves i cristianes.
La joventut i el cavaller medieval. L'origen de les universitats i l'educació dels joves.
4. La vida dels infants i els joves a partir del Renaixement.
La naturalesa infantil i l'al·letament: la mare i la dida. Infants i col·legials. Demografia i població infantil i juvenil. La preocupació pública envers la infància i la marginació social.
5. La comunitat, l'Estat i la família durant l'Antic Règim.
L'atenció i l'educació de la infància i la joventut segons John Locke.
L'impacte de l'*Emili* de Rousseau.
L'evolució de la protecció de la infància i la joventut. Els rituals de la cultura juvenil a l'època Moderna.
6. El món contemporani i la descoberta de l'infant.
L'infant com a centre de la vida familiar. La industrialització i les condicions del treball infantil. La influència del progrés de la medicina i de la higiene: la pediatria i la puericultura. El desenvolupament de la psicologia infantil.
La vida dels nens en el "segle dels nens": la família i l'escola. Les celebracions de festes i les vacances escolars. Els jocs infantils i les joguines.
7. La imatge de la joventut en l'època contemporània.
La formació dels joves. El servei militar. La joventut obrera. La participació dels joves en els moviments socials i polítics. L'esport i la joventut.
La problemàtica social de la joventut. Els moviments i grups juvenils. Les formes de diversió dels joves. La funció social de la música. Les modes juvenils i els models socials. La participació dels joves en els moviments socials.
8. La Declaració Universal dels Drets de l'Infant de 1959 i la Convenció sobre els Drets dels Infants de 1989. La protecció de l'infant i jove menor d'edat.
La Cimera Mundial sobre la Infància de 1990.

- Les actuals lleis de protecció del menor a Catalunya i Europa.
9. La infància i la joventut en les diverses cultures actuals.
Nens del Nord i nens del Sud. Problemàtiques actuals entorn de la infància.
La joventut i la immigració. La marginació de les noies.
10. La infància i la joventut a la literatura i al cinema.
Els models infantils i juvenils a la literatura. Les novel·les de formació.
L'anàlisi de la infància i la joventut a través de la història del cinema.

METODOLOGIA:

Les sessions de classe constaran de:

- exposicions orals del professor
- comentaris de pel·lícules i altres documents visuals
- comentaris de textos i documents escrits
- activitats en petit grup
- col·loquis i debats
- activitats complementàries: possibilitat d'alguna sortida i xerrada-col·loqui a classe

A l'inici del curs es donarà un dossier amb les orientacions i el calendari i pla de treball de l'assignatura. També es presentaran els llibres per a escollir la lectura obligatòria.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà de forma continuada a partir de l'assistència i la participació dels estudiants a la classe i de la valoració de les activitats realitzades al llarg del curs. Caldrà fer la lectura i el comentari crític d'un llibre relacionat amb la temàtica de l'assignatura i redactar un article sobre un tema del programa seguint les orientacions que es donaran a classe.

La nota global de l'assignatura serà la suma dels resultats obtinguts en els tres apartats:

a) Assistència i activitats de classe	2
b) Comentari del llibre	4
c) Article	4

Cal tenir present que per aprovar és necessari superar satisfactòriament cadascun dels tres apartats de l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

- Alsinet, C. *El benestar en la infància*. Lleida: Pagès, 2000.
- Ariès, Ph. *El niño y la vida familiar en el Antiguo Régimen*. Madrid: Taurus, 1987.
- Bajo, F.; Beltrán, J.L. *Breve historia de la infancia*. Madrid: Temas de Hoy, 1998.
- Bellamy, C. (dir.) *Estado mundial de la infancia 2000*. Ginebra: Unicef, 2000.
- Borrás, J.M. (dir.) *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos Sociales, 1996.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, T.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cots, J. *La declaració universal dels drets de l'infant*. Barcelona: Ed 62/ Rosa Sensat, 1979.
- De Mause, Ll. *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza, 1982.
- De Senillosa, I. *El dret a ser nen*. Barcelona: Intermón, 1993.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Díaz-Plaja, A.; Postigo, R.M. "La infancia literaria", *CLIJ*, núm. 52, juliol/agost, 1993.
- Diversos Autors. "Historia de la infancia y de la juventud", *Revista de Educación*, 281, 1986.
- Diversos Autors. *Infancia y arte moderno*. Valencia: IVAM/ Generalitat Valenciana, 1998.
- Feixa, C. *De jóvenes, bandas y tribus*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Feixa, C.; Saura, J.R. i Costa, C. (eds.) *Movimientos juveniles: de la globalización a la antiglobalización*. Barcelona: Ariel, 2002.

- Fernández, V.; Lorenzo, L. *El niño y el joven en España (siglos XVIII-XX)*. Barcelona: Anthropos, 1989.
- González-Agàpito, J. *Ser infant abans d'ara*. Barcelona: Rosa Sensat-Temes d'Infància, 1989.
- Levi, G.; Schmitt, J.C. (dir.) *Historia de los jóvenes*. Madrid: Taurus, 1992. 2 volums.
- Lozano, C. *La escolarización*. Barcelona: Montesinos, 1980.
- Monestier, M. *Los niños esclavos*. Madrid: Alianza, 1999.
- Moss, P.; Phillips, A. *Ser infant a Europa, avui*. Barcelona: Rosa Sensat-Temes d'Infància, 1990.
- Paja, J.A. *La convención de los derechos del niño*. Madrid: Tecnos, 1998.
- Pancera, C. *Estudios de historia de la infancia*. Barcelona: PPU, 1993.
- Polanco, J.L. "Los derechos del niño en la literatura infantil", *CLIJ*, núm. 73, juny 1995, p. 24-36.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Santolaria, F. *Marginación y educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Thadden, W. *Una hija no es un hijo. La historia de las niñas de la Antigüedad a nuestros días*. Barcelona: Muchnik Editores, 2001.
- Torrecilla, L. *Niñez y castigo. Historia del castigo escolar*. Universidad de Valladolid, 1998.
- Torremocha, M. *La vida estudiantil en el Antiguo Régimen*. Madrid: Alianza, 1998.
- Viguer, P.; Serra, E. *La infancia de fin de siglo*. Madrid: Síntesis, 1998.

Filosofia de l'Educació

PROFESSORA: Eulàlia COLLELLDEMONT PUJADAS

OBJECTIUS:

Una fonamentació de la teoria i la pràctica educatives és indispensable per a la formació completa del futur mestre. La filosofia i la filosofia de l'educació poden fomentar en el docent una activitat reflexiva i poden ajudar-lo a construir criteris rigorosos i conscients per a interpretar la pròpia tasca, la relació amb els alumnes i la vinculació amb la cultura del passat, del present i del futur.

PROGRAMA:

El treball en aquesta assignatura s'articularà al voltant dels següents temes:

- 1.- *Què és la filosofia de l'educació?* on es plantejarà què significa la capacitat de preguntar-se, de comprendre i d'adquirir consciència.
- 2.- *El concepte de formació* on es treballarà l'evolució de la persona en funció de les experiències de formació viscudes. Veurem també quina és la construcció de l'entitat personal. I finalment, entendre i analitzar la narració formativa com a eina d'expressió i d'anàlisi.
- 3.- *El concepte de socialització:* la construcció de la Polis. Procés per preparar-se per a la relació amb els altres.
- 4.- *Pensar l'educació.* Comprendre la globalitat de qui aprèn i veure com ens interrelacionem amb ell en els diferents espais educatius.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

L'assignatura es desenvoluparà mitjançant el diàleg entre professora i estudiants a partir de lectures d'imatges, textos escrits i visualització de pel·lícules sobre temes concrets.

Per a l'avaluació de l'assignatura serà important demostrar la capacitat de reflexió escrita i oral i la capacitat de crear nous camins de pensament sobre el treball fet a classe i de les lectures diverses.

És a dir, hi haurà una avaluació continuada mitjançant petites aportacions (escrits, exposicions, reflexions...), una memòria on es recolliran aquestes aportacions, i un treball final sobre un llibre proposat per la professora.

BIBLIOGRAFIA:

Al marge de la bibliografia que s'anirà donat en el transcurs de les classes suggerim els següents llibres:

Arendt, H., Finkelkraut, A. *La crisi de la cultura*. Barcelona: Pòrtic, 1989

Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1985

Fullat, O. *Filosofias de la educació*. Madrid: Síntesis, 2000

Gadamer, H.G. *La educació es educarse*. Barcelona: Paidós, 2000

Larrosa, J. *La experiència de la lectura*. Barcelona: Laertes, 1997

Lipman, M., Sharp, A.M., Oscanyan, F.S. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991

Locke, J. *Pensaments sobre l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1988

Plató *Diàlegs*

Zambrano, M. *Claros del Bosque*. Barcelona: Seix Barral, 1993

Xirau, J. *Pedagogia i vida*. Vic: Eumo Editorial, 1986

Wittgenstein, L. *Movimientos del Pensar. Diarios*. València: Pre-textos, 2000

Desenvolupament Humà, Diversitat i Sostenibilitat

PROFESSOR: Sebastià RIERA i CUSÍ

INTRODUCCIÓ:

Fent una anàlisi global del vocabulari més utilitzat pels representants de les institucions que tenen un pes significatiu en la societat actual, trobaríem sense cap mena de dubte, al capdamunt del rànquing els següents temes: progrés, desenvolupament, globalització, beneficis abans d'impostos, IRPF, fiscalitat, Producte Interior Brut i cooperació. Entre tots ells es dibuixa un panorama mundial on la persona no ocupa el centre de les actuacions sinó que és un element que ha d'adaptar-se als esquemes definits per una minoria dominant.

Davant d'aquesta situació han començat a aparèixer detractors d'aquesta manera de fer, defensors de "causes perdudes" que sota el concepte de desenvolupament humà treballen perquè els éssers humans siguin el subjecte principal del desenvolupament, demanant una justa redistribució dels recursos i beneficis del desenvolupament, vetllant pel respecte a la diversitat cultural, alertant sobre la necessitat de preservar el medi ambient i exigint un marc de cooperació i solidaritat segons els criteris de la democràcia cultural.

És en aquest marc que encaixa el programa de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Concepte i utilització dels termes progrés, desenvolupament i evolució.
2. Globalització i localització. Avantatges i inconvenients. Beneficiats i agreujats.
3. Concepte de desenvolupament humà.
 - 3.1 Participació i democràcia.
 - 3.2 Equitat de gèneres.
 - 3.3 Identitats culturals.
 - 3.4 Sostenibilitat intra i intergeneracional.
 - 3.5 Seguretat individual (alimentació, salut, marginació, repressió).
 - 3.6 Eliminació de sistemes de producció i consum insostenibles.
 - 3.7 Cohesió social i cooperació.
4. Creixement econòmic i desenvolupament humà.
 - 4.1 El subdesenvolupament del desenvolupament.
5. Desenvolupament cultural.
 - 5.1 Modernització i progrés davant de conservació i preservació.
 - 5.2 La cultura com a objecte de consum.
 - 5.3 Diversitat cultural.
6. Desenvolupament sostenible.
 - 6.1 Indicadors de sostenibilitat.
 - 6.2 Principals problemes mediambientals a nivell local i global.
 - 6.2.1 Canvi climàtic.
 - 6.2.2 Biodiversitat
 - 6.2.3 Aigua potable
 - 6.2.4 Població mundial
 - 6.2.5 Capa d'ozó
 - 6.2.6 Altres
7. Actuacions i moviments.
 - 7.1 Declaració de Rio 92: La cimera de la Terra: declaració sobre medi ambient i desenvolupament.
 - 7.1.1 Agenda 21 i Agenda 21 Local. Bases d'un desenvolupament sostenible a nivell social, econòmic i ecològic.

- 7.2 Xarxa de ciutats europees sostenibles. Ideologia i composició.
 - 7.3 M.S.T Moviment Sense Terra (Brasil). Un model de sostenibilitat.
 - 7.4 Les organitzacions no governamentals.
 - 7.5 Comitès locals de solidaritat.
 - 7.6 Altres.
8. Reconceptualització i alternatives per al desenvolupament.

METODOLOGIA:

En l'assignatura es combinaran exposicions orals on el pes de la classe serà portat pel professor de l'assignatura o per professors convidats, amb taules rodones i activitats de petit i gran grup on s'analitzaran i discutiran aportacions de persones i de documents relacionats amb la temàtica del curs. La implicació dels/les estudiants durant les classes es considera fonamental i imprescindible.

AVALUACIÓ:

D'acord amb el contingut del curs i la metodologia de treball, l'assistència i participació a l'aula constitueixen els eixos fonamentals de l'avaluació de l'assignatura. Un estudiant que no assisteixi a un mínim del 75% de les classes no podrà ser avaluat de l'assignatura. Durant el curs es realitzaran dos treballs, un d'individual i un en grup, que representaran el 50% de la qualificació final. L'altre 50% sortirà de l'assistència i la participació a l'aula i d'una prova escrita a realitzar al final del quadrimestre. Els quatre objectes d'avaluació han d'estar aprovats separatament.

PNVD. Informe sobre el desenvolupament humà 2001.

BIBLIOGRAFIA:

- Barcena, I.; Ibarra, P.; Zubiaga, M. *Desarrollo sostenible: un concepto polémico*. Bilbao: Universidad del País Vasco, 2000.
- Brown, L.R. *L'estat del món 2001*. Worldwatch Institute. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2001.
- Bustelo, P. *Teorías Contemporáneas del Desarrollo Económico*. Madrid: Síntesis, 1998.
- Centre Unesco de Catalunya (1998): *Informe Mundial de la Cultura 1998*, Barcelona, Centre Unesco de Catalunya.
- De la Dehesa, G. *Comprender la globalización*. Madrid: Alianza, 2000.
- El resignificado del desarrollo*. Biblioteca Naciones Unidas Vol I. UNIDA. Buenos Aires, 2000.
- El estado del Mundo. Anuario Económico Geopolítico Mundial 2002*. Madrid: Akal, 2002.
- En el umbral del siglo XXI. Informe sobre el desarrollo mundial 1999-2000*. Madrid: Mundi-Prensa, 1999.
- Lean, G; Hinrichsen, D. *Atlas del Medio Ambiente*. Sevilla: Algaida, 1992.
- Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient. *Guia Bàsica del Consell de Municipis i Regions d'Europa per a l'Agenda 21 Local*. Barcelona: Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya, 1998.
- Informe sobre el desenvolupament humà 1998. Programa ONU per el desenvolupament*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1998.
- Klein, N. *No Logo*. Barcelona: Paidós, 2001.
- Medina, Manuel. *¿Sostenido? ¿Sostenible? ¿Compatible! Bases para un desarrollo compatible de ciencia, tecnología y cultura*. Universitat Politècnica de Catalunya, 1997.
- Monereo, M. i Riera, M. (eds.) *Porto Alegre: otro mundo es posible*. El Viejo Topo, 2001.
- Norgaard, Richard B. *Globalización e Insostenibilidad*. Universitat Politècnica de Catalunya, 1997.
- Universitat Politècnica de Catalunya (ed.). *¿Sostenible?* Barcelona: Icaria, 1997.

Literatura i Societat

PROFESSOR: Francesc CODINA i VALLS

PRESENTACIÓ I OBJECTIUS:

Amb aquesta assignatura es vol facilitar una aproximació a la narrativa i l'assaig, tant en els aspectes formals com de continguts, per tal de descobrir-ne les seves potencialitats educatives i formatives. La finalitat última és proporcionar un conjunt de coneixements, de conceptes i de tècniques, que ens siguin útils tant a l'hora de llegir textos literaris com de treballar-los en l'àmbit de l'educació social.

CONTINGUTS:

1. Literatura i societat
 - 1.1. La literatura com a fenomen artístic i social
 - 1.2. El llenguatge literari
 - 1.3. Els gèneres literaris
 - 1.4. La comunicació literària: de la creació a la recepció
 - 1.5. Literatura, cinema i mitjans de comunicació
2. La narrativa de ficció
 - 2.1. Gèneres narratius: el conte i la novel·la
 - 2.2. L'acció: història i trama
 - 2.3. El temps, l'espai, els personatges
 - 2.4. Narrador, narració, narratori. La focalització
 - 2.5. Narrativa de ficció i context històric
3. L'assaig i la literatura autobiogràfica
 - 3.1. El text expositiu i argumentatiu
 - 3.2. L'assaig i l'article literaris
 - 3.3. Literatura autobiogràfica i literatura de viatges
 - 3.4. La literatura com a document
 - 3.5. Literatura, pensament i ideologia

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

La metodologia es basarà en la participació activa dels estudiants, tot combinant algunes exposicions teòriques amb les anàlisis pràctiques de textos de grans autors de la literatura catalana i universal, preferentment contemporània. Com a activitats complementàries, es visionaran algunes pel·lícules basades en grans obres literàries i es realitzarà una tertúlia amb algun novel·lista o assagista.

A part d'un dossier de textos que s'aniran treballant a classe, es llegiran un parell de llibres, una novel·la i un assaig, els quals es concretaran a principi de curs. També s'haurà de realitzar un treball, individual o en grup, a partir d'una de les possibilitats següents: anàlisi d'algun aspecte d'una de les obres llegides; o bé la planificació d'una proposta d'activitats encaminades a l'animació de la lectura literària.

L'avaluació es basarà en la valoració del treball (40%) i de les activitats pràctiques dutes a terme a classe (60%), entre les quals s'inclourà algun exercici escrit de comentari de text. La nota obtinguda en les activitats pràctiques podrà ser recuperada o millorada en una prova final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Abellan, J., Ballart, P., Sullà, E. *Introducció a la teoria de la literatura*. Barcelona: Angle Editorial, 1997.
Aguilar e Silva, V. M. de *Teoría de la literatura*. Madrid: Gredos, 1972.
Bou, Enric. *Papers privats: Assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques*. Barcelona: Edicions 62, 1993.

- Cuddon, J. A. *Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*. Penguin Books, 1991.
- Genette, G. *Figures III*. París: Éditions du Seuil, 1972.
- Genette, G. *Fiction et diction*. París: Éditions du Seuil, 1991.
- Lejeune, Philippe. *Le pacte autobiographique*. París: Éditions du Seuil, 1996. [Segona edició augmentada; la primera és de 1975]
- Llovet, Jordi (editor). *Teoria de la literatura*. Barcelona: Columna, 1996.
- Medina, Jaume. *L'art de la paraula. Tractat de retòrica i poètica*. Barcelona, Proa, 2000.
- Rimmon-Kenan, S. *Narrative Fiction. Contemporary Poetics*. London: Routledge, 1983.
- Selden, R. *La teoría literaria contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1991.
- Soler, I. i Trilla, M. R. *Les línies del text. Introducció a les tècniques narratives*. Barcelona: Empúries, 1989.
- Spang, K. *Géneros literarios*. Madrid: Síntesis, 1993.
- Sullà, E. (ed.). *Poètica de la narració*. Barcelona: Empúries, 1990.
- Todorov, T. *Poétique de la prose*. París: Seuil, 1971.
- Toolan, M. J. *Narrative. A Critical Linguistic Introduction*. London: Routledge, 1988.
- Wellek, R. i Warren, A. *Teoría literaria*. Madrid: Gredos, 1966.

Intervenció Psicopedagògica sobre Problemes d'Inadaptació Social

PROFESSOR: Joan SALA i BAIGET

Optativa. 4,5 crèdits (Pla 1997), 6 crèdits (Pla 2001)

OBJECTIUS:

- Introduir els estudiants en els conceptes bàsics d'anàlisi i resposta en el camp de la inadaptació social en infants i adolescents.
- Aprendre a conèixer i comprendre els processos d'inadaptació social i les dificultats que tenen algunes persones per incorporar-se a la societat.
- Saber escollir les respostes socials que s'han de donar a infants i adolescents en situacions de dificultat social.
- Saber afrontar, en tota la complexitat, la intervenció educativa donant una especial importància als agents i als espais d'intervenció.

CONTINGUTS:

1. La inadaptació social. Aproximació als conceptes d'anàlisi i resposta:
 - 1.1. Concepte d'inadaptació social.
 - 1.2. Diferents tipus d'inadaptació.
 - 1.3. Les dificultats per formar part de la comunitat dominant.
 - 1.4. Variables que influeixen en la inadaptació.
2. Els processos d'inadaptació i les dificultats fonamentals d'incorporació a la societat:
 - 2.1. Socialització i sociabilitat. Components d'un procés de socialització.
 - 2.2. Créixer en un context amb dificultats socials.
 - 2.3. La influència negativa dels maltractaments en la socialització.
 - 2.4. Les diferents agències de socialització i el seu diferent paper.
 - 2.5. Els conflictes dels adolescents.
3. Teories explicatives de la inadaptació social:
 - 3.1. Etapa repressiva.
 - 3.2. Etapa assistencial.
 - 3.3. Etapa terapèutica i d'especialització.
 - 3.4. Etapa crítica. Orientació bidimensional.
4. Atenció als Menors desemparats:
 - 4.1. Organització actual del sistema de protecció dels menors a Catalunya.
 - 4.2. La intervenció amb la família.
 - 4.3. Quins tipus d'intervencions s'han d'evitar i quins s'han d'afavorir.
5. L'atenció als adolescents amb comportaments delictius.
 - 5.1. Criteris que s'han de tenir en compte a l'hora d'intervenir.
 - 5.2. Anàlisi de les diferents respostes que reben els menors infractors.
6. La intervenció educativa:
 - 6.1. Els diversos models d'intervenció d'un educador.
 - 6.2. Una definició del tipus d'educació que pretenem donar a aquests menors infractors.
 - 6.3. El medi obert i els espais institucionals.
 - 6.4. Objectius, continguts i recursos de la intervenció.
 - 6.5. Tècniques d'intervenció educativa.

METODOLOGIA:

Es planteja des d'una perspectiva teoricopràctica que consistirà en:

- Presentació de la temàtica pel professor.
- Aprofundiment per part de l'estudiant mitjançant la lectura de documents de treball indicats a l'efecte.
- Aportacions de professionals que estan treballant en alguns dels recursos a estudiar.

AVALUACIÓ:

Un exercici d'avaluació a final del curs, que representarà el 70% de la nota i un treball individual obligatori, la temàtica del qual es pactarà individualment amb el professor, i que representarà el 30% de la qualificació.

BIBLIOGRAFIA:

- Amorós, P. *Metodologia de la intervenció en medi obert*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1993.
- Barudy, J. *El dolor invisible de la infancia*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Beas, M. i altres. *Atención a los espacios y tiempos extraescolares*. Madrid: Grupo Editorial Universitario, 1998.
- Bringiotti, I. *La escuela ante los niños maltratados*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Buelga, S. *Adolescencia, familia y conducta antisocial*. València: CSV, 1999.
- Casas, F. *Infancia: perspectivas psicosociales*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Costa P. *Tribus urbanas*. Barcelona: Paidós, 1997.
- D.G.A.M. *Els maltractaments infantils a Catalunya*. Barcelona: Benestar Social. Generalitat de Catalunya, 1991.
- Filella, G. *La intervenció psicopedagògica en el context no formal*. Lleida: Pagès Editors, 1999.
- Funes, J. *Intervenció psicopedagògica sobre problemes de desadaptació social*. Barcelona: EDIUOC, 1997.
- Garrido, V. *La reeducación del delincuente juvenil*. València: Tirant lo Blanch, 1992.
- Garrido, V. *El psicòpata*. València: Algar, 2000.
- Gervilla, A. *Familia y sociedad: menores en situación de riesgo*. Madrid: Dykinson, 2000.
- Núñez, V. *Modelos de educación social en la época contemporánea*. Barcelona: PPU, 1990.
- Palacios, J. *Menores marginados*. Madrid: CCS, 1997.
- Panchón, C. *Manual de Pedagogia de la inadaptación social*. Barcelona: Dulac Edicions, 1998.
- Parcerisas, A. *Didáctica en educación social*. Barcelona: Graó, 1999.
- Pérez, M.P. *Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativa*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Pou, J. *Pedagogía de la marginación*. Madrid: Popular, 1999.
- Pou, J. *Pedagogía de la marginación*. Madrid: Unión de Asociaciones Familiares, 1991.
- Serrarramona, J. *La educación no formal*. Sabadell: CEAC Ediciones, 1992.
- Singer, L.R. *Resolución de conflictos*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Vega, A. *Pedagogia de inadaptados*. Madrid: Narcea, 1994.

Llengua Anglesa i la seva Didàctica per a Alumnes d'Educació Infantil

PROFESSORA: Núria MEDINA i CASANOVAS

OBJECTIUS:

- Introduir la llengua estrangera a partir de 4 anys.
- Proveir de recursos didàctics per a l'ensenyament de l'anglès amb enfocaments globalitzadors.
- Aprofundir en els coneixements gramaticals necessaris per a l'ensenyament de la llengua anglesa a parvulari i a cicle inicial de Primària.

CONTINGUTS:

1. Vocabulary: Daily routines
2. Classroom vocabulary
3. Festivities
4. Games
5. Songs, chants and nursery rhymes.
6. Role play: 'Let's pretend'
7. Fairy Tales: Story books
Big books
8. Total Physical Response
9. Cross-curricular activities
10. Video
11. C.D.Rom

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura constarà de la presentació oral i escrita d'un treball d'un dels temes estudiats durant el curs.

BIBLIOGRAFIA:

- Reilly, V. i Ward, S. *Very Young Learners*. Oxford University Press, 1997.
- Moorcroft, C. Barker, R. *Developing Literacy. Year 1*. A&C Black Limited, 1998.
- *Developing Literacy. Year 2*. A&C Black Limited, 1998.
- Mort, L. & Morris, J. *Themes for Early Years. Christmas*. Scholastic Ltd., 1998.
- Mudd, S. & Mason, H. *Tales for Topics*. Belair Publications Limited, 1993.
- Burgess, Chris. *Creative Writing Module*. Schofield & Sims Ltd 1994
- de Boó, M. *Action Rhymes and Games*. Scholastic.

Seminari d'Escola Rural

COORDINADORS: Joan SOLER MATA
Sebastià RIERA i CUSÍ

OBJECTIUS:

L'escola rural ha sofert, des de sempre, un tracte d'abandonament dins el sistema escolar i ha patit una situació deficitària. La seva realitat i els seus problemes són poc coneguts. En canvi, la distribució geogràfica de Catalunya i l'equilibri territorial del país en depenen molt. Durant els darrers anys les iniciatives del Secretariat d'Escola Rural de Catalunya i la creació de les Zones Escolars Rurals han suposat un canvi i una millora qualitativa important.

A través de l'assignatura Seminari de l'Escola Rural es pretén apropar els estudiants de Mestre a la realitat d'aquest model escolar a partir de l'anàlisi del context social i cultural, de l'estudi de l'estructura organitzativa d'aquestes escoles petites, del coneixement i la metodologia de treball a les aules i, en definitiva, de la reflexió sobre la situació actual i les perspectives de futur d'aquest tipus d'escoles.

El Seminari de l'Escola Rural també té la finalitat d'orientar les Pràctiques que es realitzin en una escola rural i fomentar l'intercanvi d'experiències entre els estudiants que hi participin.

CONTINGUTS:

1. El medi rural a la Catalunya actual. Les transformacions socials i econòmiques del món rural. Anàlisi de l'entorn sociocultural. El paper de l'escola al medi rural. Les relacions de l'escola amb la societat.
2. L'evolució i la situació actual de l'escola rural a Catalunya: de la llei de 1970 al canvi de segle. El Secretariat d'Escola Rural de Catalunya i la renovació pedagògica de l'escola rural.
3. L'organització de les escoles rurals. Les zones escolars rurals. Els agrupaments. Altres models organitzatius.
4. La planificació del treball didàctic a l'escola rural. La diversitat d'edats i nivells a l'aula. Àrees d'ensenyament i programacions. Els alumnes i el procés d'aprenentatge. L'autonomia personal.
5. La vida quotidiana a l'escola rural. Organització i distribució de l'espai i el temps. Els recursos didàctics. Algunes experiències didàctiques innovadores. Les tecnologies de la informació i la comunicació a l'escola rural.
6. Els mestres d'escola rural. Les funcions del mestre en una escola petita. El treball en equip. Les necessitats de formació inicial i permanent dels mestres d'escola rural.
7. L'escola rural del segle XXI. Els reptes i les perspectives de futur.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

El Seminari constarà de diverses sessions de treball d'una hora i mitja de durada i una estada de dos dies a una zona escolar rural per visitar escoles, durant el primer quadrimestre del curs.

Les sessions de treball seran de dos tipus. Unes seran dirigides per mestres o professorat vinculat a l'escola rural, que exposaran els diferents temes del programa i orientaran el treball posterior. En les altres sessions es desenvoluparà el treball proposat i es realitzaran les altres activitats de l'assignatura.

Abans d'iniciar el Seminari es farà una reunió prèvia de presentació del calendari de les sessions i el pla de treball de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació positiva del Seminari requereix l'assistència i la participació a les sessions de treball, l'estada de dos dies a les escoles i la participació a les Jornades d'Escola Rural.

S'avaluarà:

- a) Activitats de les sessions de treball (individual o en grup).
- b) Redacció d'un article (individual) sobre un tema relacionat amb l'escola rural a Catalunya.
- c) Presentació (individual o en grup) d'una comunicació escrita a les Jornades d'Escola Rural.

BIBLIOGRAFIA:

- Aldecoa, J.A. *Historia de una maestra*. Barcelona: Anagrama, 1996 (2a edició: 1997).
- Aldomà, I. *La crisi de la Catalunya rural*. Lleida: Pagès Editors, 1999.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: ICE/ Graó, 1995.
- Carmena, J.; Regidor, J.G. *La escuela en el medio rural*. Madrid: MEC, 1985.
- Corchón, E. *La escuela rural: pasado, presente y perspectivas de futuro*. Barcelona: Oikos-Tau, 2000.
- Diversos Autors. *Trabajar en la escuela rural*. Madrid: Federación de Movimientos de Renovación Pedagógica, 1998.
- Feu, J. «La transformació del món rural: el sentit de "l'escola rural" en un món que es desruralitza», *Temps d'Educació*, núm. 20, 2n semestre de 1998, p. 287-313.
- Feu, J. «Polítiques educatives a l'entorn de l'escola rural», *Educació i Història*, núm. 4, 1999-2000, p. 110-133.
- García Sanz, B. *La sociedad rural ante el siglo XXI*. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, 1997.
- Hernández Díaz, J.M. «La escuela rural en la España del siglo XX», dins *Revista de Educación*, núm. extraordinari (2000), p. 113-136.
- Leguineche, M. *La felicidad de la tierra*. Madrid: Alfaguara, 1999.
- Ortega, M.A. *La parienta pobre (Significante y significados de La Escuela Rural)*. Madrid: MEC/ CIDE, 1995.
- Rivas, M. «La llengua de les papallones», dins *Què vols de mi, amor?* Barcelona: Proa, 1997. (Hi ha una edició en castellà i l'original és en gallec).
- Subirats, M. *L'escola rural a Catalunya*. Barcelona: Ed 62/ Rosa Sensat, 1983.

Revistes:

- Aula de Innovación Educativa*. Núm. 77. Desembre, 1998. Dossier «La escuela en el medio rural».
- Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 247. Maig, 1997. Tema del mes: «Escuelas Rurales».
- Guix*. Núm. 230. Desembre, 1996. Monogràfic: «Escola rural: espai de canvi educatiu».
- Perspectiva Escolar*. Núm. 233. Març, 1999. Monogràfic: «L'escola rural».

Seminari de Cooperació amb Centreamèrica

COORDINADORS: Jaume CARBONELL i SEBARROJA
Isabel CARRILLO i FLORES

OBJECTIUS:

El seminari és un espai formatiu d'aproximació a la realitat de Centreamèrica i de preparació de les pràctiques que es desenvolupen a Guatemala. Els objectius generals de les diferents sessions són:

- Introduir-se en la història i la realitat del desenvolupament en el context de Centreamèrica.
- Conèixer i analitzar la realitat del país on es realitzen les pràctiques -Guatemala-: la seva població, el seu entorn natural, la seva evolució històrica, la situació política, econòmica, social, educativa...
- Adquirir una formació bàsica sobre educació popular i drets humans i pensar els projectes pedagògics que es desenvoluparan durant el període de pràctiques.

CONTINGUTS:

1. La realitat de Centreamèrica, el desenvolupament i els projectes de cooperació.
2. Algunes dades sobre Guatemala:
 - Situació geogràfica. Clima i entorn natural.
 - Població i diversitat cultural.
 - La vida urbana i la vida rural.
 - Llocs d'interès natural i cultural.
3. Història i realitat política, econòmica, social, educativa...:
 - Colonització espanyola; Independència; El conflicte armat; Els acords de pau.
 - Situació política actual.
 - La memòria històrica i l'observatori dels drets humans: MINIGUA, PDH...
4. Alguns problemes visibles:
 - Els refugiats i desplaçats pel conflicte.
 - La situació de la dona.
 - La infància i els seus drets.
5. L'educació a Guatemala:
 - El sistema educatiu i els índex d'alfabetització.
 - La formació de mestres i d'educadors/es socials i la realitat educativa.
 - L'educació popular.
5. El context de realització de les pràctiques:
 - Les comunitats, la vida en família i el dia a dia.
 - El projecte de pràctiques: L'educació en drets humans.
 - El diari i la memòria de pràctiques.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

Els continguts del seminari es desenvoluparan a partir d'explicacions, lectures, visites i conferències, vídeos, debats... L'avaluació tindrà en compte:

- a) Participació i assistència a les diferents sessions del seminari (80%).
- b) Realització de les activitats de grup que es proposin en les diferents sessions.
- c) Lectura d'un llibre sobre la realitat de Guatemala.
- d) Treball individual sobre els diferents continguts del seminari.

BIBLIOGRAFIA:

- Albesa, X. *Amarga máscara*. Guatemala: El centro, 1998.
- Aldana, C. *Desafíos pedagógicos de la paz*. Guatemala: Editorial Universitaria/ Oficina de Derechos Humanos del Arzobispado, 1995.
- Aldana, C. *Una milpa llamada esperanza. Curso popular de derechos humanos*. Guatemala: Oficina de Pastoral Social del Arzobispado de Guatemala, 1998.
- Aldana, C. *Pedagogía Crítica*. Guatemala: Serviprensa Centroamericana, 2001.
- Aldana, C. *Educación popular, nuestra opción*. Guatemala: Oficina de Pastoral Social del Arzobispado de Guatemala, 1997.
- Amado, J. *Capitanes de la arena*. Madrid: Alianza, 1995.
- American Gonen (dir.). *Diccionario de los pueblos del mundo*. Gran Bretaña.
- Amnistía Internacional. *Guatemala Informes 1997-2002*.
- Amnistía Internacional. *Ahora que es la hora de saber. Informe 2002*.
- Apuyuelo, P.M.; Vargas Llosa, A. *Fabricantes de miseria*. Barcelona: Plaza Janés, 1999.
- Azmitia, O; Gutiérrez, F. (ed.) *Tejedores de la vida*. Guatemala: El Nawal, 1993.
- Autors Diversos. *Bajo el mismo techo. Para comprender un mundo global*. Navarra: Hegoa-Margarik.
- Autors Diversos. *Educar para la paz. Una propuesta posible*. Ed. La Catarata, 1994.
- Autores Diversos. *Las raíces de la memoria*. América Latina. Barcelona: UB, 1996.
- Autors Diversos. "Una mirada al futuro. Educación en Latinoamérica", A *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 308, diciembre 2001.
- Autors Diversos. "El diari escolar", a *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 305, setembre 2001.
- Autors Diversos. *Guatemala, entre el dolor y la esperanza*. València: Universidad de Valencia, 1995.
- Autors Diversos. *Guatemala, nunca más*. Tercera Prensa, 1998.
- Autors Diversos. *Dinámica maya. Los refugiados guatemaltecos*. México: Fondo de Cultura Económica, 1986.
- Autors Diversos. *Guatemala: el rostro rural del desarrollo humano*. Guatemala: Sistema de las Naciones Unidas, 1999.
- Autors Diversos. *Guatemala insurrecta*. Madrid: Revolución, 1990.
- Autors Diversos. "Educación popular en Guatemala" a *Cuadernos de Pedagogía*. Núm. 241, noviembre 1995.
- Baudouin, B. *Los mayas: del sacrificio al renacimiento*. Ed. Del Vecchi, 2001.
- Beaudoux, E. i altres. *Guía metodológica de apoyo a proyectos y acciones para el desarrollo. De la identificación a la evaluación*. Ed. Iepala, 1992.
- Beristain, C.M. *Reconstruir el tejido social. Un enfoque crítico de la ayuda humanitaria*. Barcelona: Icària.
- Beristain, C.M. *Viaje a la memoria. Por los caminos de la milpa*. Barcelona: Lallevir/Virus, 1997.
- Bethell, L. (ed.). *Historia de América Latina. América Central desde 1930*. Crítica, 2001.
- Boff, L. *Ética planetaria desde el gran sur*. Madrid: Trotta, 2001.
- Bouchet-Saulnier, F. *Diccionario práctico de derecho humanitario*. Barcelona: Península, 2001.
- Burgos, E. *Me llamo Rigoberta Menú y así me nació la conciencia*. Barcelona: Seix Barral, 1992.
- Bustos, B.; Palacio, G. *El trabajo femenino en América Latina. Los debates en la década de los noventa*. Universidad de Guadalajara, 1994.
- Cabanas, A. *Los sueños perseguidos. Memoria de las comunidades de población en resistencia*. Guatemala: Magna Terra, 1999.
- Cabrero, F. *El camino de las armas*. Gakoia Liburuak, 1998.
- Cascón, P.; Beristain, C. *La alternativa del juego. Juego y dinámica de educación para la paz*. E. Libros de la Catarata, 1995.
- Chomsky, N. *Cómo nos venden la moto*. Barcelona: Icària, 1996.
- Chomsky, N. *La aldea global*. Ed. Txapalarta, 1997.

- Cotterell, M. *La revelación de los dioses mayas*. Barcelona: Martínez Roca, 1998.
- De la Garza, M. *Rostros de lo sagrado en el mundo maya*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Des Hommes, T. *El derecho a la equidad. Ética y mundialización social*. Barcelona: Icària, 1997.
- Falla, R. *Masacres de la Selva*. Gakoa Libumuk, 1992.
- Fisas, V. *La compasión no basta*. Barcelona: Icària, 1995.
- Galeano, E. *El descubrimiento de América que todavía no fue*. Barcelona: Laia, 1987.
- Galeano, E. *Patatas arriba. La escuela del mundo al revés*. Madrid: Siglo XXI, 1998.
- García, C. *Los derechos humanos en la situación actual del mundo*. Madrid: PPC, 1999.
- Guzmán, C. *Donde enmudecen las conciencias. Crepúsculo y aurora en Guatemala*. México: CIESAS, 1986.
- Guzmán, C. *Para recuperar la iniciativa histórica*. Castelló: Suport Mutu, 1995.
- Hardt, M.; Negri, A. *Imperio*. Barcelona: Paidós.
- Hernández, T.; Murguialday, C. *Mujeres indígenas, ayer y hoy*. 1992.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Le Bot, Y. *La guerra en tierras mayas*. México: Fondo de Cultura económica, 1995.
- Lujan Muñoz, J. *Breve historia contemporánea de Guatemala*. México: Fondo de Cultura Económica, 1998.
- Martínez Tablas; González, A. (coord.). *Visión global de la cooperación para el desarrollo. La experiencia internacional y el caso español*. Barcelona: Icària, 1996.
- Mata, R. *Guatemala, corazón del mundo maya*. Bustamante editores, 2000.
- Menchú, R. *El clamor de la tierra*. Donostia: Gakoa Luburuak, 1992.
- Menchú, R. *Rigoberta: la nieta de los mayas*. Madrid: El País, 1998.
- Mies, M.; Shiva, M. *Ecofeminismo*. Barcelona: Icària, 1997.
- Morales, M.R. *La articulación de las diferencias o el síndrome de masimón*. Guatemala: FLACSO, 1998.
- Morales, M.R. *Los que fueron por la libre*. México: Praxis, 1998.
- Ortega, M.L. *Las ONG y la crisis del desarrollo. Un análisis de la cooperación en Centroamérica*. 1994.
- Pérez-Soba, I. *La juventud española y la cooperación para el desarrollo*. Ed. Libros de la Catarata, 1997.
- Pérez de Armiño, K. *Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Ramonet, I. *Un mundo sin rumbo. Crisis de fin de siglo*. Ed. Debate, 1997.
- Revilla, M. *Las ONG y la política*. Istmo, 2002.
- Rojas, F. *Los indios de Guatemala*. Madrid: MAPFRE, 1992.
- Rovira, G. *Mujeres de maíz*. Ed. Vivas, 1996.
- Roy, A. *El álgebra de la justicia infinita*. Barcelona: Anagrama.
- Sampedro, J.L.; Berzosa, C. *Conciencia del subdesarrollo veinticinco años después*. Madrid: Taurus, 1996.
- Sanahuja, J.A.; Sotillo, J.A. *Integración y desarrollo en Centroamérica*. Libros de la Catarata, 1998.
- Senillosa, I. *El dret a ser nen*. Barcelona: Intermón, 1999.
- Schelle, L.; Freidel, D. *Una selva de reyes*. México: Fondo de Cultura Económica, 1999.
- Soler Roca, M. *Educación y vida rural en América Latina*. Uruguay: Servicio Editorial Item.
- Sutcliffe, B. *100 imágenes de un mundo desigual*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Terán, M. *Vivir los derechos humanos*. Madrid: PPC, 1999.
- Tortosa, J.M. (ed.). *Pobreza y perspectiva de género*. Barcelona: Icària.
- Tuvilla, J. *Educación en derechos humanos*. Bilbao: Desclée, 1998.

Informació Internet

BBCMundo. Pàgina amb notícies d'Amèrica Llatina (buscador: paraula clau "Guatemala")

http://news.bbc.co.uk/hi/spanish/latin_america/default.stm

Fundación Rigoberta Menchú Tum (Premio Nobel de la Paz)

<http://www.rigobertamenchu.org>

Congreso de la República de Guatemala

<http://www.congreso.gob.gt>

Delegación de la Comisión Europea, oficina de Guatemala

<http://www.ueguate.org/index.html>

MINIGUA, Misión de Verificación de las Naciones Unidas en Guatemala (informació drets humans, acords de pau...)

<http://www.minigua.guate.net>

Informació turística, pàgina oficial

<http://www.guatemala.travel.com.gt>

Informe de la Comisión para el esclarecimiento histórico

<http://hrdata.aaa.org/ceh/report/spanish>

Directorio de pàginas web de Guatemala

<http://mars.cropsoil.uga.edu/trop-ag/guatem.htm>

Fotografies de Guatemala

<http://billhocker.com/guatemala/index.htm>

<http://www.onewordl.org/media/gallery/guatemala>

Derechos Humanos en Guatemala (informació de la Procuraduría de los Derechos Humanos)

<http://www.derechos.org/nizkor/guatemala>

Seminari de cooperació amb el Marroc

COORDINADOR: Joan VERA i SAUCEDO

El seminari de Cooperació amb el Marroc es planteja com un espai de coneixement del context del Marroc i de promoció per a l'intercanvi entre el Marroc i Catalunya.

OBJECTIUS:

- Informar-se sobre el context del Marroc, i més profundament sobre la regió de Nador. Conèixer les possibilitats del treball educatiu de la zona.
- Afavorir el diàleg i la relació amb les persones immigrades del Marroc.
- Desenvolupar estratègies de relació amb persones d'altres cultures.
- Conèixer les necessitats socioeducatives de la zona i preparar el disseny de projectes socioeducatius que puguin realitzar les persones que realitzen pràctiques II al Marroc.

CONTINGUTS:

1. El projecte d'agermanament dels pobles d'Osona Nord amb la Regió de Nador
2. El fet migratori a Osona
3. Història del Marroc. Evolució a les diferents zones
4. Dimensions socials, culturals, i religioses del Marroc.
5. El Marroc avui: Canvis polítics, culturals i educatius
6. La vivència de les persones immigrades del Marroc a Osona.

METODOLOGIA:

Les sessions de treball seran de dos tipus. Unes seran dirigides per professionals, i persones que coneixen i viuen el fet migratori que exposaran els diferents temes del programa i orientaran el treball posterior. Les altres sessions es basaran en visites a associacions i intercanvis amb persones per conèixer la seva experiència. Els continguts es treballaran a partir d'explicacions, lectures, debats, anàlisi de premsa i vídeos, intercanvis amb persones que viuen i treballen amb el fet migratori a Osona...

Durant el desenvolupament del seminari els estudiants buscaran documentació per realitzar el treball de reflexió individual i en grup.

AVALUACIÓ:

L'avaluació positiva del seminari requereix l'assistència i participació a les sessions de treball i les visites i intercanvis que es realitzaran.

S'avaluarà:

La realització d'un dossier que constarà de dues parts:

Part 1: Organització de la informació més rellevant sobre els continguts treballats al seminari.

Part 2: Reflexió individual del procés d'aprenentatge seguit i les repercussions educatives dels continguts en la formació personal i professional de cada un dels participants.

BIBLIOGRAFIA

- Autors diversos (1996) *Atlas de la immigration magrebi en España*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales/UAM.
- Benhabib, S. (2000) *Diversitat cultural, igualtat democràtica. La participació política en l'era de la globalització*. València: Tandem.

- Carbonell, F. (1999) *Educació i immigració extracomunitària*. Barcelona: Fundació Bofill
- Colectivo IOÉ (1994) *Marroquins a Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- De Lucas, J. (1994) *Europa: ¿Convivir con la diferencia? Racismo, nacionalisme y derecho de las minorias*. Madrid: Tascons.
- Del Campo, J. (1999) "Multiculturalidad y conflicto: percepción y actuación" Dins Essomba, M. A. (co-ord.) *Construir la escuela intercultural. Reflexiones para trabajar la diversidad étnica y cultural*. Barcelona: Graó, pp. 47-53.
- Delgado, M. (1998) *Diversitat i integració*. Barcelona: Empúries.
- Funes, J. Ciutat i marginació social. Cap a un medi més educatiu amb tots els adolescents. dins VVAA. (1990) *La Ciutat Educadora. Primer Congrés Internacional de Ciutats Educadores*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, p. 281-291.
- Lluch, X. Salinas, J. (1996) *La diversidad cultural en la práctica educativa. Materiales para la formación del profesorado en la educación intercultural*. Madrid: MEC/CIDE.
- Malgesini, G. i Gimenez, C. (2000) *Guía de conceptos sobre migraciones. Racismo e interculturalidad*. Madrid: Catarata
- Manyer, J (1992) *Quan l'islam truca a la porta*. Barcelona : Altafulla/Serveis de Cultura Popular.
- Pajares, M. (1998) *La inmigración en España*. Barcelona: Icaria -Antrazyt.
- Segura, A. (1997) *El món àrab actual*. Vic: Eumo Editorial
- Tilmatine, M.;EL Molghy, A.; Castellanos, C.; Banhakeia,H. (1998) *La llengua rifeña Tutlayt tarifit*. Barcelona: UAB.

Seminari sobre el Joc a l'Escola Bressol

PROFESSORA- COORDINADORA: Irene BALAGUER i FELIP

OBJECTIUS:

Aquest Seminari pretén incidir en la preparació correcta dels estudiants sobre alguns aspectes didàctics de l'educació de l'infant a la Llar d'infants. Pel seu contingut i enfocament, d'observació, anàlisi i experimentació els destinataris seran estudiants de tercer curs de l'especialitat d'EI que hagin escollit fer les pràctiques a les escoles bressol de l'IMEB, en primer lloc; i en segon, s'adreçarà als estudiants de l'especialitat d'EI que estiguin interessats a treballar el tema del joc a la llar d'infants en el període de pràctiques III.

PROGRAMA DE TREBALL:

1. El joc com a proposta educativa a la Llar d'infants:
 - 1.1. Concepcions educatives del joc en la primera infància.
 - 1.2. El joc com a exploració d'un mateix i de l'entorn.
 - 1.3. Els jocs d'experimentació amb els objectes: la «panera dels tresors» i el «joc heurístic»
 - 1.4. El joc com a lloc de trobada i socialització. El joc simbòlic (2-3 anys).
 - 1.5. El joc i la descoberta de l'espai.
2. L'observació en les situacions de joc:
 - 2.1. Investigació de les característiques del joc, les reaccions i les relacions que s'estableixen quan els infants juguen.
 - 2.2. El paper i la intervenció de l'educador/a en el joc.
3. L'organització del joc en el currículum del primer cicle d'Educació Infantil.

METODOLOGIA I AVALUACIÓ:

El Seminari constarà de diverses sessions de treball de dues hores de durada. Inclourà a més, alguna visita a centres d'ensenyament 0-3 anys. Cada tema serà introduït pel professor-coordinador i a continuació hi haurà un debat. També es presentaran i comentaran, per grups, articles, vídeos i materials diversos (teòrics i pràctics). Abans d'iniciar el Seminari, es farà una reunió prèvia de presentació del calendari i programa i d'explicació de la metodologia de treball.

AVALUACIÓ:

L'avaluació positiva del Seminari requereix, com a condició prèvia, l'assistència regular a classe i la participació activa en les sessions de treball. A més, caldrà elaborar un informe individual de treball del Seminari que serà comentat en una entrevista amb el professor-coordinador. Les característiques més precises d'aquest informe es concretaran a la reunió prèvia.

BIBLIOGRAFIA:

- Aksarina, N.M. *L'educació dels infants fins als set anys*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1983.
- Angli, M.; Cucala, A. El joc heurístic, *Revista Guix* n. 139.
- Anguera, M. T. *L'observació a l'escola*. Barcelona: Graó, 1988.
- Caiati, M.; Delac, S; Müller, A. *El juego libre en el jardín de infancia*. Barcelona CEAC, 1986.
- DDAA. *Observació, elaboració i experimentació d'elements de joc a l'escola bressol*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona / ICE de la UB, PPU, 1986.
- DDAA. *Exemples d'unitat de programació, n. 4 (Llars d'Infants)*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1993.
- Ferrando, Q.; Jubete, M. El joc heurístic: una proposta d'activitat per als infants d'un a dos anys, *Revista Guix*, n. 147.

Fröbel, Friedrich. *L'educació de l'home i el jardí d'infants*. Vic : Eumo Editorial, 1991.

Goldschmied, E. *El niño en la guarderia*. Barcelona: Fontanella, 1984.

Goldschmied, E. La panera dels tresors, *Revista Infància*, n. 3.

Goldschmied, E. El joc heurístic. Una activitat del segon any de vida, *Revista Infància*, n. 33.

Seminari de Pràctiques Educatives a Anglaterra

PROFESSORA: Marta COROMINAS i SALOM

OBJECTIUS:

- Aprofundiment en el coneixement de la llengua anglesa
- Coneixement de les escoles del sud-est de Londres
- Introducció al sistema educatiu de la Gran Bretanya
- Introducció a la cultura britànica: Anglaterra, Londres, Sud-est de Londres.

CONTINGUTS:

1. English language:

- a) Listening, Reading, Speaking, and Writing about the Educational System in Great Britain
- b) Vocabulary, Functions, and Structures related to the Educational System
- c) Note-taking in English Language
- d) Conversational English

2. Knowing the schools:

- a) Teaching Methods
- b) Daily Routines
- c) Management
- d) Cultural Diversity
- e) Resources
- f) Rules and Regulations

3. Educational System in Great Britain

- a) Early Childhood Education
- b) Primary Childhood Education
- c) Secondary Education
- d) Undergraduate, Graduate and Post-graduate Education
- e) National Curriculum

4. British Culture

- a) Cultural Transfer
- b) Getting by in London
- c) Multiracial Society

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'assistència al seminari i la participació activa en les activitats i treballs de llengua, educació i cultura.

BIBLIOGRAFIA:

- Pollard, A.; Bourne, J. *Teaching and Learning in the Primary School*. London New York Routledge in association with the Open University, 1994.
- Espanya Ministerio de Educación y Ciencia. *Género, cultura y etnia en la escuela informes etnográficos*. Barcelona Paidós, 1995.
- Collie, J.; Martin, A. *What's it like? Life and Culture in Britain today*. Cambridge University Press, 2000.
- Crowther, J. *Oxford Guide to British and American Culture for Learners of English*. Oxford University Press, 1999.
- Room, A. *An A to Z of British Life*. Oxford University Press, 1996.

Activitats Esportives a la Natura

PROFESSOR: Eduard COMERMA i TORRAS

OBJECTIUS:

1. Adquirir i dominar els coneixements bàsics, tan teòrics com pràctics, que capacitin el futur mestre especialista en Educació Física per analitzar, organitzar i realitzar aquestes activitats.
2. Valorar la importància i les possibilitats de les activitats en el medi natural com a part de les activitats físiques, tant en el context educatiu com el de lleure.
3. Aplicar aquests coneixements en l'àmbit educatiu.

CONTINGUTS:

1. Introducció.
 - 1.1. Definició.
 - 1.2. Les activitats en el medi natural i el temps lliure.
 - 1.3. Les activitats en el medi natural i l'educació.
 - 1.4. Les activitats en el medi natural i la competició.
2. Coneixement de la natura.
 - 2.1. Les ciències auxiliars: ecologia, geografia i meteorologia.
 - 2.2. El medi: terrestre, aquàtic i aeri.
3. Relació amb el medi.
 - 3.1. Activitats en el medi terrestre.
 - 3.1.1. Excursionisme.
 - 3.1.2. Escalada.
 - 3.1.2.1. Tècniques d'assegurar.
 - 3.1.2.2. Tècniques de progressió.
 - 3.1.2.3. Tècniques de descens: rapel.
 - 3.1.3. Orientació.
 - 3.1.4. Ciclisme.
 - 3.1.5. Espeleologia.
 - 3.1.6. Tir amb arc.
 - 3.1.7. Altres
 - 3.2. Activitats en el medi aquàtic.
 - 3.2.1. Piragüisme.
 - 3.2.2. Canoa.
 - 3.2.3. Descens d'engorjats.
 - 3.2.4. Altres.
 - 3.3. Activitats en el medi aeri.
 - 3.4. Activitats de permanència.
 - 3.5. Les tendes.
 - 3.6. El bivac.
 - 3.7. La cuina i alimentació.
 - 3.8. Les instal·lacions adaptades: albergs, refugis, cases de colònies, granges escola, etc.
4. Organització i planificació d'activitats en el medi natural.
 - 4.1. La legislació vigent.
 - 4.2. La programació.
 - 4.2.1. Plantejament d'objectius.

- 4.2.2. Continguts.
- 4.2.3. Estratègies pedagògiques.
- 4.2.4. Avaluació.

METODOLOGIA:

L'assignatura s'agrupa en diverses activitats que s'aniran treballant al llarg de l'any. Cada activitat tindrà una petita part teòrica per conèixer els conceptes més bàsics, i una part pràctica per realitzar aquestes activitats en el seu espai natural.

OBSERVACIONS:

És obligatori portar roba i calçat esportiu.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura sortirà de:

- 1- Assistència activa i interessada i la demostració pràctica de les activitats treballades. 60 %
- 2- Dues proves escrites, una al final de cada quadrimestre. 25%
- 3- Programació d'una activitat en el medi natural. 15%

BIBLIOGRAFIA:

- Guillén, R. , Lapetra, S. Y Casterad, J. "Actividades en la Naturaleza". Ed. INDE. Barcelona.
- Sicilia Camacho, A y Rivadeneyra Sicilia, M^a. " Unidades didàcticas para secundaria VIII: Orientación". Ed. INDE. Barcelona.
- Fleming, J. "Todo sobre el mapa y la brújula". Ed. Desnivel. Madrid.
- Rander, J. "Una escalada segura en roca". Ed. Paidotribo. Barcelona.
- Varis. "Juegos de escalada". Ed. INDE. Barcelona.
- Martínez, J. "Manual de espeleología". Ed. Desnivel. Madrid.
- Elzière, C. "Caminar por la montaña". Ed. Desnivel. Madrid.
- Nuñez, T. "Cuerdas y nudos de alta resistencia". Ed. Desnivel. Madrid.

Educació Física per a Alumnes amb Necessitats Educatives Especials i Esport Adaptat

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer el marc institucional i legal en el qual es desenvolupa l'Educació Física a l'Escola.
- Promoure actituds favorables a una concepció educativa que valori l'activitat física com a instrument per a la formació integral de la persona.
- Proporcionar als estudiants els coneixements bàsics per poder atendre les Necessitats Educatives especials que pugui presentar qualsevol alumne d'Educació Física de l'Etapa Primària.

CONTINGUTS:

1. Teòrica de l'Educació Física:

- 1.1. Paper de l'Educació Física en la societat actual.
- 1.2. Concepció històrica de l'Educació Física i principals corrents.
- 1.3. Incidència de l'Educació Física en els àmbits d'acció educativa.

2. L'Educació Física en el panorama educatiu actual:

- 2.1. La LOGSE. Regulació de l'E. F. a l'escola.
- 2.2. L'Educació Física al Disseny Curricular de l'Ensenyament Primari i el tractament de la diversitat.
- 2.3. Situació actual de l'Educació Física a l'Escola. Perspectiva de futur.

3. Teoria i pràctica dels continguts de l'Educació Física:

3.1. Capacitats perceptivomotrius:

- 3.1.1. Control i consciència corporal.
- 3.1.2. Organització de l'espai i el temps.

3.2. Habilitats coordinatives:

- 3.2.1. Habilitats motrius bàsiques.
- 3.2.2. Habilitats motrius específiques.

3.3. Capacitats condicionals:

- 3.3.1. Síndrome general d'adaptació.
- 3.3.2. Capacitats físiques bàsiques.

3.4. Expressió i comunicació a través del cos:

- 3.4.1. Formes d'expressió corporal.
- 3.4.2. Importància educativa de l'expressió corporal.

3.5. El joc:

- 3.5.1. Teories i classificació.
- 3.5.2. Del joc lliure al joc codificat.
- 3.5.3. Del joc a l'esport.

4. Activitats físiques i grups específics:

4.1. Blocs de continguts del DCB i la seva adaptació segons les diferents necessitats educatives especials:

- 4.1.1. Disminució física.
- 4.1.2. Disminució psíquica.
- 4.1.3. Disminució sensorial.
- 4.1.4. La inadaptació social.

4.2. Activitats integradores, específiques i de sensibilització.

4.3. L'esport federat.

4.4. El lleure.

4.5. Barreres arquitectòniques i instal·lacions esportives escolars.

METODOLOGIA:

Els continguts dels temes teòrics es desenvoluparan a l'aula i els temes pràctics al gimnàs. A cada sessió pràctica es farà l'exposició teòrica per tal de fonamentar més sòlidament els aprenentatges experimentals. Habitualment es comentaran textos, lectures i documents audiovisuals que ajudin a reflexionar sobre els temes tractats.

AVALUACIÓ:

- Prova escrita sobre els continguts del programa.
- Treballs realitzats a l'entorn dels blocs temàtics.
- Assistència a les classes pràctiques (mínim 75%).

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografía general:

- Amicale Eps, *El niño y la actividad física*. Barcelona: Paidotribo, 1986.
- Bantula, J.; Busto, C.; Carranza, M. *11 Propostes per a l'Educació Física*. Barcelona: Guix, 1990.
- Blazquez, D. *Avaluar en Educació Física*. Barcelona: Inde, 1990.
- Blazquez, D. *Iniciación a los deportes de equipo*. Barcelona: Martínez Roca, 1986.
- Cagigal, J. M. *Cultura intelectual y cultura física*. Buenos Aires: Kapeluz, 1979.
- Disseny Curricular Base de l'Ensenyament Primari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1990.
- Lagardera, F. *Educación Física en el ciclo medio: teoría y práctica*. Barcelona: Paidotribo, 1987.
- Lleixa, T. *La educación física en preescolar y ciclo inicial*. Barcelona: Paidotribo, 1987.
- Le Boulch, J. *La educación por el movimiento en la edad escolar*. Buenos Aires: Paidós, 1982.
- Mosston, M. *La enseñanza de la Educación Física*. Buenos Aires: Paidós, 1982.
- Sanchez-Bañuelos, F. *Bases para una didáctica de la EF y el Deporte*. Madrid: Gymnos, 1986.
- Diversos Autors, *La educación física en el Ciclo medio (8 a 11 años)*. Barcelona: Paidotribo, 1987.

Bibliografía Específica:

- Almonacid, V.; Carrasco, M. J. *El juego en los niños ciegos y deicientes visuales*. Madrid: ONCE, 1989.
- Activitats físiques adaptades, projecció de futur*. Barcelona: INEFC, 1989.
- Botella, E. *L'esport i la paràlisi cerebral*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Conselleria de Benestar Social, 1992.
- Cantavella i altres. *Introducción al estudio de las estereotipias en el niño ciego*. Barcelona: ONCE, 1992.
- Comité Olímpico Español. *Deportes para minusválidos físicos, psíquicos y sensoriales*. Madrid: COE, 1994
- Diversos Autors. *Actividades deportivas y de ocio para minusválidos psíquicos*. Madrid: Ministerio de Asuntos Sociales, 1988.
- Diversos Autors. *El deporte del deficiente visual*. Madrid: UNED, 1984.
- Diversos Autors. *Treballem la diversitat*. (Vols. I i II). Barcelona: Diputació de Barcelona, 1990.
- Carta Europea de deporte para todos: personas minusválidas*. Madrid: Inerser, 1988.
- Kiphard, E. *Insuficiencias de movimiento y coordinación en minusválidos psíquicos*. Madrid: Gymnos, 1988.
- Linares, P. *Fundamentos psico-evolutivos de la EF Especial*. Granada: Universidad de Granada, 1993.
- Lucerna, R.M. i altres. *Juego simbólico y deficiencia visual*. Madrid: ONCE, 1992.
- Sanchez, M.; Marin, F. *Educación física y deportes para minusválidos psíquicos*. Madrid: Gymnos, 1988.
- Zambrana, J. M. *La educación física y las disminuciones psíquicas*. Madrid: Alhambra, 1986.

Assignatures de Lliure Elecció

(comunes de la UV)

Aula de Cant Coral I

PROFESSOR: Sebastià BARDOLET i MAYOLA

INTRODUCCIÓ:

La inclusió d'aquesta Aula de Cant Coral en el currículum de la Universitat de Vic vol ser, per una banda, una aposta per començar a abastar la normalitat cultural i acadèmica en aquest camp i, per l'altra, pretén oferir als estudiants la possibilitat d'accedir amb comoditat i profit a la pràctica d'aquesta disciplina que els pot proporcionar una peculiar i activa formació i educació en la creativitat i en el compromís interpretatiu, en el bon gust individual i compartit, en el gaudi estètic de l'experiència pràctica i vivencial de l'art de la música vocal, en el coneixement, desenvolupament i acreixement de la veu pròpia i del conjunt de veus, i de les més altes i més subtils capacitats auditives.

OBJECTIUS:

- L'experiència vivencial i compartida del bon gust i el desenvolupament de les capacitats de percepció, intervenció i creació estètiques, per mitjà del Cant Coral.
- El coneixement analític i pràctic del llenguatge coral per mitjà de l'estudi i de la interpretació d'un repertori significatiu, gradual i seleccionat, d'obres d'art corals de diverses èpoques que formen part de la nostra cultura.
- El coneixement i l'ús reflexiu de l'aparell fonador. El perfeccionament –individual i com a membre d'un grup– de les aptituds i facultats auditives i atentives.
- La lectura i la interpretació empíriques dels codis del llenguatge musical integrats en les partitures corals.

CONTINGUTS:

1. La cançó a una veu i en grup.
 - 1.1. Formació del grup. Coneixement de la pròpia veu. Principis elementals de respiració i articulació. Actitud corporal. Consells i pràctica.
 - 1.2. Lectura del gest de direcció. Coneixement elemental de la partitura. El fraseig. L'expressivitat i la intenció. Moviments i matisos.
 - 1.3. Vers l'autonomia de la pròpia veu dins el conjunt de veus: saber cantar, saber-se escoltar, saber escoltar.
2. De camí cap al joc polifònic.
 - 2.1. Trets, particularitats i situació o tessitura de les veus femenines i de les masculines.
 - 2.2. La melodia canònica. El cànon a l'uníson: cànons perpetus i cànons tancats (a 2 veus, a 3 veus, a 4 i més veus [iguals / mixtes]).
 - 2.3. La cançó a veus iguals (2 veus, 3 veus).
3. Coneixement i treball de repertori.
 - 3.1. El repertori popular a cor.
 - 3.2. La cançó tradicional harmonitzada.
 - 3.3. Coneixement i interpretació –gradual i dintre de les possibilitats i limitacions tècniques a què ens veiem obligats– d'obres corals i polifòniques representatives tant per llur situació històrica com pels gèneres i els autors.
 - 3.4. Audició específica i exemplar, comentada.

Nota important:

Abans de materialitzar la matrícula en aquesta assignatura, l'estudiant ha d'entrevistar-se amb el professor per a obtenir-ne l'acceptació explícita. L'ordre amb què es donaran els continguts descrits no és seqüencial ni necessàriament completiu, ni l'adquisició o treball d'un contingut mai no podrà significar l'abandonament d'un de suposadament previ.

Tot i que s'observarà un ordre estricte i controlat en el camí cap a ulteriors assoliments o dificultats —dependrà de les característiques i de l'impuls que porti el grup—, tots els continguts referents a repertori en general poden ser presents en cada classe, i els que fan referència als aspectes fonètics, expressius, estètics, morfològics, etc. es treballaran, amb més o menys intensitat, en totes les classes.

AVALUACIÓ:

L'Aula de Cant Coral es farà durant el tot el curs amb una classe setmanal d'una hora i mitja de duració.

Les classes seran sempre pràctiques i actives, sense excepció. Els aspectes teòrics sempre seran donats i comentats de cara a la praxis interpretativa. L'assimilació individual, promoguda, experimentada i controlada pel propi interessat, progressiva i constant, és indispensable per al profit global de l'assignatura. Per tant, és imprescindible una assistència sense interrupcions, interessada i activa, per superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Es facilitarà un *dossier* bàsic que contindrà les partitures amb què es començaran les activitats d'aquesta Aula de Cant Coral, i que s'anirà ampliant al llarg del curs d'acord amb el ritme de treball i les característiques del grup.

Aula de Cant Coral II

PROFESSOR: Sebastià BARDOLET i MAYOLA

INTRODUCCIÓ:

La inclusió d'aquesta Aula de Cant Coral en el currículum de la Universitat de Vic vol ser, per una banda, una aposta per començar a abastar la normalitat cultural i acadèmica en aquest camp i, per l'altra, pretén oferir als estudiants la possibilitat d'accedir amb comoditat i profit a la pràctica d'aquesta disciplina que els pot proporcionar una peculiar i activa formació i educació en la creativitat i en el compromís interpretatiu, en el bon gust individual i compartit, en el gaudi estètic de l'experiència pràctica i vivencial de l'art de la música vocal, en el coneixement, desenvolupament i creixement de la veu pròpia i del conjunt de veus, i de les més altes i més subtils capacitats auditives.

OBJECTIUS:

- L'experiència vivencial i compartida del bon gust i el desenvolupament de les capacitats de percepció, intervenció i creació estètiques, per mitjà del Cant Coral.
- El coneixement analític i pràctic del llenguatge coral per mitjà de l'estudi i de la interpretació d'un repertori significatiu, gradual i seleccionat, d'obres d'art corals de diverses èpoques que formen part de la nostra cultura.
- El coneixement i l'ús reflexiu de l'aparell fonador. El perfeccionament –individual i com a membre d'un grup– de les aptituds i facultats auditives i atentives.
- La lectura i la interpretació empíriques dels codis del llenguatge musical integrats en les partitures corals.

CONTINGUTS:

1. La cançó amb acompanyament instrumental.
2. La cançó a veus mixtes (2 veus, 3 veus, 4 veus).
3. Aprofundiment en el treball de repertori.
 - 3.1. El repertori popular a cor.
 - 3.2. La cançó tradicional harmonitzada.
 - 3.3. Coneixement i interpretació –gradual i dintre de les possibilitats i limitacions tècniques a què ens vegem obligats– d'obres corals i polifòniques representatives tant per llur situació històrica com pels gèneres i els autors.
 - 3.4. Audició específica i exemplar, comentada.

Nota important:

Abans de materialitzar la matrícula en aquesta assignatura, l'estudiant ha d'entrevistar-se amb el professor per a obtenir-ne l'acceptació explícita. L'ordre amb què es donaran els continguts descrits no és seqüencial ni necessàriament completiu, ni l'adquisició o treball d'un contingut mai no podrà significar l'abandonament d'un de suposadament previ.

Tot i que s'observarà un ordre estricte i controlat en el camí cap a ulteriors assoliments o dificultats –dependrà de les característiques i de l'impuls que porti el grup–, tots els continguts referents a repertori en general poden ser presents en cada classe, i els que fan referència als aspectes fonètics, expressius, estètics, morfològics, etc. es treballaran, amb més o menys intensitat, en totes les classes.

AVALUACIÓ:

L'Aula de Cant Coral es farà durant el tot el curs amb una classe setmanal d'una hora i mitja de duració. Les classes seran sempre pràctiques i actives, sense excepció. Els aspectes teòrics sempre seran donats i co-

mentats de cara a la praxis interpretativa. L'assimilació individual, promoguda, experimentada i controlada pel propi interessat, progressiva i constant, és indispensable per al profit global de l'assignatura. Per tant, és imprescindible una assistència sense interrupcions, interessada i activa, per superar l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Es facilitarà un *dossier* bàsic que contindrà les partitures amb què es començaran les activitats d'aquesta Aula de Cant Coral, i que s'anirà ampliant al llarg del curs d'acord amb el ritme de treball i les característiques del grup.

Curs d'Iniciació al Teatre

PROFESSORA: Dolors RUSIÑOL i CIRERA

INTRODUCCIÓ:

L'Aula de Teatre Experimental de la Universitat de Vic neix el curs 1993-94 i pretén contribuir a la dinamització cultural de la nostra Universitat i servir de plataforma d'introducció al teatre i les arts escèniques en general.

L'Aula de Teatre es un espai on, d'una banda, els estudiants de diferents carreres es poden trobar amb la finalitat de crear lliurement i relaxada sense condicionants, i de l'altra aquest espai serveix també com a reflexió col·lectiva i d'experimentació teatral.

Per a fer tot això es compta amb un professor que guia tot el projecte, amb espais d'assaig que cedeix l'Institut del Teatre de Vic, amb col·laboracions externes de professionals en les tasques de direcció, dramaturgia, escenografia i il·luminació, i també s'utilitzen espais externs per a les representacions.

Per formar part de l'Aula de Teatre s'ha de passar necessàriament pel Curs d'Iniciació al Teatre o tenir experiència demostrada en d'altres centres o grups.

OBJECTIU GENERAL:

Aproximació al teatre i en concret al treball actoral de base.

CONTINGUTS:

- Deshinibició
- Presència escènica
- Respiració
- Seguretat
- Relaxament
- Percepció interior
- Percepció exterior
- Descoberta de la teatralitat pròpia
- Dicció i presència de la veu
- L'actor i l'espai
- Moviments significants
- El gest
- L'acció
- Construcció del personatge

METODOLOGIA:

Les classes són totalment pràctiques, els estudiants experimenten amb el seu cos, les seves sensacions i els seus sentiments. Es treballa individualment i en grup.

El treball es desenvoluparà a partir de tècniques d'improvisació i tècniques de grup utilitzant textos d'escenes teatrals, elements de vestuari, escenografia i elements musicals com a suport.

AVALUACIÓ:

Es valorarà la participació l'esforç, l'actitud i l'assistència, que es imprescindible (sobre tot quan es treballen escenes de grup) donat que el compromís es indispensable en qualsevol treball de teatre.

